

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

27 ŞUBAT-05 MART 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
27 ŞUBAT-05 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
CARI AÇIK 9 YILIN EN YÜKSEK SEVİYESİNDE KAYNAĞI BELİRSİZ DÖVİZ GİRİŞLERİ UÇUYOR	13
AFET BÖLGESİNDEN GERÇEKLEŞEN GÖÇLERLE BARINMA SORUNU HIZLA YÜKSELİYOR!	13
2023 BÜTÇESİ, AÇIK VE FAİZ ÖDEMESİ İLE BAŞLADI	14
ET FİYATLARINDA REKOR ARTIŞ	15
DAĞITIM ŞİRKETLERİNİN ACIL DURUMLARDA KESİNTİSİZ HİZMET İÇİN EYLEM PLANLARI YETERSİZ KALDI	16
ELEKTRİK ŞİRKETLERİ ENKAZDA KALDI	17
DEPREMZEDE VATANDAŞLARIN ENERJİ FATURALARI SİLİNSİN	18
DEPREMZEDEDEN SAĞLIKTA İLAVE ÜCRET ALINMASIN	18
HASTANELERDEKİ RİSK!	19
HASTANENİN MALİYETİ 2 YILDA 5 KATINA ÇIKTI	20
SESSİZ KATİL ASBEST İÇİN BUGÜN ÖNLEM ALMAYANLAR OLASI ÖLÜMLERİN SORUMLUSUDUR!	21
4 BİN 581 OKUL, 1578 DEVLET KURUMU RİSKTE!	22
51 BİN ÇOCUK ÖLÜMLE BURUN BURUNA OKUMUŞ	22
YENİ KRİZLERE DAYANIKLI OKUL ORTAMLARI NASIL KURULUR?	24
34 BİN BİNA İÇİN İMAR AFFI	25
BİNALARIN YÜZDE 70'İ RİSKLİ...	26
SON YEŞİL ALANLARI DA BETONA GÖMDÜLER	27
AFAD, 'DEPREM KAYIT CİHAZI' ALAMADI KİRALIK ARAÇ PEŞİNE DÜŞTÜ	29
AFAD AKRABA ÇİFTLİĞİ OLMUŞ	29
KIZILAY'IN BOLCA MÜDÜRÜ VAR AMA SUYU YOK!	30
KIZILAY'DA SKANDAL!	31
ENKAZ KALDIRMA İŞİ SABIKALI ŞİRKETE	31
İHMALLERLE AFET BÜYÜDÜ	31
DEPREM ÖNCESİ DEPREMİ YOK SAYAN BİR DÜZENLEME DAHA	32
"AFET YILINDA" DRAMATİK TABLO; ARAMA KURTARMA TEKNİSYENİ SAYISI AZALDI	33
DEPREM TOPLANMA ALANININ İMAR VE RANT YOLCULUĞU	33
RANT UĞRUNA HİÇE SAYILANLAR!	34
MİLLETİN PARASIYLA BAĞIŞ KAMPANYASI	35
TOKİ'DEN MİLLET BAHÇESİ İÇİN REKOR TUTARDA İMZA	36
DEPREMİN TARIM VE HAYVANCILIK ÜZERİNE ETKİLERİ!	36
DEPREM, GÖÇ VE DEMOGRAFİ...	37
AKP CENNET ARAZİLERİ HIZ KESMEDEN HARAÇ MEZAT ÖZELLEŞTİRİYOR	38
DEMOKRASİ GÖREVİ	38
AKP'DE AİLE İÇİ ATAMALARA DEVAM	40
DEPREMDEN ETKİLENEN ENGELLİ BİREYLERLE İLGİLİ GÖZLEM VE ÖNERİLER	41
BAKIMA MUHTAÇ HALE GELEN ÇOCUKLARA DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	42
DEPREMDEN ETKİLENEN ROMAN TOPLULUKLARINA DAİR GÖZLEM VE ÖNERİLER	43
BALLI MAAŞIN YOLU AKP'DEN GEÇİYOR!	45
AB ÜLKELERİNDEKİ YAKINLARININ YANINA GİTMEK İSTEYEN DEPREMZEDELERE VİZE KOLAYLIĞI SAĞLANMIYOR!	45
BÜYÜKELÇİLİKLER AKP'LİLERE ARPALIK	46
İKTİDAR İKTİDARSIZ, HÜKÜMET HÜKÜMSÜZ	47

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracacağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

- *Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.
- ***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.
- *Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracacağız.
- *Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.
- *Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.
- *Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.
- *Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.
- ***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.
- ***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.
- *Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.
- *Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Akıtma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi kaldıracağız.**
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak.**
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**
- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.
- ***Kira stopajını** kaldıracağız.
- *BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.
- *Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.
- ***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

- *Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**
- ***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.
- ***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.
- *Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.
- *Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.
- ***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.
- *Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.
- *Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAGLIK CALISANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

***"Türkiye Muhtarlar Birliği"** kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil olanağı** sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracağız.

27 ŞUBAT-05 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***28 Şubat** Deniz Gezmişin Doğum günü(1947), Yaşar Kemal'in ölüm yıldönümü(1923 – 2015)

***28 Şubat Sivil Savunma Günü** Sivil Savunma; Düşman taarruzlarına, tabii afetlere ve büyük yangınlara karşı, halkın can ve mal kaybının asgari hadde indirilmesi; hayati öneme haiz her türlü kamu, özel teşebbüslerin korunması, faaliyetlerinin idamesi için acil onarım ve ıslahı, savunma gayretlerinin sivil halk tarafından azami şekilde desteklenmesi ve cephe gerisi maneviyatın muhafazası için her türlü silahsız, koruyucu ve kurtarıcı tedbirlerin alınması ve faaliyetlerin yapılmasını sağlamaktır.

***01-07 Mart Yeşilay Haftası** Yeşilay Haftası'nda alkollü içkilerin, sigaranın, alkolün uyuşturucuların topluma, aileye, bireye zararları anlatılır

***01-07 Mart Deprem Haftası** Deprem bir ülkemizin bir gerçeği olmasına rağmen AKP iktidarının yıllardır uyguladığı politikalar neticesinde ne yazık ki depreme hazırlık boyutunda iyiye değil kötüye doğru giden bir yapıdayız. Ne kentsel dönüşüm, ne deprem toplanma alanları nede ekip ve ekipman hazırlığı hususunda ülkemiz deprem ülkesi olma gerçeğinden koparılmıştır.

***01-07 Mart Girişimcilik Haftası** Türkiye ne yazık ki üreten bir ülke olmaktan koparılmış, küresel ölçekte yeni oluşan sektörel gelişimleri takip edememiştir. Zamanın ruhuna dönük yapılacak girişimler için gerekli eğitim politikamızda, sektörel teşviklerimizde bulunmamaktadır. Durum ekonomimizin gelişime uyumunu sağlayamamakta, girişimci sayısındaki yetersizlik sebebi ile üreten değil tüketen bir ülke konumunda olup, işsizliğin yüksek seyrine seyirci kalmaktayız.

***01 Mart Muhasebeciler Günü**

***03 Mart 1924 - Halifeliğin kaldırılması ve Osmanlı Hanedanı mensuplarının Türkiye dışına çıkarılmasına ilişkin yasa kabul edildi. Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı. Şer'iyeye ve Evkaf ve Harbiye Bakanlıkları kaldırıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu. Genelkurmay Başkanlığı oluşturuldu ve Hükümet'ten ayrıldı.**

***03 Mart 1992 - Zonguldak Kozlu'da grizu faciası; 127 kişi öldü,147 kişiden umut kesildi. Müfettişlerin hazırladığı raporda işverenin birçok teknik konuda ihmalkar ve sorumsuz davrandığı belgelendi.**

***3 Mart Dünya Kulak ve İşitme Günü**

***4 Mart Dünya Cinsel İstismar ile Savaşma Günü**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Cari işlemler açığı:** İktidarın, rekor bir enflasyon yaratma pahasına Türk lirasına değer kaybettirerek "cari fazla" hedeflediği 2022 yılında son dokuz yılın en yüksek, Türkiye tarihinin ise üçüncü yüksek cari işlemler açığı verildi. Cari işlemler açığı 2022 yılında bir önceki yıla göre 41,5 milyar dolar artarak 48,8 milyar dolara kadar

çıktı. Türkiye bundan önce 2011 yılında 74,4 milyar dolar ve 2013 yılında 55,1 milyar dolarla, 2022 yılında verilen açıktan daha yüksek açık vermişti.

- **Kısa vadeli dış borç:** Uzun vadeli dış borç bulmakta zorlanan Türkiye 2022 yılında kısa vadeli dış borç rekoru kırdı. Orijinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan dış borçlar 2022 yılında 26,4 milyar dolar artarak 145,6 milyar dolara kadar yükselirken, orijinal vadesine bakılmaksızın bir yıl içerisinde ödenmesi gereken dış borç tutarı da 190,2 milyar dolara çıktı.

- **Özel sektörün dış borcu** geçen yıl 4,2 milyar dolar artarak 235,4 milyar dolara yükseldi.

- **Merkez Bankasının, brüt rezervi,** 3 – 10 Şubat haftasında, swap borçları ve kamunun döviz mevduatındaki azalma nedeniyle 4 milyar dolar azalarak 125,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 425 milyon dolar daha azalarak -44,7 milyar dolara indi.

- Türkiye 2022 yılında dış borçları için dışarıya 12,4 milyar dolar faiz ödedi. Ödemenin 5,4 milyar dolarını kamu kesimi, 7 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.

- **Merkezi yönetim bütçesi** ocak ayında 32 milyar liralık açık verdi. Geçen yıl ocakta 30 milyar lira fazla veren bütçenin bu yıl bu ölçüde yüksek bir aylık açık vermesi, 2023 yılının mali disiplin nasıl kötü bir seyir izleyeceğinin de habercisi oldu.

- Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 3 – 10 Şubat haftasında 11,8 milyar lira daha artarak 1 trilyon 681 milyar liraya yükseldi. **Vatandaşların banka borçlarında** yılbaşından bu yana 107 milyar liraya yakın artış yaşandı.

- Geçen yıl bankalar bireysel kredi borcunu ödeyemeyen 1 milyon kişiyi ve kredi kartı borcunu ödeyemeyen 900 bin kişiyi icra takibine aldı.

- Tarım ürünü üretici fiyatları ocakta bir önceki aya göre yüzde 11,08 oranında artarken, yıllık artış oranı ise yüzde 142,84 olarak gerçekleşti.

CARI İŞLEMLERDE BOZULMA: SON 9 YILIN EN YÜKSEK CARİ AÇIĞI

- İktidarın, rekor bir enflasyon yaratma pahasına Türk lirasına değer kaybettirerek “cari fazla” hedeflediği 2022 yılında son dokuz yılın en yüksek, Türkiye tarihinin ise üçüncü yüksek cari işlemler açığı verildi.

- Cari işlemler açığı 2022 yılında bir önceki yıla göre 41,5 milyar dolar artarak 48,8 milyar dolara kadar çıktı. Türkiye bundan önce 2011 yılında 74,4 milyar dolar ve 2013 yılında 55,1 milyar dolarla, 2022 yılında verilen açıktan daha yüksek açık vermişti.

- Cari işlemler dengesinde yaşanan bu bozulma 2022 yılında toplam döviz harcamalarının yüzde 33 oranında büyüyerek 400 milyar dolara kadar yükselmesine karşılık, döviz gelirlerinin yüzde 19,6 oranında artarak 351,5 milyar dolarda kalmasından kaynaklandı.

- 48,8 milyar dolarlık cari işlemler açığı verilen geçen yıl Türkiye’ye yönelik net sermaye girişi ise 37 milyar dolarda kaldı ve dolayısıyla 11,9 milyar dolarlık bir finansman açığı oluştu.

- Net hata ve noksan (kaynağı bilinmeyen döviz) kaleminden 24,2 milyar dolarlık bir giriş yaşandığı dolayısıyla da finansman açığına rağmen resmi rezervlerin 12,3 milyar dolar arttığı gözleniyor.

- **Kaynağı Belirsiz Para mı Yazılmayan Borç Mu:** Merkez Bankasının açıkladığı ödemeler dengesi bilançosunda 2022 yılında Türkiye’ye normal döviz gelir ve giderleri ile finans hareketleriyle açıklanamayacak 24,2 milyar dolarlık bir döviz girişi yaşandığı gözleniyor.

- Bu paranın bir kısmının BOTAŞ’ın Rusya ile olan ticari ilişkilerinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bir süredir BOTAŞ’ın ithal ettiği gazın bedelini Rusya’ya ödemediği ve bu borcun kredilendirilmesi için görüşmeler yapıldığına ilişkin haberler yer alıyor. Bu tür haberlere de resmi ya da gayri resmi bir yalanlama yapılmadı.

- Merkez Bankası ödemeler dengesi bilançosunu oluştururken ihracat rakamını fiilen girmiş döviz ve ithalat rakamlarını fiilen ödenmiş döviz olarak kabul ediyor. Eğer bu işlemler kredili olarak yapılmış ise ödemeler dengesinin finansmanla ilgi bölümüne ihracat alacağı ise verilen borç, ithalat borcu ise alınan borç olarak kaydediyor.

- Eğer BOTAŞ’ın Rusya’ya ödemediği söylenen 20 milyar dolar, (ya da her ne kadarsa) borç olarak kaydedilmiyorsa, fiilen ödenmediği halde ödemeler dengesi bilançosunun tekniği yüzünden “ödenmiş” gibi gözüküyor olabilir. Bu durumda da ödenmiş gibi gözüküp, ödenmeyen, borç da yazılmayan bu rakam net-hata

ve noksan olarak yansımış olabilir. Dolayısıyla "kaynağı belirsiz para girişı" nin önemli bir bölümü aslında borç olabilir.

KISA VADELİ DİŐ BORÇ REKORU

- Uzun vadeli dış borç bulmakta zorlanan Türkiye 2022 yılında kısa vadeli dış borç rekoru kırdı. Orijinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan dış borçlar 2022 yılında 26,4 milyar dolar artarak 145,6 milyar dolara kadar yükselirken, orijinal vadesine bakılmaksızın bir yıl içerisinde ödenmesi gereken dış borç tutarı da 190,2 milyar dolara çıktı.
- 2022 yılında kamu bankalarının orijinal vadesi bir yıl ve daha az olan dış borcu 6,7 milyar dolar artarak 28,9 milyar, Merkez Bankasının de yine 6,7 milyar dolar artarak 32,8 milyar dolara yükseldi. Özel sektörün kısa vadeli dış borcu ise 12,9 milyar dolarlık artışla 83,9 milyar dolar oldu.
- Gelecek 12 ay içerisinde ödenmesi gereken 190,2 milyar dolarlık borcun 40,4 milyar dolarını kamu bankaları da dahil kamu sektörü, 32,8 milyar dolarını Merkez Bankası, 117 milyar dolarını da özel sektörün yapması gerekiyor.

ÖZEL SEKTÖRÜN DİŐ BORCU 235,4 MİLYAR DOLARA ÇIKTI

- Özel sektörün dış borcu geçen yıl 4,2 milyar dolar artarak 235,4 milyar dolara yükseldi.
- Bu borcun 151,5 milyar dolarlık kısmını oluşturan uzun vadeli borçlar 2022 yılında 8,7 milyar dolar azalırken, 83,9 milyar dolarlık kısmını oluşturan kısa vadeli borçlar ise 12,9 milyar dolar arttı.
- Türkiye'nin içinde bulunulan ekonomik kriz nedeniyle artan riski yüzünden yeterince uzun vadeli dış borç bulamayan özel sektörün, dış finansman ihtiyacını kısa vadeli borçlanmayla çözmeye çalıştığı dolayısıyla uzun vadeli borcunu kısa vadeli borçlar değiştirdiği gözleniyor.

MERKEZ BANKASI REZERVİ

- **Merkez Bankasının, brüt rezervi, 3 – 10 Şubat haftasında, swap borçları ve kamunun döviz mevduatındaki azalma nedeniyle 4 milyar dolar azalarak 125,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 425 milyon dolar daha azalarak -44,7 milyar dolara indi.**
- Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 75,6 milyar doları döviz, 50 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 2,3 milyar dolarlık, altın varlıklarında ise 1,7 milyar dolarlık düşüş oldu.
- Merkez Bankasının, swap borçları da dahil toplam döviz-altın borçları 4,7 milyar dolar azalarak 184,7 milyar dolara geriledi. Bu tutarın 115,5 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 69,2 milyar dolara indi.
- Kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı, Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 2,7 milyar dolar azalarak 24,4 milyar dolara indi. Swap borcu yükümlülüklerle dâhil edildiğinde ise net rezerv 425 dolar daha azalarak 44,3 dolardan -44,7 milyar dolara geriledi.
- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 10 Şubat itibariyle yüzde 55 olarak hesaplandı.

DİŐ BORÇ İÇİN ÖDENEN FAİZ

- Türkiye 2022 yılında dış borçları için dışarıya 12,4 milyar dolar faiz ödedi. Ödemenin 5,4 milyar dolarını kamu kesimi, 7 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- AKP döneminde (2003-2022) dış borçlar için ödenen toplam faiz ise 209 milyar dolara ulaştı. Dolayısıyla AKP döneminde dışarıya yılda ortalama 10,5 milyar dolar faiz ödendi.
- **Dış Borçlanma Ve Ödeme:** 2022 yılında Türkiye dışardan tahvil ihraçları da dahil 55,5 milyar dolarlık uzun vadeli dış borçlanma gerçekleştirirken, dış borç anapara ödemeleri ise 47,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Faiz ve anapara ödemeleri 60,1 milyar dolar oldu.
- 2022 yılında Hazine 14,1 milyar dolarlık borçlanmaya karşılık 8,1 milyar dolarlık geri ödeme yaparken, 19 milyar dolarlık uzun vadeli dış borç alabilen bankacılık sektörünün ödemeleri ise 31,4 milyar dolara ulaştı. Diğer sektörler ise 22,4 milyar dolar yeni borç alırken, 14,6 milyar dolarlık ödeme yaptı.
- Buna göre bankacılık sektörü net dış borç geri ödeyicisi, Hazine ve reel sektör ise net borçlanıcı oldu.

BÜÇTE OCAKTA 32 MİLYAR LİRA AÇIK VERDİ

- Merkezi yönetim bütçesi ocak ayında 32 milyar liralık açık verdi. Geçen yıl ocakta 30 milyar lira fazla veren bütçenin bu yıl bu ölçüde yüksek bir aylık açık vermesi, 2023 yılının mali disiplin nasıl kötü bir seyir izleyeceğinin de habercisi oldu.
- Ocakta bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 64,2 oranında artarken, bütçe harcamalarındaki artış ise yüzde 120,1 olarak gerçekleşti. 321 milyar liralık bütçe harcamasına karşılık 289 milyar liralık bütçe geliri gerçekleşti.
- Bütçe harcamalarının 103,2 milyar liralık kısmını personel, 146 milyar liralık kısmını cari transferler, 19,8 milyar liralık kısmını mal ve hizmet alımları, 9,9 milyar liralık kısmını yatırım harcamaları, 21,4 milyar liralık kısmını da faiz ödemeleri oluşturdu.
- Bütçeden kur korumalı mevduat için ise ocakta 1,5 milyar lira daha ödendi. Böylece kur korumalı mevduata 2022 ve 2023 yıllarında bütçeden ödenen toplam tutar 94 milyar liraya yükseldi. Merkez Bankasının yaptığı ödemenin ise tutarı hala gizleniyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki mevduat, 3 - 10 Şubat haftasında bir önceki hataya göre 119 milyar lira artarak 9,32 trilyon lira oldu.
- Döviz mevduatları 2,2 milyar dolar azalarak 220,6 milyar dolara indi. Aynı haftada, TL mevduatlarda ise 156,2 milyar liralık artış yaşandı.
- Aynı haftada gerçek kişilerin, döviz mevduatında 1,8 milyar dolarlık azalma, TL mevduatlarında da 43 milyar liralık artış yaşandı.
- Dövizden dönenler için faiz üst sınırının kaldırılması ve ihracatçılar için yüzde 2 daha yüksek bir kur uygulanmaya başlanmasının etkisiyle kur korumalı mevduatlar 27,6 milyar lira artarak 1 trilyon 483 milyar lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 44,5 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon** oranı **gerçek kişilere** ait (tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 48,2'ye indi.
- Dövizde endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dâhil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 60,4 oldu.

Krediler

- Kredi stoku ise 10,2 milyar lira genişleyerek 7,89 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 37,5 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 27 milyar liralık, dolar cinsinden ise 1,6 dolarlık azalış oldu. Döviz kredileri 132,1 milyar dolara indi.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161,4 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

VATANDAŞIN BORÇLARI TIRMANIYOR

- Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 3 – 10 Şubat haftasında 11,8 milyar lira daha artarak 1 trilyon 681 milyar liraya yükseldi. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana 107 milyar liraya yakın artış yaşandı.
- Vatandaşların borcunun 1 trilyon 177 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 504 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 7,2 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 4,6 milyar liralık artış kaydedildi.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 31,5 milyar lira oldu. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

- Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor.

2022 YILINDA BORCUNU ÖDEYEMEYEN 1 MİLYON 500 BİN KİŞİ TAKİBE ALINDI

- Geçen yıl bankalar bireysel kredi borcunu ödeyemeyen 1 milyon kişiyi ve kredi kartı borcunu ödeyemeyen 900 bin kişiyi icra takibine aldı.
- Hem kredi kartı hem de tüketici kredisi borcu yüzünden takibe alınanlar tek kişi sayıldığında toplam 1 milyon 494 bin kişi 2022 yılında bankalara olan borcunu ödeyemediği için kara listeye alındı.
- Hem 2022 hem de önceki yıllarda bankalar tarafından takibe alındıktan sonra da borcunu ödeyemeyen ve borcu banka ve finans şirketleri ile varlık yönetim şirketleri tarafından halen takip edilenlerin sayısı ise 3 milyon 900 bin kişi olarak açıklandı. (Hem bankalar hem de varlık yönetim şirketleri tarafından takip edilenler tek kişi sayıldığında)
- Aralık 2022 itibariyle 2 milyon 456 bin kişi bankalar ve finans şirketlerine, 2 milyon 21 bin kişi de varlık yönetim şirketlerinin takibinde bulunuyor.
- **Kredi Borçlusu:** Bu arada Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin verilerine göre bankalara ve finansman şirketlerine bireysel kredi borcu bulunan vatandaş sayısı (birden çok borcu bulunanlar tek kişi sayılıyor) 2 milyon 927 bin kişi artarak 37 milyon 830 bine çıktı.
- **Kredi Kartı Borçlusu:** 2022 sonu itibariyle bankalara kredi kartı borcu bulunan sayısı ise (birden çok kredi kartına borcu bulunanlar tek kişi sayılıyor) 2 milyon 791 bin kişi artarak 33 milyon 691 bin kişiye çıktı.
- **Kredili Mevduat Borçlusu:** Kredili mevduat hesabı nedeniyle bankalara borcu bulunanların sayısı ise (yine birden fazla bankaya borcu olanlar tek kişi sayıldığında) geçen yıl 1 milyon 355 bin kişi artarak 26 milyon 975 bin kişiye ulaştı.
- **Risk merkezinin verilerine göre 2022 yılı sonunda 37 milyon 837 bin vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine 1 trilyon 589 milyar lira bireysel kredi, 33milyon 691 bin vatandaşın bankalara 451 milyar lira kredi kartı, 26 milyon 975 vatandaşın da 72,1 milyar lira kredili mevduat hesabı borcu bulunuyordu. (Rakamlar, aynı kişinin aynı zamanda hem bireysel kredi, hem kredi kartı hem de kredili mevduat hesabı borcu bulunabileceği gerçeği göz ardı edilmeden değerlendirilmelidir.)**

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 3 -10 Şubat 2023 günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 18,96'dan yüzde 19,03'e yükseldi. Üç ay vadeli TL mevduatın faizi ise yüzde 26,88'e kadar çıktı.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,08 puan azalarak yüzde 28,37'ye geriledi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 30,27, taşıt kredisini yüzde 24,63, konut kredisini ise yüzde 20,17 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- TL cinsinden ticari kredi faizi 0,05 puan azalarak yüzde 13,25'e geriledi. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 9,51, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,57 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası, bankaları geçen hafta da yüzde 9 faiz oranıyla fonladı.*

Risk Primi (CDS)

- Hazinesin iki yıl vadeli TL cinsinden iç borçlanma kağıdının faizi geçen hafta 3,37 puan artarak yüzde 11,08'e yükselirken, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 10,09'a indi, on yıl vadelinin faizi de 3,06 puan artarak yüzde 9,76'ya çıktı.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 4,21 oranında artarak 538,39'dan 561,04'e çıktı. Dünyada artan risk iştahına rağmen Türkiye, Rusya ve Mısır'dan sonra en yüksek risk primine sahip ülke olma konumunu sürdürüyor.
- Hazinesin 5 yıl vadeli dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 9,76'ya kadar çıktı.

TARIMDA FİYATLAR YÜKSELMEME DEVAM EDİYOR

- Tarım ürünü üretici fiyatları ocakta bir önceki aya göre yüzde 11,08 oranında artarken, yıllık artış oranı ise yüzde 142,84 olarak gerçekleşti. Geçen yıl ocak ayında aylık bazda yüzde 14,83 artış olmuş, yıllık artış ise yüzde 52 olarak hesaplanmıştı.
- Son bir yıllık artış turunçgillerde yüzde 266,98, çeltikte yüzde 183,09, yağlı meyvelerde yüzde 170,7, sert kabuklu meyvelerde yüzde 169,62, sebze ve kavun karpuzda yüzde 151,43, canlı sığır ve işlenmemiş sütte yüzde 140,93, tahıl, baklagil ve yağlı tohumlarda yüzde 111,89, canlı kümes hayvanı ve yumurtada yüzde 111,21 oldu.
- Arım ürünü üretici fiyatlarındaki, sektörün girdi maliyetlerinden kaynaklanan bu yüksek artış hızı gıda fiyatlarındaki artışın önümüzdeki aylarda da hız kesmeden devam edeceğine işaret ediyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,13 oranında artarken, Euro kurunda yüzde 0,64 oranında düşüş yaşandı. Kurlar 17 Şubat itibarıyla 18,84 TL ve 20,04 TL oldu.
- 2022 yılında 16,56 TL olan ortalama dolar kuru ise 1 Ocak - 17 Şubat itibarıyla 18,78 TL olarak gerçekleşti.
- Geçen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 1,27 oranında azalarak 1.113,63 lira oldu.
- Çarşamba günü yeniden açılan Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 11,57 oranında arttı.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,3 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre 1 Ocak -17 Şubat 2023 tarihleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 1 milyon 179 bin yeni dosya geldi. Gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı haftalarına göre 317 bin adet azaldı. Aynı dönemde 1 milyon 131 bin dosya da sonuçlandırıldı. Sonuçlanan dosya sayısı da bir önceki yıla göre 275 bin adet artış gösterdi.
- **Yeni gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 21,2 oranında azaldı.**
- Gelen dosya sayısındaki azalmaya rağmen icra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre 66 bin adet artarak 17 Şubat 2023 itibarıyla 23 milyon 277 bine çıktı.

KONUT FİYATLARINDAKİ ARTIŞ DURMUYOR

- **Konut Fiyatları:** Deprem felaketi nedeniyle binlerce ailenin konutsuz kaldığı Türkiye’de konut fiyatlarındaki yüksek artış ivmesi devam ediyor.
- Merkez Bankasının verilerine göre geçen yıl aralık ayında Türkiye’deki konut fiyatları bir önceki aya göre yüzde 5,3 oranında artarken, yıllık bazda artış ise yüzde 167,8 olarak gerçekleşti. Enflasyondan arındırıldığında konut fiyatlarında reel olarak 2022 yılında yüzde 58,7 oranında artış kaydedildi.
- Türkiye genelinde metrekare başına birim konut fiyatı 17 bin 752 liraya kadar yükseldi. Birim fiyatlar, İstanbul’da yüzde 176,3 oranında artarak 27 bin 882,9 liraya, Ankara’da yüzde 183,9 artarak 12 bin 953 liraya, İzmir’de ise yüzde 189,9 oranında artarak 21 bin 733 liraya kadar yükseldi.
- İkamet amaçlı bina inşaat maliyetlerinin yüzde 78,5 oranında arttığı 2022 yılında konut fiyatlarının yüzde 167,8 oranında artmasının altında, iktidarın bankaları Türk lirasına enflasyona göre oldukça düşük faiz uygulamaya zorlaması yatıyor. Tasarruf sahipleri, tasarruflarını enflasyondan korumak için gayrimenkul tercih ediyor. Dolayısıyla da gayrimenkule yatırım amacıyla artan talep fiyat artışlarını körüklüyor.
- Düşük reel faiz politikası, Türkiye’deki dar gelirli insanların konut edinmesini imkansız hale getirirken, orta gelirli insanların konut edinme olasılığını da sıfıra indirdi.
- **Konut Satışları:** TÜİK’in verilerine göre ocakta Türkiye genelindeki konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,6 oranında artarak 97 bin708’e yükseldi.
- Ocakta kredili konut satışları yüzde 10,9 oranında azalırken, diğer yöntemlerle yapılan (kredisiz) satışlarda ise yüzde 16,2 oranında artış yaşandı. Kredili konut satışları azalırken diğer yöntemlerle yapılan satışların artması, konuta olan talebin yatırım saikinden kaynaklandığını gösteriyor.

OTOMOBİLDE ÜRETİM DE SATIŞLAR DA ARTTI

- Ocakta Türkiye’nin otomobil üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 48 oranında artarak 70 bin 723’e yükseldi.

- Yurt içi otomobil satışları ise yüzde 28,5 oranında artarak 37 bin 288 olarak gerçekleşti. Yurt içi otomobil satışlarının 11 bin 399'unu yerli, 25 bin 889'unu ise ithal otomobiller oluşturdu. İthal otomobil satışlarının yüzde 46 oranında arttığı ocakta yerli otomobil satışlarında ise sadece yüzde 0,8 oranında artış yaşandı,
- Otomobil ihracatı ise yüzde 46,1 oranında artarak 51 bin 122 oldu.

CARİ AÇIK 9 YILIN EN YÜKSEK SEVİYESİNDE KAYNAĞI BELİRSİZ DÖVİZ GİRİŞLERİ UÇUYOR

2022 yılı cari açık, 49 milyar dolarla son 9 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Kaynağı belirsiz döviz girişleri 24,2 milyar dolar oldu. Bu tüm zamanların en yüksek kaynağı belirsiz döviz girişi! Asıl vahim olan yurt dışına yatırım sermayesi kaçışındaki hızlanma. Yurt dışına giden yerli yatırım sermayesi 2022'de yaklaşık 5 milyar dolarla yeni bir rekor kırdı!

Cari açık, 2022 Aralık ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 86,2 oranında artışla 5 milyar 910 milyar dolar olurken, 2022 yılı Ocak-Aralık dönemi cari açık toplamı da 2021 yılına göre yüzde 574,4 artışla 48,8 milyar dolara ulaşarak son 9 yılın en yüksek düzeyine çıktı. 22 milyar dolarlık 2023 cari açık hedefi şimdiden geçersiz hale geldi.

Cari açığın 2022 sonunda 49 milyar dolara yaklaşmasına karşılık, kaynağı belirsiz döviz girişlerini ifade eden Net Hata ve Noksan (NHN) kalemi de 24 milyar 200 milyon dolara ulaştı.

✓ Milyarlarca dolarlık bu dövizin nereden geldiği, kime ait olduğu sorusu yanıtız!

Cari açık ve kaynağı belirsiz döviz girişlerindeki rekor artışın yanı sıra, doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişleri ve yurt dışına yatırım sermayesi çıkışlarındaki gelişmeler makasın Türkiye aleyhine giderek açıldığını, Türk yatırım sermayesinin yurt dışına göçünün hızlandığını gösteriyor.

Merkez Bankası Ödemeler Dengesi Bilançosu verilerine göre, 2022 yılında Türkiye'den yatırım için yurt dışına götürülen sermaye tutarı, yabancıların doğrudan yatırım için getirdiği net sermaye tutarının yüzde 80'ine yaklaştı.

Yabancılar geçen yıl doğrudan sermaye yatırımı için toplam 6 milyar 482 milyon dolar getirirken, yıl boyunca gerçekleştirilen 582 milyon dolarlık tasfiye sonrası net doğrudan yabancı sermaye yatırım girişi 2022'de önceki yıla göre yüzde 14,2 gerileyerek 5,9 milyar dolara indi.

✓ Yerli yatırımcılar 2022 yılında çeşitli ülkelere doğrudan yatırım için 4 milyar 904 milyon dolar sermaye transfer etti. Bu tutar 2021'e kıyasla yüzde 7,4 artış ifade ediyor.

Doğrudan yatırım için yurt dışına yaptıkları sermaye transferi, doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişlerinin yüzde 77,8'ine ulaştı.

✓ Tablo ciddi anlamda Türkiye aleyhine döndü.

Diğer deyişle yabancı yatırım sermayesi girişi hızla gerilerken yerli yatırım sermayesi çıkışları olağanüstü boyutta hızlandı ve net yatırım sermayesi girişi 1,3 milyar dolara indi. Geçmiş yıllarda yıllık 16-18 milyar dolara ulaşan doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişine karşılık, yerli yatırım sermayesi çıkışı 900 milyon dolar düzeyindeydi. 2022'de ise giden sermayenin, gelen sermayeye oranı yüzde 80'e yaklaştı.

Türkiye ekonomisinin ciddi şekilde yatırım, üretim, istihdam ve ihracat ihtiyacı söz konusu iken yurt dışına giden yatırım sermayesinin son yıllarda hızla artması, gelen yatırım sermayesinin azalması, yabancı yatırım sermayesi girişlerinin ağırlıklı gayrimenkul alımından oluşması, **iktidarın uygulamalarına, izlenen politikalara duyulan güvensizliğin ve Türkiye'den kaçışın en somut göstergesi!**

AFET BÖLGESİNDEN GERÇEKLEŞEN GÖÇLERLE BARINMA SORUNU HIZLA YÜKSELİYOR!

6 Şubat depreminde yıkılan binlerce binanın yanı sıra ortaya çıkarttığı ağır barınma sorunu, afet bölgesinden yoğun göçlerle diğer illerdeki kiralar ve konut fiyatları, ortaya çıkan yüksek taleple tetiklenecek. Aralık ayında yüzde 167,8 olarak açıklanan ortalama konut fiyat endeksi (KFE) artışı, henüz deprem felaketinin etkisini içermiyor!

Merkez Bankası, Aralık 2022 Konut Fiyat Endeksi (KFE) artışını yüzde 167,8 olarak açıkladı. 6 Şubat deprem felaketinden iki ay öncesine ait bu fiyat endeksi artışı bile Türkiye'de konut fiyatlarındaki yükselişin hız kesmediğini gösteriyor. KFE'deki endeks artışının yüzde 168'e ulaşmasının yanı sıra reel artış yüzde 59 oldu.

KFE'nin aralık ayında üç büyük ildeki değişimi ise çok daha yüksek düzeylerde. Aralık 2022'de bir önceki aya göre İstanbul, Ankara ve İzmir'de sırasıyla aylık yüzde 4,7, yüzde 4,6 ve yüzde 4,2 artış görülürken endekste ki yükseliş yıllık bazda İstanbul'da yüzde 174,2, Ankara'da yüzde 172,7 ve İzmir'de yüzde 168,3 düzeyinde gerçekleşti.

Merkez Bankası'nın açıkladığı KFE verilerinin aralık ayına ve 6 Şubat depreminden iki ay öncesine ait olduğunu göz önünde bulundurmak durumundayız. Afet sonrası 11 ilde ağır yıkım ve barınma sorunu ortaya çıktı. On binlerce bina, yüz binlerce bağımsız yerleşim birimi yıkıldı. Yüz binlerce bağımsız birim ise ağır hasarlı, riskli ve yıkılması zorunlu hale dönüştü.

İktidar, mart ayında temel atarak binlerce konutu bir yıl içerisinde teslim edeceğini vaat ediyor.

✓ Ancak geçtiğimiz yıl ekim ayında açıklanan 250 bin TOKİ sosyal konut kampanyasının kuralarının bile henüz devam ettiğini dikkate aldığımızda fay hatları üzerindeki illerde bilimsel çalışmalar, saha ve zemin etütleri, mikro planlamalar olmaksızın on binlerce yeni bina inşaatına girişmek daha büyük felaketlere bilerek zemin hazırlamaktan öte bir şey değildir.

Afet bölgesinde ortaya çıkan ağır barınma sorununun yanı sıra bölgeden gerçekleşen göçlerle diğer illerde de barınma, konut ve kiralık ev sorunu hızla yükselmektedir. Merkez Bankası'nın resmi fiyat artış endeksi depremin yansımaları olmaksızın yüzde 168 düzeyinde ise ortaya çıkan acil ve olağanüstü barınma sorunu, konut talebiyle bunun hızla katlanması, şubat verileri açıklandığında yüzde 200-250'lere ulaşması beklenmeli.

Aceleci yaklaşımla tafelsi daha ağır olacak yanlışlardan kaçınılmalı, planlı-akılcı-bilimsel yöntemlere öncelik veren bir yaklaşımla gerek afet bölgesinin gerekse deprem riski altındaki diğer illerin ve bölgelerin barınma ve yaşam altyapısı, eş zamanlı yürütülerek ele alınmalıdır. Tek karar vericiyle değil, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) başta olmak üzere ihtisas kurumlarıyla (Şehir Planlama, Çevre, Jeoloji, Mimarlık, İnşaat, Ziraat Mühendis odaları) iş birliği ve ortak akıl çerçevesinde, yerel yönetimler, Tabip Odaları, bilim insanlarının katkısı talep edilerek, ulusal ve uluslararası finans kurumları ve diğer tüm kesimlere açık, şeffaf bir süreç yürütülmelidir.

Vatandaşlık karşılığı yabancılara gayrimenkul satışı sonlandırılmalı, **konut fiyat ve kiralalarını makul seviyede tutacak idari ve yasal düzenlemeler acilen yürürlüğe konulmalıdır.**

2023 BÜTÇESİ, AÇIK VE FAİZ ÖDEMESİ İLE BAŞLADI

2023 bütçesi, yılın son üç ayında hız verilen iç borçlanma ve bu yıla devredilen yaklaşık 400 milyar liralık hazine nakit stokuna rağmen yılın ilk ayında 32,2 milyar TL açık verdi. Bütçe gelirleri yüzde 64 artarken, giderler bunun iki katı düzeyinde ve yüzde 120 artış gösterdi. Bir aylık faiz harcaması 21 milyar TL'yi aştı!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı 2023 bütçesinin ocak ayı uygulama sonuçlarına göre yılın ilk ayında 32 milyar 243 milyon TL açık verildi. 2022 ocak ayında ise bütçe uygulaması 30 milyar 44 milyon TL fazla vermişti. Buna rağmen iktidar 6 ayda bütçeyi tüketince 1 Temmuz'da ek bütçe devreye alınmıştı. Açıklanan rakamlara bakıldığında ocak ayında bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 64,2 artarak 289 milyar 78 milyon lira olurken bütçe giderleri ise yüzde 120,1 artış göstererek 321 milyar 320 milyon liraya yükseldi.

Geçen yıl ocakta 44 milyar 276 milyon TL faiz dışı fazla verilirken bu yılın ocak ayında 10 milyar 883 milyon TL faiz dışı açık verildi. Ocakta bir aylık faiz harcaması 21 milyar 359 milyon TL, faiz hariç harcamalar ise geçen yıla kıyasla yüzde 127,7 artarak 299 milyar 961 milyon TL tutarında gerçekleşti.

Ocakta yüzde 30 maaş zammıyla personel giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 116,8 artarak 103 milyar 240 milyon liraya çıkarken enflasyonla yükselen fiyatlar sonrası, mal ve hizmet alım giderleri yüzde 244,1 artışla 19 milyar 826 milyon lira oldu. Kamu kurumlarına aktarılan borç ve diğer kaynakları gösteren cari transferler ise ocakta, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 128,2 artarak 146 milyar 381 milyon liraya ulaştı.

Ocak ayında 289 milyar 78 milyon TL olarak gerçekleşen bütçe gelirleri içinde vergi gelirleri 252 milyar 826 milyon TL, vergi dışı gelirler ise 27 milyar 535 milyon TL oldu.

Vergi türlerine göre tahsilattaki artışlara bakıldığında; yeniden değerlendirme oranının yüzde 123 olarak uygulamaya konulması sonrasında başta tütün mamulleri ve alkollü içkilerden, cep telefonları ve internet

faturalarından alınan Özel Tüketim Vergisindeki (ÖTV) artışa bağlı olarak yapılan olağanüstü zamlarla ÖTV gelirleri yüzde 101,1 arttı.

Geçen yılın ocak ayına göre gelir vergisi yüzde 80,5, katma değer vergisi (KDV) yüzde 85, banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) yüzde 66,5 arttı. Yüzde 123 olarak belirlenen Yeniden Değerleme Oranına göre artırılan sonrası damga vergisinde yüzde 112,2, harçlarda yüzde 114, artış gerçekleşti. Özellikle Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarını cazip kılmak için şirketlere getirilen stopaj sıfırlama ve Kurumlar Vergisi istisnaları sonrasında kurumlar vergisi tahsilatı ise ocak ayında yüzde 36,7 azaldı.

2022 yılında hazineden 92,5 milyar TL faiz ve kur farkı ödemesi aktarılan KKM hesapları için bu yılın ilk ayında hazineden yapılan aktarma ise bütçe verilerine göre, 1 milyar 552 milyon 872 bin TL tutarında oldu.

2023 bütçesinin yılın ilk ayında oldukça yüksek bir açık vermesine karşılık, deprem felaketi sonrası harcamalardaki artışa paralel olarak şubat ve sonrasında daha yüklü açıklar söz konusu olacak. **İktidar, muhtemelen kısa süre içinde yine TBMM'ye Ek Bütçe talebiyle gelecek!**

ET FİYATLARINDA REKOR ARTIŞ

Et fiyatları ocak ayından bu yana yüzde 30'un üzerinde artış gösterirken, dana karkas kesim fiyatı Marmara Bölgesi'nde 163,40, İç Anadolu Bölgesi'nde 164,5, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 160 TL'ye çıktı. Artan fiyatlar tüketiciyi zorlarken, üretici ise fiyatların yüksek olmadığı ve maliyetlerin ancak karşılandığı görüşünde.

Et fiyatlarında artış yılbaşından bu yana yüzde 30'a ulaştı. Yağsız dana etinin fiyatı 5 Ocak tarihinde ortalama 126,87 lirayken fiyat 16 Şubat tarihinde 163,87 liraya yükseldi. Ulusal Kırmızı Et Konseyi'nin verilerine göre, dana karkas kesim fiyatı Ege Bölgesi'nde 164,20, Akdeniz Bölgesi'nde 162,5, Marmara Bölgesi'nde 163,40, İç Anadolu Bölgesi'nde 164,5, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 160, Güneydoğu Anadolu'da 165 ve Karadeniz Bölgesi'nde 167,5 lira olarak gerçekleşti.

Ortalama artış geçen aya göre yüzde 21,2, geçen yıla göre ise yüzde 140,1 oldu. Kuzu karkasta da ortalama fiyat 146,03 lira oldu. Bu üründe geçen aya göre değişim oranı yüzde 14, geçen yıla göre ise yüzde 100,7 oldu.

"Bugün İçin Maliyeti Kurtarıyor"

Fiyatlardaki artış maliyetlerden kaynaklanırken 160 lira civarındaki rakamlar üretici açısından maliyeti şimdilik kurtarır olarak değerlendiriliyor. Kırmızı Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (ETBİR) Başkanı Ahmet Yücesan, 160 liranın üzerini üreticinin de köpük olarak değerlendireceğini belirterek, bu rakamların bugün için maliyetleri kurtarmış görüldüğünü vurguluyor.

UKON tarafından hazırlanan artış oranları.

Diğer yandan, et ithalatıyla ilgili de bilgi veren Ahmet Yücesan, bu konuda siparişlerin verildiğini ve imzaların atıldığını kaydederek, Ramazan haftasına kadar 8-9 bin ton civarında karkasın Türkiye'ye gelmiş olacağını söylüyor. Kendilerinin ithalata dahil olmadıklarını hatırlatan Yücesan, ithalatı ESK'nın yapacağını, sanayicinin ise oradan talep edeceğini, ithal etin fiyatının yerli üreticinin üretimini engellemeyecek, mağdur etmeyecek şekilde belirleneceğini ifade ediyor.

DAĞITIM ŞİRKETLERİNİN ACİL DURUMLARDA KESİNTİSİZ HİZMET İÇİN EYLEM PLANLARI YETERSİZ KALDI

Elektrik Dağıtım Sistemi Yönetmeliği'ne göre dağıtım şirketlerinin acil durumlarda her il merkezinde orta gerilim seviyeli ve nüfusu 100 bini geçen ilçelerde alçak gerilim seviyeli jeneratör bulundurulması gerekiyor. Dağıtım şirketlerinin acil durum planları ve var olan jeneratörler yetersiz kaldı. Depremin vurduğu pek çok ilçemizde jeneratör bile yoktu.

Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerin oluşturduğu felaketinin ardından yaşanan enerji kesintileri; arama, kurtarma ve yardım organizasyonlarını olumsuz etkiledi. Felaketin üzerinden günler geçmesine karşın kesintisiz elektrik hizmeti konusunda sıkıntılar yaşanmaya devam ediyor.

Özellikle Kahramanmaraş, Hatay ve Adıyaman'da günlerdir kesintisiz bir elektrik hizmeti ve dolayısıyla kesintisiz bir iletişim kurulamadı.

15 Nisan 2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Dağıtım Sistemi Yönetmeliği'ne göre elektrik dağıtım sisteminde acil durumda uygulanması gereken usul ve esasları belirlenmişti. Dağıtım şebekesinin kısmen ya da tamamen istem dışı enerjisiz kalması durumunda sistemin kademeli olarak enerjilendirilmesine yönelik acil durum yönetim planlarının dağıtım şirketleri tarafından hazırlanması gerekiyordu. Dağıtım şirketleri söz konusu acil durum yönetim planlarının uygulanabilirliği ve güncelliğini korumakla da yükümlüler. Yine yönetmeliğe göre; dağıtım şirketlerinin acil durumlarda kullanılmak üzere mobil jeneratörler bulundurması gerekiyor.

Dağıtım şirketleri il merkezlerinde ve nüfusu 100 bini geçen ilçelerde 50 kilo-volt-ampere (kVA) gücünde jeneratör bulundurmaları zorunda. Orta gerilim seviyesi ve alçak gerilim seviyeli jeneratörlerin nüfusu 100 bini geçen her ilçe merkezinde de bulunması bir zorunluluk. Ancak özellikle Hatay, Adıyaman ve Kahramanmaraş'ta bu eylem planlarının ve var olan jeneratörlerinin yetersiz kaldığı çok açık. Depremin vurduğu pek çok ilçemizde jeneratör bile yoktu. Dolayısıyla bu durum iletişimin hayati olduğu bir anda büyük iletişim kesintilerine neden oldu.

42 İL VE 110 İLÇENİN EYLEM PLANLARI DERHAL GÖZDEN GEÇİRİLMELİ

Maden Tetkik Arama (MTA) Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan fay haritasına göre Türkiye'de 5,5 ve üzerinde şiddette deprem üretebilecek 485 aktif fay bulunuyor. MTA'nın çalışmasına göre deprem riski taşıyan 42 il ve 110 ilçemiz var. Deprem riski taşıyan il ve ilçelerimiz için dağıtım şirketlerinin acil durum planları derhal gözden geçirilmeli. Bu gibi durumlarda enerji çok kritik bir öneme sahip. Enerji olmazsa kış şartlarında ısınma olmaz, yaz şartlarında da gıdaların uygun koşullarda saklanması ve dağıtımını sağlanamaz. Enerji olmazsa iletişim olmaz. İletişim olmazsa arama, kurtarma çalışmaları sekteye uğrar, yardım faaliyetlerinde koordinasyon eksiklikleri yaşanır.

Enerji Bakanına Soru Önergesi

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde meydana gelen depremlerde başta Kahramanmaraş, Hatay ve Malatya olmak üzere 10 ilimiz etkilenmiştir.

Özellikle yıkımın en ağır olduğu kentlerde yaşanan enerji kesintileri; depremzede vatandaşlarımızın ısınma, iletişim başta olmak üzere temel ihtiyaçlarını gidermelerinde sıkıntı yaşamalarına neden olmuştur.

Deprem felaketinin ardından yaşanan enerji kesintileri iletişimin aksamasına neden olurken; iletişim kesintileri de arama, kurtarma çalışmaları ile yardım organizasyonlarını olumsuz etkilemiştir.

15 Nisan 2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Dağıtım Sistemi Yönetmeliği elektriğin kaliteli, güvenli ve sürekli olarak kullanıcılara sunulması amacıyla dağıtım sisteminin işletilmesi, izlenilmesi ve kontrol edilmesi ile dağıtım sisteminde acil durumda uygulanması gereken usul ve esasları da belirlemektedir.

Buna göre dağıtım şebekesinin kısmen ya da tamamen istem dışı enerjisiz kalması durumunda sistemin kademeli olarak enerjilendirilmesine yönelik acil durum yönetim planlarının dağıtım şirketleri tarafından hazırlanması gerekmektedir. Dağıtım şirketlerinin acil durum yönetim planlarının uygulanabilirliğini ve güncelliğini korumakla yükümlü olduğu da hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu yönetmeliğe göre dağıtım şirketlerinin acil durumlarda kullanılmak üzere mobil jeneratörler bulundurması gerekmektedir. Dağıtım şirketlerinin orta gerilim seviyeli çıkışlı en az bir adet mobil jeneratör bulundurması; her il merkezi ve nüfusu 100 bini geçen ilçeler için de en az bir adet olmak üzere, alçak gerilim

seviyesi çıkışlı mobil jeneratör bulundurmakla yükümlüdür. Düzenleme göre bulundurulacak jeneratörlerin her birinin en az 50 kVA gücünde olması gerekmektedir.

Söz konusu bilgilere göre;

1- 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketinde en çok yıkımın yaşandığı Kahramanmaraş, Hatay, Malatya başta olmak üzere depremden etkilenen 10 ilimizde ve ilçelerinde faaliyet gösteren dağıtım şirketleri, şebeke özelliklerini de dikkate alarak, acil müdahale için zamanında müdahale ve etkin bir çözüm sağlayacak şekilde acil müdahale organizasyonunu kurdu mu?

2- Dağıtım şirketi acil durumlarda kullanılmak üzere mobil jeneratörler bulundurmamak zorundayken, deprem bölgesi olan 10 il ve ilçelerinde dağıtım şirketlerinin jeneratörü var mıydı? Jeneratör sayısı yeterli miydi? Jeneratör yoksa ve ya yetersiz kaldıysa neden?

3- 10 ilimizde ve ilçelerinde faaliyet gösteren dağıtım şirketleri, acil müdahale organizasyonu kapsamında yeterli sayıda ve tam teşekküllü acil müdahale aracı ile yeterli sayıda ve acil müdahale konusunda eğitilmiş personeli yirmi dört saat hazır durumda bulundurdu mu?

4- 10 ilimizde ve ilçelerinde faaliyet gösteren dağıtım şirketleri, acil durum yönetim planlarının uygulanabilirliği ve güncelliğini korumak yükümlüğünü yerine getirmiş midir?

5- Deprem felaketinde jeneratör bulunan il ve ilçelerimizde elektrik hizmeti kesintisiz verilebildi mi?

6- Yönetmelikte belirlenen 50 kVA gücündeki jeneratörler depremin ardından enerji kesintisi yaşanan il ve ilçelerimizde elektrik hizmetini sağlamak için yeterli olmuş mudur?

7- Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan fay haritasına göre Türkiye’de 5,5 ve üzeri deprem üretebilecek 485 aktif fay bulunmaktadır. Bu kapsamda deprem riski taşıyan 42 il ve 110 ilçe bulunmaktadır. Deprem riski taşıyan 42 il ve 110 ilçe için dağıtım şirketlerinin acil durum eylem planları nelerdir? Bu acil eylem planları denetlenmiş midir? Acil bir afet durumunda bu eylem planları yeterli olacaktır mıdır?

8- Deprem riski taşıyan 41 il ve 110 ilçemiz için enerji kesintilerinde jeneratör bulunmakta mıdır?

ELEKTRİK ŞİRKETLERİ ENKAZDA KALDI

Elektrik dağıtım şirketlerinin acil durumlarda elektrik ihtiyacını karşılamak için hazır bulunduracağı jeneratör sayısının, depremden önce aşağı çekildiği ortaya çıktı.

Elektrik Şirketleri Enkazda Kaldı

Deprem bölgesinde GSM operatörlerinden sonra elektrik dağıtım şirketleri de sınıfta kaldı. Şirket kârı yine vatandaşın hayatından önce geldi. Deprem gibi olağanüstü durumlarda acil elektrik ihtiyacının karşılanması için elektrik şirketlerine jeneratör bulundurma zorunluluğu getirilmesi planlandı. Bunun için ihtiyacı kısmen de olsa karşılayacak bir yönetmelik taslağı hazırlanıp görüşe açıldı. Ancak taslak düzenleme, şirketlerin hoşuna gitmedi. İnsan hayatı düşünülerek hazırlanan taslak, şirketlerin talepleri doğrultusunda jeneratör sayısı ve jeneratörün gücü aşağı çekilerek değiştirildi. Şirket kârını önceleyen düzenleme yüzünden, deprem sonrası enkazlarda gece yürütülen hayat kurtarma çalışmalarına yeterince jeneratör gönderilemediği ifade ediliyor.

Taslak 2021'de Hazırlandı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) afet ve benzeri nedenlerle elektrik hatlarının kullanılamaz hale gelmesi durumunda acil elektrik ihtiyacının jeneratörlerle karşılanması için Ağustos 2021'de yönetmelik taslağı hazırladı. Taslak; dağıtım şirketlerine, her ilde en az 1 adet olmak şartıyla her 100 bin nüfusa en az bir adet olacak şekilde ve her biri en az 100 kilovolt-amper (kVA) güce sahip mobil jeneratör bulundurma zorunluluğu getiriyordu. Ancak düzenleme, Nisan 2022'de şirketlerin istediği şekilde yayımlandı. Yeni düzenlemeyle, nüfusu 100 bini geçen 'il merkezleri' ile 100 bini geçen ilçe merkezlerinde en az 1 adet ve en az 50 kVA gücünde mobil jeneratörlerin bulundurulması yeterli sayıldı. Taslakla örneğin 1 milyon nüfuslu il merkezi için her biri 100 kVA gücünde en az 10 jeneratör bulundurulması gereken şirketler, mevcut düzenlemeyle aynı şehirde 50 kVA gücünde sadece 1 adet jeneratör bulundurabiliyor.

Binlerce Enkazı Aydınlatırdı

Can güvenliği nedeniyle deprem yaşayan illere elektrik verilemediği için jeneratörler hayati önem kazandı. 50 kVA güce sahip bir mobil jeneratörün aynı anda 50 enkazı aydınlatıp hayat kurtarabileceği hesaplanıyor. Aynı

güçteki jeneratörle 25 çadırın da aydınlatma ihtiyacı karşılanabiliyor. Ancak düzenleme şirketler yerine, insan hayatı dikkate alınarak çıkarılsaydı her jeneratörle aynı anda en az 100 enkaz olmak üzere binlerce enkazda gece sabaha kadar arama kurtarma yapılabilecekti. Ayrıca çevre illerden gelebilecek jeneratörler de hazırda olacaktı.

DEPREMZEDE VATANDAŞLARIN ENERJİ FATURALARI SİLİNSİN

Enerji faturalarının tahsilatının ertelenmesi yetmez

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 11 ilde yıkılan ya da hasar alan binalardaki elektrik ve doğalgaz abonelerinin borçlarının silinmesi gerektiğine işaret etti. Felaketin üzerinden haftalar geçmesine karşın 11 ilde toplam 500 binden fazla aboneye hala elektrik verilemediğine dikkat çeken CHP'li Akın, "Faturaların tahsilatını ertelemek evi yıkılan ya da hasar alan vatandaşların derdine derman olmaz. Depremzede vatandaşlarımızın doğalgaz ve elektrik faturaları ertelenmek yerine derhal silinmeli" açıklamasında bulundu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerin ardından 11 ilde yaşanan yıkımın milyonlarca vatandaşı olumsuz etkilediğine dikkat çekti. Depremde evi yıkılan ya da hasar alan vatandaşların barınma başta olmak üzere pek çok temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığına dikkat çeken CHP'li Akın, milyonlarca vatandaşın yaşadığı sıkıntıların azaltılması için depremde evsiz kalan vatandaşların enerji faturalarına düzenleme yapılması gerektiğini ifade etti.

'500 Binden Fazla Aboneye Hala Elektrik Verilemiyor'

20 Şubat itibarıyla deprem bölgesinde 500 binden fazla aboneye hala elektrik verilemediğine dikkat çeken CHP'li Akın, "İktidar, deprem bölgesinde elektrik ve doğalgaz faturalarının tahsilatının erteleneceğini açıkladı. Depremden etkilenen 11 ilde 500 binden fazla aboneye hala elektrik verilemiyor. Başka bir deyişle deprem bölgesinde en az 2 milyon vatandaşımız günlerdir karanlıkta. İktidarın ise tek çözümü faturaların ertelenmesi" diye konuştu.

'Evi Yıkılan Vatandaşların Faturaları Derhal Silinmeli'

Fatura tahsilatının ertelenmesinin evsiz kalan vatandaşların yükünü hafifletmeyeceğini söyleyen CHP'li Akın, şunları kaydetti:

"Evi yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle kullanılamaz hale gelen vatandaşlarımızın enerji faturaları derhal silinmeli. Depremzede vatandaşlarımız zaten barınma başta olmak üzere pek çok dertle boğuşuyor. Dolayısıyla depremde evi yıkılan ya da hasar gören vatandaşlarımızın enerji faturalarından kaynaklı faturaları derhal silinmeli"

DEPREMZEDEDEN SAĞLIKTA İLAVE ÜCRET ALINMASIN

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli ve 10 ilimizin derinden etkilendiği deprem felaketine 20 Şubat'ta Hatay merkezli iki deprem daha eklendi. Bilim insanları tarafından depremlerin ve artçıların yaklaşık 1 yıl kadar sürebileceği ifade edilirken, CHP Genel Başkan Yardımcısı Dr. Gamze Akkuş İlgezdi, depremedelere yönelik sağlık alanında kolaylaştırıcı uygulamaların arttırması gerektiğini ifade etti. CHP'li İlgezdi, özel sağlık kuruluşlarının ve özel üniversite hastanelerinin de depremedelere ve deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımıza ücretsiz tedavi hizmeti sunulması gerektiğini söyledi.

Canlarını Bile Düşünemez Oldular

Hatay'ın Antakya ilçesinde enkazdan 138 saat sonra çıkarılan ve sağlık ekiplerine "Param yok, ne olur beni özel hastaneye götürmeyin" diyen Emine Doğu'yu anımsatan CHP'li İlgezdi, "Depremzede vatandaşlarımız göçük altından çıkar çıkmaz yaşadığına sevinmek yerine ülkemizin ekonomik gerçeklerini ve sağlık hizmetlerine erişim zorluklarını akıllarına getiriyor. Bu gerçekler öyle acı ki; molozların altından kurtulup aldığı ilk nefesle 'beni özel hastaneye götürmeyin, param yok' diyebilecek kadar. Afet bölgesi olmanın gerekliliklerinden biri de sağlık hizmetlerinin ücretsiz olmasıdır. Kaldı ki böyle olağanüstü dönemlerde sağlık hizmetlerinden ücret almak ne insani ne ahlaki ne de sosyal devlet anlayışıyla uyumsuzdur. Bu sebeple tüm depremede vatandaşlarımızın Türkiye'nin her ilinde ve her sağlık kuruluşunda ücretsiz bir şekilde tedavi olabilmelerinin önü açılmalıdır." dedi.

Emine Doğu'nun İsyanı Son Olsun

Depremden felaketinden etkilenen ve buldukları illerden ayrılmak zorunda kalan yüz binlerce vatandaşımız, yakınları ve akrabalarının yanlarına yerleşmek zorunda bırakıldı. Depremzedeler barınma, beslenme, giyim vb. sıkıntılarının yanı sıra sağlık hizmeti konusunda da sorunlar yaşamakta. Devlet Hastanelerinde randevu bulmak epeyce zorken, o kentte yaşayan vatandaşlarımız bile sağlık hizmeti almakta zorlanırken, deprem bölgesinden canını kurtarabilmiş vatandaşlarımız yerleşmek zorunda kaldığı diğer illerde yaşadıkları acı ve zorluklara yenisinin eklenmemesi adına bu adım atılmalıdır. Bunun en çarpıcı örneği ise 138. Saatte enkaz altından kurtarılan ve enkazdan çıkar çıkmaz "Param yok, ne olur beni özel hastaneye götürmeyin" diyen Emine Doğu oldu. Emine Doğu'nun bu isyanı akıllara özel sağlık kuruluşlarının depremzedelerden bile ilave ücret isteyebilecek şüphesi ve endişesi olmalıdır. CHP'li İlgezdi konuya ilişkin olarak şunları söyledi:

Depremzededen ilave Ücret Alınmasın

"Afet bölgesinde ikametleri bulunan depremzedelerimiz için sağlık hizmetlerine erişimde özel sağlık kurum ve kuruluşları da ücretsiz şekilde dâhil edilmelidir. Hastaların SGK ile sözleşmeli vakıf üniversiteleri ile özel sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat ettiklerinde yüzde 200'e varan ilave ücret alındığına dair hekimlerimizin açıklamalarının olduğunu bilmekteyiz. Sağlık Bakanlığı'na çağrımızdır: Depremzedelere ilave ücret uygulamalarına ivedilikle son verilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır."

Yasal Boşluktan Faydalanıyorlar

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun, depremzedelerden katılım payı alınmaması kararını da anımsatan CHP'li İlgezdi, sözlerine şöyle devam etti: "SGK, afet bölgesinde ikameti bulunan GSS kapsamındaki kişilerden muayene, ilaç, reçete ve tıbbi malzeme katılım payı alınmayacağını 8 Şubat'ta duyurmuştu. Bu karar, 5510 sayılı Kanun'un 75 inci maddesinde yer alan afet ve savaş hali nedeniyle sağlanan sağlık hizmetleri için Sağlık Uygulama Tebliği'nin (SUT) ilgili maddelerinde tanımlanan katılım payları alınmaz hükmüne dayanarak verildi. Fakat özel hastaneler yasal boşluktan yararlanarak depremzedelerden ilave ücret alıyorlar. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve Sağlık Bakanlığı'na çağrımızdır: depremzedelerimiz için gerekli yasal değişiklikler yapılarak özel sağlık kurum ve kuruluşları da ücretsiz sağlık hizmetlerine dâhil edilmelidir. Hangi vicdan, evini barkını kaybeden tek bir canıyla hayatta kalan bir depremzededen ilave ücret talep edebilir? Özel hastanelerin yasal boşluktan faydalanması kabul edilemez. Gerekli yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra özel sağlık kuruluşları bu konuda denetime tabii tutulmalıdır."

HASTANELERDEKİ RISK!

Ülke genelinde bulunan bin 500'ün üzerindeki hastanenin ne kadarının depreme karşı dayanıklı olduğu bilinmiyor. Sağlık meslek örgütleri, "Hastanelerle ilgili acil çalışma başlatılmalı" diyor.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre, ülke genelinde bin 534 hastane bulunuyor. Bunların 900'ü bakanlığa bağlı, 68'i üniversite hastanesi ve 566'sı ise özel hastane. Bu hastanelerin ise ne kadarının depreme dayanıklı olduğu bilinmiyor. Sağlık meslek örgütleri, ülkedeki hastane binalarının depreme dayanıklı olup olmadığına dair bir bilimsel araştırmanın olmadığını belirterek "Hastaneler, depremde ayakta kalması gereken en önemli yerlerdir ve yapılması gerekenlerde çok bellidir. Artık bilime dönmeli ve depreme dayanıklı binalar yapılmalı" dedi.

6-7 Şubat Maraş, 20 Şubat Hatay merkezli depremlerde, kamu ve özel hastaneler ile Aile Sağlığı Merkezleri (ASM) ağır hasar aldı, bazıları ise yıkıldı. Depremlerde en az 15 hastanenin hasarlı olduğu belirtildi.

Yatırım Yapılmadı

Türk Tabipleri Birliği (TTB) İkinci Başkanı Doç. Dr. Ali İhsan Ökten, ülke genelindeki hastanelerle ilgili bir deprem çalışmasının olmadığını vurguladı. Ökten "Bu büyük bir sıkıntı. Ülkemiz deprem ülkesi ve bundan kaçış yok. Böyle bir felaket durumunda ilk başta ayakta kalması gereken binalar sağlık kurumları, hastaneler olmalı. Ancak gördük ki depremde bunların çoğu kullanılamaz hale geldi" dedi. Yalnızca müteahhitleri sorumlu tutmakla bunun çözülemeyeceğini vurgulayan Ökten "Burada sorumsuzluk, denetimsizlik ve ciddiyetsizlik var" diye konuştu.

Hastanelerin durumunun depremden depreme konuşulduğunu ve sonrasında unutulduğunu anlatan Ökten, "O kadar şehir hastanesi yapılıırken hastanelere yatırım yapılabildi ama yapılmalı. Bundan sonra en korkulan şey salgın hastalıklar ve bulaşıcı hastalıkların artması. ASM'lerin durumu çok kötü. Ancak oralarda yeteri kadar sağlık hizmeti yok" diye konuştu.

Hızlı Yenileme Olmalı

Özellikle Maraş, Adıyaman ve Hatay'da depremden sonra çok sayıda sağlık kurumunun zarar gördüğünü kaydeden Ökten, şöyle devam etti: "Depremden sonra Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi kullanılamaz duruma geldi. Bir tek Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi acil hizmeti veriyordu, önceki günkü depremden sonra orası da boşaltıldı. İskenderun'daki eski Devlet Hastanesi ilk depremde yıkıldı, yeni hastanede hasarlar vardı ancak önceki günkü depremde hasar artınca orası da boşaltıldı. Hatay'da sadece kamu adına çalışan hastane Dörtyol Hastanesi. ASM'lerin de büyük bir kısmı hasar gördü. Adıyaman'da da sadece Eğitim ve Araştırma Hastanesi kısmi hizmet veriyor. Maraş'ta ise Necip Fazıl Şehir Hastanesi kısmen hizmet verdi ve oradaki Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi de kısmi olarak hizmet verdi. Adana bölgenin tamamen sağlık hizmeti ihtiyacını karşıladı ancak önceki günkü depremde Balcalı Hastanesi de hasar görünce boşaltıldı. Adana'ya çok kısa sürede bir sağlık planlaması yapılmalı."

İstanbul Tabip Odası Başkanı Prof. Dr. Nergis Erdoğan ise "Şehir hastaneleri yapmakla uğraştılar ancak var olan hastaneleri yenilemediler, güçlendirmediler. Şehrin 15-20 kilometre dışındaki hastaneye zaten yollar gitmiş insanlar nasıl ulaşacak. En önemli sorunlardan biri buydu" dedi. Hastaneleri yenilemek ya da güçlendirmek yerine geleneksel olan yapıları yok ettiklerini söyleyen Erdoğan "Suriçi'nde Haseki'yi kaldırdılar, Şişli Etfal'i başka bir yere gönderdiler. Yenimahalle Kadın Doğum kapatıldı. Özetle geleneksel kurumlar yok edildi. Çapa ve Cerrahpaşa şuan son derece hayati oradaki insanlar tedirgin. Çok hızlı bir yenileme yapılmalı" dedi.

Ciddi Sorunlar Var

ASM binalarının da tek veya iki katlı sağlam bina olması gerektiğini kaydeden Prof. Erdoğan "İstanbul'da bin 100 kadar ASM var ve buralarda ciddi sorunlar var. Hem hastaneler hem ASM'ler bir an önce güçlendirilmeli" diye konuştu. Bu hafta sonu İBB'nin Deprem Bilim Kurulu oluşturduğunu ve tabip odasını da davet ettiğini anımsatan Erdoğan, "İstanbul'daki sağlık kurumlarının hem fiziki hem personel durumuna ilişkin bir proje sunacağız. Bir afet durumunda hastanelerin durumu çok önemli, çok hayati" değerlendirmesini yaptı.

"Depremde yıkılmaması gereken yerler hastanelerdir" diyen Adana Tabip Odası Başkanı Dr. Selahattin Mentuş de özetle şunları söyledi: "Hastanelerin hasar görmüş olması bile ironiktir. Hastaneler depreme çok dayanıklı hale getirilmelidir. Şuana kadar getirilmemişse bu acı verici bir tablodur. Pazartesi günü meydana gelen depremin ardından orta hasar verilen ve tahliye edilen Çukurova Üniversitesi Hastanesi 1987 yılında açıldı. Şuan Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin bir hastanesi yok. Burada eğitim gören öğrenciler, burada yetişen asistanlar ve hocalar ne yapacaklarını bilemiyorlar. Bir an önce Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne bir hastane yapılmalıdır. Bizim artık bilime dönmemiz ve bütün binaları depreme dayanıklı hale getirmemiz gerek. Ama öyle bir şey ki biz buraları bile ranta kurban veriyoruz, denetlemiyoruz."

Hasarlı Ve Yıkılan Hastaneler

- Adana Meydan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi
- Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
- Hatay İskenderun Devlet Hastanesi
- Hatay Reyhanlı Devlet Hastanesi
- Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi
- Antakya'daki Özel Akademi Hastanesi
- Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi

HASTANENİN MALİYETİ 2 YILDA 5 KATINA ÇIKTI

Kırşehir'e yapılması planlanan 400 yataklı hastane projesinin ihalesi yapıldı. 2021 yılı yatırım programına alınan projenin maliyeti o dönem 280 milyon lira olarak açıklanmıştı. 15 Şubat'ta yapılan ihalede ise maliyeti yaklaşık 5 kat artarak 1 milyar 329 milyon liraya çıktı.

AKP Kırşehir Milletvekili Mustafa Kendirli, 2021 yılı Ocak ayında yaptığı açıklamada, Ahi Evran Üniversitesi Bağbaşı Kampüsü Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi'nin hemen karşısında 400 yataklı yeni bir hastane yapılacağını, hastanenin 2021 yılı yatırım programına alındığını ve maliyetinin de 280 milyon lira olduğunu ifade etmişti. Ancak aradan geçen iki yıl boyunca hastane ile ilgili her hangi bir adım atılmadı.

2 Yılda 5 Kat Arttı

İki yıllık gecikmenin ardından 15 Şubat 2023 tarihinde 400 yataklı hastanenin ihalesi gerçekleştirildi. İhaleyi 1 milyar 329 milyon liraya Ankara merkezli İnşaat Taahhüt Yapı Malzemeleri Ticaret ve Sanayi Limited şirketi kazandı. 750 günde tamamlanacağı belirtilen hastanenin 2 yılda maliyetinin yaklaşık 5 kat arttığı ortaya çıktı. Öte yandan ihaleyi alan firma daha önce de Kırşehir Kapalı Cezaevi Kampüsünü yapmıştı.

SESSİZ KATİL ASBEST İÇİN BUGÜN ÖNLEM ALMAYANLAR OLASI ÖLÜMLERİN SORUMLUSUDUR!

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Dr. Gamze Akkuş İlgezdi deprem bölgesindeki enkaz kaldırma çalışmalarında asbest önlemlerinin alınmadığını ortaya koyarak, "Acil önlem alınmazsa depremde olduğu gibi, asbest kaynaklı ölümlerin de sorumlusu iktidar olacaktır!" dedi.

CHP Sağlık Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Dr. Gamze Akkuş İlgezdi yaptığı yazılı açıklamada şu önemli konulara dikkat çekti:

"Depremlerin sadece yıkıcı etkileriyle değil, Türkiye örneğinde olduğu gibi siyasi etkileriyle de insan yaşamına zarar verdiğinin en acı örneğine 40 binin üzerinde insanımızı yitirdiğimiz 6 Şubat Kahramanmaraş Depremleriyle şahit olduk. Siyasi iktidarın eylemleri, söylemleri ve yönetme biçimi depremlerin ilk dakikasından bugüne karşı karşıya olduğumuz felaket tablosunu anbean kötüleştirdi.

Siyasi Örtbas Çabasını Dehşet İçinde İzledik

Bu bakımdan 11 şehrimizi etkileyen, Adıyaman, Hatay, Gaziantep ve Kahramanmaraş'ı moloz yığınının bu depremler için AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yapmış olduğu, "Yıkılan binaların yüzde 98'i 1999 öncesinde inşa edildi" açıklaması en az depremin kendisi kadar yıkıcı etkiye sahip olan bir siyasi çarpıtma girişimidir. İktidar böylece 21 yıllık sorumluluğunu örtbas etme çabasındadır. Binaların yapım yılının tek başına **afet yönetimi açısından** bir anlamı yoktur. Deprem dayanıklılığı açısından, **bir yapının ne zaman inşa edildiği tek başına yeterli bir ölçüt değildir**. Yapının tasarımı, kullanılan malzemeler, inşaat sırasındaki denetimler ve kalite kontrol önlemleri de önemlidir. AKP iktidarı bu görevini yerine getirmediği gibi "imar barışı" adı altında oy devşirmeye çalıştığı katliam fermanıyla, binlerce ölüme de davetiye çıkarmıştır.

Asbest Deprem Kadar Öldürücüdür

Öte taraftan yıkılan veya ağır hasarlı binalar en az depremin kendisi kadar ölümcül bir tehlike yaratan **asbest sorununa** da işaret etmektedir. Bilindiği üzere asbest, yangın geciktirici özelliği nedeniyle tercih edilen bir mineraldir. Özellikle inşaat malzemeleri, yalıtım malzemeleri, fren balataları ve diğer endüstriyel alanlarda kullanılmaktadır.

Her Yıl 100 Bin Ölüm

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı (IARC) gibi kuruluşlar, asbestin ölümcül bir madde olduğunu ve dünya genelinde binlerce kişinin ölümüne neden olduğunu belirtmektedir. Daha vahimi ise akciğer kanseri ve mezotelyoma gibi hastalıkların belirtilerinin genellikle yıllar hatta on yıllar sonra ortaya çıkmasıdır. IARC tarafından yapılan tahminlere göre, dünya genelinde her yıl yaklaşık 100 bin ölüm doğrudan asbestle ilişkilidir.

2010'dan Önce İnşa Edilen Binalar Asbest Riski Taşıyor

Sonuçları bakımdan böylesine tehlikeli bir endüstriyel ürün olan asbestli ürünlerin ülkemizde üretimi, ithalatı ve kullanımı 2010 yılında çıkarılan Asbestli Ürünlerin Üretimini, İthalatını ve Kullanımının Yasaklanması Hakkında Yönetmelikle tamamen yasaklanmıştır.

Ne var ki, 2010'dan önce yapılan binaların büyük çoğunluğunda yaygın olarak asbestli ürünlerin kullanıldığı bilinmektedir. Asbest içeren malzemeler arasında, çatı kaplamaları, boru yalıtımları, fayans ve şerit viniller, termal yalıtım, izolasyon panelleri, sıva ve alçı levhalar, çimento ve beton, karo ve parke malzemeleri öne çıkmaktadır. Ne yazık ki Kahramanmaraş merkezli iki büyük deprem nedeniyle son verilere göre 11 ilimizde toplam 118 bin binanın yıkık veya ağır hasarlı olduğunu biliyoruz. Bu binaların inşasında kullanılan asbestli malzemelerin kırıldığı, delindiği veya hasar gördüğü ortadadır.

Çok Ciddi Bir Halk Sağlığı Sorunu İle Karşı Karşıyayız

Asbest, çok küçük boyutlarda serbest elyaf halinde havada asılı kalabilen ve insanların solunum yoluyla vücutlarına girebilen bir madde olduğundan çok ciddi bir **halk sağlığı** sorunudur. Asbest elyafı solunum yoluyla

alındığında akciğerlerde ve göğüs zarında ciddi hasarlara neden olmaktadır. Akciğer kanseri, mezotelyoma ve asbestoz gibi tedavisi çok zor ciddi solunum yolu hastalıklarını yaygınlaştırdığı bilinmektedir.

Sessiz Katil Tetikte

Bu yıkıntılarda ortaya çıkan asbest elyafı havaya salındığı gibi göçük altında kalanlar ile kurtarma ekiplerince solunmuş olduğu da bir gerçektir. Televizyonlarda izlediğimiz enkaz temizleme ve kaldırma çalışmalarında ise asbestin bertarafına yönelik özel önlemler alınmadığı ve asbest içeren malzemelerin uzmanlar tarafından kontrol edilerek kaldırılmadığı açıkça görülmektedir. Oysa Bilim insanlarının “sessiz katil” olarak tanımladığı bu tehlikeye zamanında önlem alınmazsa yarın kayıplarımız daha da artacaktır.

Acil Önlem Alınmazsa Ölümlerin Sorumlusu İktidardır

Asbestli malzemelerin enkazından kurtulmak için özel bir çalışma yapılması gereklidir. Bu çalışmalar sırasında öncelikle tehlikeli maddelerin tespit edilmesi ve belirlenmesi gerekmektedir. Ardından, bu malzemelerin güvenli bir şekilde uzaklaştırılması için özel ekipmanlar ve teknikler kullanılmalıdır. Maalesef, iktidarın cinayet mahalline dönen kentlerimizdeki en önemli delilleri karartabilmek adına enkazları alelacele kaldırdığını görüyoruz. Suçluluk psikolojisiyle hareket ettiğini bildiğimiz kamu otoritesi asbest tehlikesini görmezden gelmektedir. Bu durum, uzun vadede ölümcül hastalıklara yol açacaktır.

Sağlık Bakanlığı Sadece Salgına Odaklanmış!

Sağlık Bakanlığı'nın uzun süredir hangi gerekçeyle kanser verilerine açıklamadığını bilmiyoruz ancak bu büyük vurdumduymazlıkla devam edilmesi halinde deprem bölgelerindeki kanser vakalarında yükseliş olacağı bir sır değildir. Çadırları ve konteyner kentleri yıkıntıların ortasına kurmak, buraya sığınmak zorunda bırakılan depremzedeleri ölümcül asbest tehlikesine karşı koruma altına almamak suçtur. Molozların yarattığı toz bulu arasında maskesiz dolaşan, kirlenmiş su kaynaklarını kullanmak zorunda kalan çocuklarımızın ve yurttaşlarımızın vebali yeterli ve gerekli önlemi almayan siyasi otoritededir!”

4 BİN 581 OKUL, 1578 DEVLET KURUMU RİSKTE!

AFAD temsilcisinin geçen yıl yapılan jeoloji kurultayına sunduğu rapor ülkedeki kamu binalarının yüksek risk altında olduğunu ortaya koydu

AFAD Deprem Dairesi'nden Jeoloji Mühendisi Ahmet Temiz geçen yıl nisan ayında jeoloji kurultayında bir sunum yaptı. Hazırladıkları raporda ülke genelindeki kamu binalarının ne kadar tehlikede olduğu gözler önüne serildi. 4 bin 581 okul ile hastaneler başta olmak üzere bin 578 kamu binasının yüksek risk altında faaliyetine devam ettiği ortaya çıktı. Veri tabanı üzerinden tehlikeli binaları tespit eden Temiz, sahaya inildikçe gerçek sayıların daha net ortaya çıkarılabileceğini söyledi. 40 binden fazla insanın yaşamını yitirdiği son depremden 10 ay önce açıklanan veriler, AFAD'ın istediği takdirde riskli binaları tek tek ilan edip olası bir depremde can ve mal kaybını önleyebileceğini gösterdi.

'Saha Çalışması Gerekli'

Temiz, Deprem Tehlike Haritası üzerinde 0.49 ile 0.89 g ivme değerlerini esas alarak çalışmayı yaptığını aktardı. Temiz köprü, otoyol, sanayi tesisi ve hastane gibi tüm kamu yapılarının da bu veri tabanıyla tek tek sorgulanabileceğini belirtirken, veri seti olduğu müddetçe aynı çalışmanın konutlar için de yapılabileceğini, ancak daha fazla risk görmek için saha çalışması yapılması gerektiğini söyledi. AFAD Deprem Dairesi Başkanı Murat Nurlu da, 11 ilin bulunduğu Marmara Bölgesi'nde deprem riskini azaltmak için erken uyarı sistemleri geliştirildiğini, anlattı. Nurlu, 5 bin 600'ü İstanbul'da olmak üzere İzmir, Ankara, Balıkesir, Antalya, Bursa, Sakarya, Kocaeli, Mersin ve Tekirdağ'da toplam 27 bin 817 toplanma alanı bulunduğunu, bunların yüzde 27'sinde elektrik, su ve kanalizasyon altyapısı olmadığını bildisini verdi.

51 BİN ÇOCUK ÖLÜMLE BURUN BURUNA OKUMUŞ

Eğitim yılının ikinci dönemi 1 aylık aranın ardından bugün depremin gölgesinde başlıyor. İstanbul'da eğitim başlanmasına saatler kala 93 okul için deprem riski nedeniyle boşaltma kararı verilmesi yeni sorunlara yol açtı. Eğitim Sen'den Çalık “İmam hatipler kullanılabilir” dedi.

Depremin yarattığı yıkım, sadece 11 kentte değil, tüm ülkede eğitimde büyük sıkıntıları beraberinde getirdi. 23 Ocak'ta başlayan ara tatil deprem nedeniyle iki kez yapılan uzatmanın ardından son buldu. 71 ilde eğitim öğretim yılının yeni dönemi bugün başlıyor. Depremin vurduğu kentlerde eğitime ilişkin kararın ise 1 Mart

açıklanması bekleniyor. Maraş, Adıyaman ve Hatay'da çok sayıda ağır hasar alan çok sayıda okul binasına ilişkin çalışmalar sürerken İstanbul Valiliği'nden önceki gün gelen karar veli ve öğrencileri şoke etti.

Öğrenciler Tehlike İçindeydiler

Valilik, İstanbul'da 93 okul binasının riskli olduğu gerekçesiyle boşaltılarak, öğrencilerinin depreme güvenli okullarda eğitim öğretim görmeye devam edeceklerini açıkladı. Valiliğin "alelacele" aldığı karar ise "Bugüne kadar neden bekleriniz?" sorusunun gündeme taşıdı. Veliler ise hem sosyal medyadan hem de tahliye edilen okulların önünde "Maraş depremini mi beklediniz? Çocuklarımız risk altında okuyordu" şeklinde tepkilere de yol açtı.

Valilik açıklamasında kentte 1999 öncesi inşa edilen ve riskli olduğu belirlenen bin 351 okulun bin 258'inin güçlendirildiği veya yıkılıp yeniden yapıldığı belirtildi. Geriye kalan 93 okuldan 76'sının yıkılıp yeniden yapılmasına, 17'sinin ise güçlendirilmesine karar verildiği duyuruldu.

Bu kararlar kentin 30 farklı ilçesindeki okullardan 51 bin 995 öğrenci ve 2 bin 765 öğretmen, başka okullarda eğitimini sürdürecektir. Bu okullar ihtiyaca göre taşınmalı eğitim kapsamına alınacak. Konuya ilişkin BirGün'e değerlendirmede bulunan Eğitim Sen İstanbul 2 No'lu Şube başkanı Çayan Çalık, boşaltılan okulların yeni tespit edilmediğine dikkat çekti. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) geçen sene birçok okulun güçlendirme ve yeniden yapım ihalelerinin "kaynak yokluğu" sebebiyle iptal ettiğini hatırlatan Çalık, şöyle devam etti: "Şimdi ise son yaşanan depremin ortaya çıkardığı bir acelecilik var. 93 okulun boşaltılması bize bugüne dek öğrenci ve öğretmenlerin tehlikeli şartlarda eğitim öğretime devam ettiklerini gösteriyor. Ortaya çıkan sorunlar bağlamında defakto adımlarla durumu ele alan, siyasal ve ekonomik anlamda yaşadığımız krizin sonucu bu. Memleketin temel sorunlarını çözecek bir kapasiteye, öngörüye, planlamaya sahip olmadığını görüyoruz. Bu zaman kadar 93 okulda neden işlem yapılmadığının sorulması gerek."

51 bin öğrencinin taşınacağı okullarda yeni sıkıntılar yaşanacağını vurgulayan Çalık, "Bazı okullardan aldığımız bilgiye göre saat 21.30'a kadar eğitime devam etmek zorunda kalacak okullar var. Çocukların o saate kadar okulda olması, çalışanların o saate kadar çalıştırılması meselesi, bunun düzgün bir planlamayla yapılmadığını ortaya koyuyor" diye konuştu.

İmam hatip ortaokul ve liselerinde azalan talebe bağlı olarak kapasitenin doldurulmadığının, 18-20 kişilik sınıflarda eğitim verildiğinin altını çizen Çalık, "Böyle bir önlem alınacaksa bile mevcut imam hatip ortaokulları ve liselerinin kapasiteleri belli. İmam hatiplerin kapatılıp deprem riskindeki okulların ihtiyacına verecek şekilde dönüştürülmesi lazım. Buralardaki öğrenci azlığı dikkate alınıp daha sağlıklı planlama yapılabilirdi. İktidar imam hatipleri kapatmamak adına diğer okulların öğrenci kapasitesini artırarak, mevcut eğitim faaliyetlerini daha uzun zamana yayarak daha da problemleri bir karara imza attı" diye konuştu.

Eğitim öğretime
başlanan il 71

Deprem bölgesinden
nakli yapılan öğrenci 5.836

İstanbul'da
boşaltılan okul 93

İstanbul'da başka
okula gidecek öğrenci 51.995

İstanbul'da başka okula
gidecek öğretmen 2.765

Güçlendirme İptalinde Hatay Birinci Sıradaymış

Diyanet'e milyonlarca lira kaynak aktaran iktidarı okul güçlendirmelerine para bulamadı. 18 kentte 93 okulun güçlendirme ihalesi geçtiğimiz yıl "kaynak yokluğu" nedeniyle iptal edildi. İhalelerin en çok iptal edildiği şehir, 38 okulla son depremde neredeyse tamamen yıkılan Hatay oldu. İhalelerin iptal edildiği diğer şehirler Tekirdağ, İzmir, Düzce, Samsun, Sinop, Ankara, Muğla, Burdur, Manisa, Isparta, Maraş, Sakarya, Diyarbakır, Sivas, Konya, Çankırı ve Amasya oldu. İktidar, iptallere gerekçe olarak "ihaleye teklif veren istekli çıkmaması, bütün tekliflerin alıma ayrılan ödeneğin/yaklaşık maliyetin çok üzerinde olması, ihalenin niteliğinin veya miktarının değişmesi"ni gösterildi.

YENİ KRİZLERE DAYANIKLI OKUL ORTAMLARI NASIL KURULUR?

Çocuğun ve toplumun gelişimi için eğitimde yapısal dönüşüme nitelikli veri, yapıcı diyalog ve farklı görüşlerden ortak akıl oluşturarak katkı yapma amacı taşıyan **Eğitim Reformu Girişimi (ERG)**, Eylül 2021'de, Covid-19 salgını sürecinde hazırlanan bir yazı dizisi ile, "**Şu anda en önemli sorumluluğun Covid-19 salgınının hatırlattıklarını ve öğrettiklerini yorumlayarak gelecek krizlere karşı daha esnek, kapsayıcı ve yere özgü okul ortamları geliştirmek olduğu çok açık**" uyarısında bulunmuştu.

Yüksek Mimar Pınar Gökbayrak'ın ERG için kaleme aldığı "Yeni Krizlere Dayanıklı Okul Ortamları Nasıl Kurulur?" makalesi, 6 Şubat 2023'te meydana gelen ve 10 ilimizde onbinlerce vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olan iki depremin ardından, eğitime dair üzerine düşünülmesi gereken uyarılarda bulunuyor.

Yüksek Mimar Pınar Gökbayrak'ın öneri ve uyarıları şöyle:

"Covid-19 salgınında yeni bir eşikle karşı karşıya geldiğimizi hissettiğimiz bir eğitim-öğretim yılına girdik. Bir yandan aşılama oranlarını artırmaya çalışarak kesintisiz yüz yüze eğitime geri dönme çabası, diğer yandan salgınla geçen bir buçuk yıllık uzaktan eğitim sürecinin eksiklerini tamamlama telaşı içinde tüm eğitim ortamı.

Ancak içinde bulunduğumuz dönemde, salgının çok daha büyük bir doğal dengenin parçası olduğunu görmek gerekiyor. Yirmi yıl öncesinin "iklim değişikliği" yeterli önlemleri almayan insanlık için artık bir "iklim krizi"ne dönüşmüşken, yaşanan bu salgının benzerlerinin olabileceğini, dünyanın çeşitli yerlerinde farklı afetlerle karşı karşıya gelme riskimizin arttığını uzmanlar çoktandır vurguluyordu. Artık birebir bu afetleri yaşar olduk. Bu açıdan ele alırsak, içinden geçtiğimiz bu salgın, gelecek krizlere dayanıklı okul ortamları oluşturmak için bize yol gösterici olabilir.

Salgın süreci, eğitim ekosisteminin tüm paydaşları için ne denli zorlu ve bilinmezlerle dolu olsa da, bu sürecin bir o kadar da öğretici ve gelecek projeksiyonları için önemli bir veri kaynağı oluşturduğunu görmek gerekiyor. Krizlere dayanıklı bir okul ortamını fiziksel mekân perspektifinden ele almanın da yeni bir katman ekleyip konuya bakışımızı derinleştireceğini düşünüyorum.

"Okulu okul yapan derslikler değil, ders dışı ortak alanlardır"

Salgın her şeyden önce okulun, sadece akademik bir eğitim ortamı olmanın çok ötesinde, çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini sürdürdüğü, ailesinden sonra toplumsal yapıyla ilk defa karşılaştığı ve bir birey olarak bu toplumsal yapıya dahil olduğu kamusal bir alan olduğunu hatırlattı. **Okul ortamında, farklı yaş gruplarının bir arada olup birbirinden öğrenmesi ve sosyalleşmesi farklı bir sinerji doğurur. Bu da aslında okul mekânlarında derslikler dışındaki ortak alanların ve koridorların önemini gösterir.** Eğitim ortamları üzerine çalışan bir mimarlık ofisi olarak en çok üzerinde durduğumuz mekânlar, tam da bu sinerjinin olduğu, toplumsallığın çok katmanlı yaşandığı derslik dışı ortak alanlardır. **Okulu okul yapan da aslında derslikler değil, ders dışı ortak alanlardır, bu sinerjidir, toplumsallıktır.** Bu mekânsal birliktelik, duygusal ve zihinsel bir birlikteliğin de önünü açar, olası bir krizde bir arada durabilmeyi, bütünü gözeterek hareket etmeyi ve kapsayıcı olmayı sağlar.

Kapsayıcı olmak demek ise, eğitim ortamının tüm paydaşlarını gözetmek demektir. Öğrencisi, öğretmeni, idarecisi, hizmetlileri ile okul kullanıcılarının tümüne yer açan, ihtiyaçlarını karşılayan ve hayatlarını iyileştiren bir okul ortamı gereklidir. Uzun zamandır eğitimcilerle birlikte öğrenci odaklı bir okul ortamının önemini konuşurken, öğrenciyi merkeze alacak, edilgen konumdan etkin konuma geçirecek, dinleyici olmaktan çıkarıp deneyimleyerek öğrenen birey konumuna getirecek mekânsal düzenlemeleri tartışırken; uzaktan eğitim sırasında öğrencinin yine dinleyici konumuna itildiğini, tek taraflı didaktik bir öğretim modeline dönüldüğünü gözlemledik. Öğrenci odaklı mekân farkındalığı önemli bir kazanımdı; salgında bu kazanım adına çok geri adım atılmak durumunda kalındı. Dolayısıyla salgın sonrası okullarda öğrenciyi yine merkeze koyarken, bu defa

okulun diğere paydaşlarının da gereksinimlerini unutmamayı, tüm aktörleri kapsamayı, kriz zamanları için herkesi kuşatan senaryoları pratiğe geçirmeyi de hatırlamak gerekiyor.

“Okul mekânları sadece binalardan ibaret değıl”

Salgın bize ayrıca içinde bulunduğumuz mekânların yaşam kalitemize ne kadar büyük etkisi olduğunu hatırlattı. Nitelikli mimari yapılar içinde yaşamının önemli ve aslında bir o kadar da ulaşılabilir olduğunu gösterdi. Salgında en çok ihtiyaç duyduğumuz doğal havalandırmanın ne kadar basit karşılanabilecek bir ihtiyaçken, derslik pencereleri açılmayan ve hatta doğal ışık almayan derslikleri olan okullar aklımıza geldi. Okul mekânlarının sadece kapalı hacimlerden oluşan, birkaç katlı binalardan ibaret olmadığını, bahçesiyle bir bütün olduğunu, açık alan aktivitelerinin çocuğun gündelik hayatındaki önemini ve hatta açık alanın da bir derslik olabileceğini, yeterli açık alanı olmayan okullar çokça hissetti. Üstelik, iklim krizini düşündüğümüzde, iklim odaklı bir eğitim müfredatının da gerekliliğı, bu müfredatın ancak açık alanı bol, bahçesi büyük bir okulda görerek, gözlemleyerek, yaşayarak verilebileceğini de düşündürdü. **Okulların açık alanlarının benzer kriz koşullarında bir toplanma alanı olacağını deprem senaryolarından da bildiğimizi varsayarsak, okul mekânlarının açık alan-kapalı alan dengesini gözetmenin hem okulun gündelik yaşantısında hem kriz anlarında hem de krizleri önlemek adına gerekli eğitim programındaki önemini tekrar hatırlamış oluruz.**

Kriz zamanları en çok, hızlı adapte olabilmeyi gerektirir. Salgında da belirsiz koşullar karşısında hızlı karar vermek, çabuk harekete geçebilmek ve adapte olabilmek gerekti. Bu hızlı adaptasyon becerisi aslında esnek bir yapı gerektirir. Eğitim ortamlarının paydaşlarının, içerik bileşenlerinin esnekliğı kadar okul yapılarının da esnekliğinin önemi ortaya çıktı. Yeni ihtiyaçlara göre sınıfları, yemekhaneleri kolayca dönüştürebilmek, kişi sayılarını, oturma düzenlerini adapte edebilmek, açık alanları dersliğe çevirmek gerekti. **Katı bir kabuğı olan bu yapıların daha geçirgen olması, iç-dış sürekliliğinin sağlanabilmesi ya da dersliklerin iç koridor duvarlarının sabit olmak yerine, hareketli, kayar-katlanır, genişleyebilir, birleşebilir olması durumunda pek çok okul çok daha kolay yeni durumun gerektirdiğı koşulları sağlayabilirdi.** Yapısal esneklik peşi sıra zamansal, zihinsel ve davranışsal esnekliğı de getirecekti.

Ancak tüm bunlardan da öte salgın, aslında ülkemizin hiç de homojen bir yapıda olmadığını hatırlattı.

Ülkenin farklı coğrafyalarının ve hatta aynı kentin farklı mahallelerinin farklı fiziksel ve sosyo-ekonomik ihtiyaçları varken, tümel bir bakışla aynı koşul ve çözümlerin her yerde uygulanamayacağını da gösterdi. O yerin kullanıcısının ihtiyaçlarını dikkate alan, yere özel çözümlerin önemini altını çizdi. **Gelecek olası krizlerin de coğrafyanın özelliklerine göre farklılıklar göstereceğı, her yeri aynı etkilemeyeceğini düşünürsek, yere özel stratejiler geliştirmenin, yere özel eğitim ortamları kurmanın gerekliliğini de krizlere karşı dayanıklılığı artıracak en önemli bileşen olduğunu görebiliriz.** Yere özel bir kurgudan bahsederken, nitelikli ve iyi mimarlığın tanımını da tekrar hatırlamak ve hatırlatmak gerekiyor. Nitelikli mimarlık aslında yerine özgü tasarlanan, güneşlenme açısından süresine, hâkim rüzgâr yönünden yerel bitki örtüsüne, bölgenin aldığı yağış miktarından mevsim farklarına yerelin bilgisini gözetken, pasif iklimlendirme dediğimiz doğal havalandırma ve doğal ışık almayı önceliklendiren, açık alan ve kapalı alan dengesini bir arada düşünen, yapı yapmanın ötesinde bir yaşam senaryosu kurduğunun farkında olan mimarlıktır. Bir dönemin tip okul projelerinden uzaklaşmak, yerine özel tasarlanmış okul yapıları düşünmek, o coğrafyanın çocuklarının ihtiyaçlarını gözetken yaşam senaryoları kurmaktır aslolan. **Krizlere dayanıklı olabilmeyi yöntemlerinden birisinin yerelin bilgisini kullanmak, yerel koşulları doğru değerlendirmek olduğu düşünülürse, okul yapılarının da yere özel tasarlanmasını beklemek yanlış olmayacaktır.**

Çok katmanlı bakış açısının önemi

Covid-19 hayatlarımızda kısa vadeli olduğu kadar uzun vadeli de pek çok etki yarattı. Şu anda en önemli sorumluluğun Covid-19 salgınının hatırlattıklarını ve öğrettiklerini yorumlayarak gelecek krizlere karşı daha esnek, kapsayıcı ve yere özgü senaryolar geliştirmek olduğu çok açık. **Bunu yaparken de eğitimin içeriğinden paydaşların rollerine, fiziksel ortamın potansiyellerinden coğrafyanın getirdiklerine kadar pek çok katmanı gözetken bir bakış açısı zihnimizi açacak, yeni güzergâhlar çizmemize yardımcı olacaktır.”**

Yüksek Mimar Pınar Gökbayrak'ın ERG için kaleme aldığı bu yazı, aradan geçen iki buçuk yılda, bu uyarıların ne kadar önemli olduğunu gösteriyor...

34 BİN BİNA İÇİN İMAR AFFI

İktidarın birbiri ardına her seçim öncesinde çıkardığı imar affı yasasıyla Diyarbakır'da kayıt dışı, ruhsatsız, imara aykırı 34 bin yapının imar affından yararlandırıldığı ortaya çıktı.

Hükümetin imar affı kanunuyla gecekondulaşmanın had safhada yaşandığı Diyarbakır'da son çıkarılan imar affı yasasıyla 34 bin 729 konut ve bağımsız bölümden oluşan işyerlerinin kayıt altına alındığı ve 'kaçak yapı' statüsünden çıkarıldığı öğrenildi.

İmar affı için 8 Haziran-31 Ekim 2018 tarihleri arasında başvurular Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince alındı. Ancak yoğun talep gelmesi üzerine bu süre 31 Aralık 2018 tarihine kadar uzatıldı. Son çıkarılan imar kanunuyla bakanlık 20 milyar lira gelir elde etti.

Devlet-Vatandaş Helalleşmesi

Kaçak, imara aykırı biçimde inşa edilmiş, taşkın inşaat ve imar kirliliğine yol açabilecek düzeydeki yapılara, af kapsamında, yapı kayıt belgesi verilerek yasal statüye kavuşturuldu. Diyarbakır Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü de İmar affıyla ilgili başvurular için il binasında bir ekip oluşturup başvuruları aldı ve adına "Devlet ile vatandaşın helalleşmesi" denildi. Görevli personel tarafından yapılan bilgilendirmede ve hazırlanan broşürlerde şöyle denildi:

"Deprem Sorumluluğunu Almazsanız Süreç Uzar"

"Kaçak nitelikte olduğu için altyapı hizmetinden yararlanamayan yapılar yapı kayıt belgesi aldıktan sonra tüm alt yapı hizmetlerinden yararlandırılacaktır. İmar barışı kapsamında yapı kayıt belgesi verilen ruhsatsız yapıların depreme dayanıklı olup olmadığı konusunda herhangi bir inceleme yapılmayacaktır.

Deprem riskine karşı güvencenin yapı sahibinin beyanı esas alınarak işleme konulacaktır. Yasadan yararlanmak isteyen o yapı sahibi bu sorumluluğu yükleniyor. Eğer burada pratikliği sağlayamazsak, yani bu sorumluluğu sizler üstlenmezseniz bu işlemler çok uzun yıllar alır.

Başvurular alındıktan sonra o yapının olduğu alanlar kentsel dönüşüm alanı, riskli alan olarak ilan edildiği zaman mülkiyet sorunları artık çözüldüğü için çok büyük bir pratiklik sağlayacak. Bu nedenle yapının depremsellik ile ilgili hususlarındaki sorumluluğu başvuru sahibine yüklenmiştir. Bunu kabul ettiğiniz taktirde işlemleri başlatabiliriz."

10 Masalık Ofis Kurup Cazip Hale Getirdiler

Başvuru yapan vatandaşlara imar affını cazip kılabilmek için il müdürlüklerinde verilen bilgilendirmelerde, ayrıca yapı kayıt belgesi alanların evlerini ipotek ettirebilecekleri, bankalara teminat gösterebilecekleri, elektrik, su, doğalgaz gibi her türlü abonelik ve alt yapı hizmetlerinden kat mülkiyetli yapılarla eşdeğer yararlanabilecekleri anlatıldı.

Online başvuru yapamayanlar, dijital sistemi kullanamayan veya internet bağlantısı olmayan vatandaşlara bu iş için ayrılmış özel ofislerde 10 ayrı masa oluşturuldu ve her türlü bilgilendirme ve brifing faaliyeti yürütüldü.

BİNALARIN YÜZDE 70'İ RİSKLİ...

5 yıl boyunca sünen altı edilen rapor ortaya çıktı: İlçedeki binaların yüzde 70'i riskli...

"Sokaktan Tarama Yöntemiyle Binaların Bölgesel Deprem Risk Dağılımının Belirlenmesi" yöntemiyle Erzurum'da tam 5 yıl önce hazırlanan raporda, Yaklaşık 170 bin nüfusu bulunan Merkez Palandöken ilçesinin Yenişehir semtinde incelenen bin 177 binanın yüzde 70'inin riskli olduğu belirtilen raporun "sümenaltı" edildiği ileri sürülüyor.

Erzurum Teknik Üniversitesi'nin (ETÜ) 2018 yılında hazırladığı ve bugüne kadar 'sümenaltı edildiği' ileri sürülen bir 'deprem raporu' ortaya çıktı.

Erzurum Teknik Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden akademisyen ve öğrenciler tarafından hazırlanan rapora göre, Palandöken İlçesi Yenişehir semtindeki binaların büyük bir kısmı "riskli" durumda.

ETÜ Raporu Tehlikeyi Ortaya Koydu

"Sokaktan Tarama Yöntemiyle Binaların Bölgesel Deprem Risk Dağılımının Belirlenmesi" başlıklı raporun "6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan riskli yapıların tespitine ilişkin esaslar çerçevesinde" hazırlandığı belirtildi.

2017 yılında başlayan ve dönemin AKP'li Palandöken Belediye Başkanı Orhan Bulutlar tarafından desteklenen İnşaat Mühendisliği Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Dilek Okuyucu, Arş. Gör. Burak Gedik ile İnşaat Mühendisleri

Gökçe Kaan Savaş, M. Fatih Şuşarlıoğlu ve Tarık Kara tarafından yapılan çalışma, 2018 yılında tamalanarak "Sokaktan Tarama Yöntemiyle Binaların Bölgesel Deprem Risk Dağılıminin Belirlenmesi: Erzurum – Yenişehir Örneği" başlığı ile bilimsel veri olarak yayınlanmış.

Bin 177 Bina İncelenmiş, Sonuç Korkunç!

Akademisyenler tarafından hazırlanarak dönemin belediye yönetimine teslim edildiği de belirtilen raporda, "Değerlendirilen bin 177 adet betonarme yapının yüzde 7.2' sinin yüksek riskli, yüzde 62.4' ünün orta derecede riskli, yüzde 7.3' ünün düşük riskli, yüzde 22' sinin güvenli ve yüzde 0.7' sinin çok güvenli olduğu sonucuna varılmıştır" ifadelerine yer verildi.

Rapora göre incelenen bin 177 binanın yüzde 70'i "yüksek riskli" ve "ortada derecede riskli" kategoride yer alıyor. Çok güvenli yapı kategorisinin ise sadece yüzde 0.7 oranında kalması ve bu yapıların da sadece "tek katlı işyerleri" olduğunun vurgulanması da dikkat çekiyor.

Raporda Ürperten Detaylar Var

– İncelenen yapılarda en çok gözlemlenen yapısal kusur kısa kolon varlığı olmuştur. Binaların yüzde 71.4' ünde kısa kolon durumu tespit edilmiştir. Yapılarda ağır çıkma ve yumuşak kat bulunma durumları oransal olarak nispeten birbirine yakın çıkmıştır. Ağır ıkma bulunan yapıların oranı yüzde 27.1 iken yumuşak kata sahip yapıların toplam yapı sayısı içerisindeki oranı yüzde 24.3 olarak tespit edilmiştir.

· çalışma esnasında proje ekibinin en çok zorlandığı husus bina görsel kalitesi parametresi hakkında karar vermek olmuştur. Uygulamacıyı normal koşullarda dahi zorlayan, sübjektif bir değerlendirme kriteri olan bina görsel kalitesi parametresi hakkında karar dışardan ısı yalıtımı yapılmış binalar için son derece zor olmuştur.

· 9 Ekim 2008 tarih ve 27019 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Isı Yalıtımı Yönetmeliği her ne kadar yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden önce yapım işi ihalesi ilan edilmiş olan kamu binaları ve yapı ruhsatı alınmış özel binalar hakkında yönetmelik hükümlerinin uygulanmayacağını açıkça ifade etse de; incelenen bölgedeki pek çok yapıda dışarıdan mantolama uygulamasıyla ısı yalıtımı işlemi gerçekleştirilmiş olduğu gözlemlenmiştir.

10 Binlerce İnsanın Oturduğu Binaların Son Durmu

Palandöken iesi Yenişehir semti 1980'li yıllarda gecekondü önleme bölgesi olarak imara açıldı. Bölgedeki binaların son durumunu gösteren fotoğraflarda ETÜ'nün hazırladığı raporun ne kadar gerçekçi olduğunu gözler önüne serdi. ETÜ raporunda "beton ömrünü tamamlamak üzere" vurgusu yapılan 30-40 yıllık binaların, taşıyıcı kolları ve kirişlerindeki betonların ekonomik ömrünü doldurduğu fotoğraflara da açıkça yansdı.

Bir çok binada kolon ve kiriş çatlakları gözle görölüyor. Bazı binalarda ısı yalıtımı için yapılan mantolama işlemleri binalardaki derin çatlaklarında görölmesini engelliyor. Uzmanlar özellikle Yenişehir bölgesinde, binalarda depreme dayanıklılık testinin yapılması ve gerekirse binaların mühürlenerek yıkılması gerektiğine dikkat çekiyor.

SON YEşİL ALANLARI DA BETONA GÖMDÜLER

İstanbul'un en büyük deprem toplanma alanları olabilecek askeri araziler birer birer taşınarak yapılaşmaya açıldı. Sadece 2009'dan sonra 11 iedeki askeri alanlar lüks konut projeleri için boşaltıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) verilerine göre kentteki yapıların yüzde 73'ü 1999 yılından önce inşa edildi. Yani kentteki en az 817 bin bina depreme karşı zayıf kabul ediliyor. İBB'nin çalışmalarına göre kentte deprem toplanma alanları yeterli değil ve beklenen büyük İstanbul depreminde yıkılacak ve hasar alacak yapılardan 5 milyon kişinin etkileneneği tahmin ediliyor.

Rant ve kâr hırsıyla kent her geçen gün daha da fazla betona gömölürken şehrin içerisindeki askeri araziler de birer birer boşaltılıp yapılaşmaya açıldı. Kışlalar, 15 Temmuz'un ardından yeşil alan olacağı açıklanarak boşaltıldı. Fakat verilen sözler tutulmadı, hem deprem toplanma alanı olabilecek hem de kentin devasa yeşil alanlarına lüks konut projeleri inşa edildi.

Ayrıca kışlalar taşındığı için ilk deprem felaketinde arama kurtarma ve güvenliği sağlamada oldukça önemli olan askeri birlikler kentin dışına gönderildi. Sadece 2009'dan sonra 11 iede 1.845 hectarlık askeri arazi yapılaşmaya açıldı.

İlçe ilçe askeri arazi talanının tablosu şu şekilde:

Başakşehir, 161 hektar: 161 hektar büyüklüğündeki General Kani Akman Kışlası'na Bahçe Kent Emlak Konutları adı altında konut projesi yapıldı.

Beşiktaş, 7,7 hektar: Kentin en değerli bölgelerinin yer aldığı ilçedeki dört ayrı askeri alan yapılaşmaya açıldı. Barbaros Bulvarı'ndaki askeri lojmanlar, Orhaniye Kışlası, Jandarma Dikimevi konut projeleri inşa edilmesi için boşaltıldı. Ayrıca 1. Ordu Komutanlığı'nın yaklaşık 2 hektarlık arazisine de lüks konut projesi yapılıyor.

Sarıyer, 84,3 hektar: 51,4 hektarlık Zekeriyaköy Füze Üssü'nün arazisine Köy Zekeriyaköy projesi ve Maslak 3. Kolordu Komutanlığı'nın 33 hektarlık arazisine de Maslak 1453 adı altında lüks konut projeleri inşa edildi.

Çekmeköy,184 hektar: Çekmeköy'deki 3'üncü Kolordu Komutanlığı'na bağlı Çekmeköy Kışlası da yapılaşmaya açıldı. Emlak Konut askeri araziye Çınarköy Evleri projesiyle bin 774 adet konut, 141 villa ve 56 ticari alan inşa ettiriyor. 2020 yılında da Çekmeköy Kışlası'nın 12 bin 345 metrekaresi "resmi kurum alanı-TRT" bölümü olarak belirlendi, yapılaşmaya açıldı. 2019 yılında ise Çekmeköy Kışlası'nın 187 bin 750 metrekarelik kısmı imara açılmıştı. Ardından da Emlak Konut'un gerçekleştirdiği ihaleyi DAP Holding iştiraki Eltes İnşaat ve İstlife İş Ortaklığı aldı ve inşaat projesine Ormanköy adı verildi. Projeye alana çok sayıda konut ve ticari alan inşa edildi. Öte yandan askeri araziden Kuzey Marmara Otoyolu için 2016 yılında da 5 kilometrelik bir bağlantı yolu geçirilmişti. Yolla beraber yüzlerce ağaç da katledilmişti.

Küçükçekmece, 20,4 hektar: Halkalı'daki 20,4 hektarlık askeri alana Avrupa Konutları adı altında lüks konut projesi yapıldı.

Bakırköy, 3,5 hektar: Şenlikköy'deki 3,5 hektarlık askeri arazi, konut projesi için yapılaşmaya açıldı.

Zeytinburnu,26,6 hektar: 13,6 hektarlık eski Tank Fabrikası'nın arazisi ile askeri lojmanların arazisi de konut projeleri için yapılaşmaya açıldı.

Esenler, 873 hektar: Topkule ve Baştopya Kışlaları ile 66. Mekanize Piyade Tugayı, konut ve ticaret alanı inşa edilmesi için boşaltıldı.

Erdoğan Külliyesi Oluyor

Maltepe, 250 hektar: 2 milyon 500 bin metrekare büyüklüğündeki Kenan Evren Kışlası da Marmara Üniversitesi'ne devredildi. Askeri araziye Marmara Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi inşa ediliyor. Kent genelindeki dağılmış haldeki kampüsleri buraya toplanıyor. Ayrıca askeri araziye TOKİ de etaplar halinde çok sayıda konut projesi yapacak.

Tuzla,42,5 hektar: İçmeler Piyade Okulu'nun 2,6 hektarlık, Tuzla 3. Jandarma Tabur Komutanlığı arazisinin 20 hektarlık ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın da ilçedeki 20 hektarlık arazisi TOKİ ve Emlak Konut'un konut projeleri için boşaltıldı.

Sancaktepe,11,2 hektar: 23'üncü Motorlu Piyade Alayı'nın bulunduğu General İsmail Hakkı Tunaboğlu Kışlası, Çorlu'ya taşındı. TOKİ, askeri araziye konut projesi inşa edecek. Covid-19 pandemisi nedeniyle arazinin bir bölümüne de Feriha Öz Acil Durum Hastanesi inşa edildi. Ranta açılan bu askeri arazini hemen yanında yer alan Askeri Havaalanı'nın da Trakya'ya taşınacağı ve yapılaşmaya açılacağı açıklanmıştı.

Lojistik ve barınma üsleri olabilirdi ama ranta açıldı

İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün ise sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, askeri arazilerin lüks konut projesi için yapılaşmaya açıldığını vurgulayarak, "İstanbul'un Askeri Alanları deprem anında müdahale-lojistik-barınma açısından çok önemli bir potansiyel. Maalesef yıllar itibarıyla askeri alanlar teker teker, hem de lüks konut projeleri için imara açıldı. Son 3 buçuk yıldır bakanlık tarafından yapılan planları yargıya taşıyor ve kamu kaynaklarını-arazilerini korumak için mücadele veriyoruz" ifadelerini kullandı.

Askeri alanlar afet toplanma alanıydı

Emekli Amiral Türker Ertürk ise yaptığı değerlendirmede, "Yapılaşmaya açılan o kışlalar İstanbul'un yeşil alanlarıydı. Halkın nefes alacağı alanlardı. Afetlerde insanların toplanma yeri olabilirdi. TSK ülkenin en büyük organize gücüdür. TSK'nin doğal afet yardım planları vardı. Buna göre birlikler teçhizatla donatılırdı, tatbikatlar yapılırdı. Hangi bölgeye hangi askeri birliklerin yardım edeceği planlanırdı" dedi.

AFAD, 'DEPREM KAYIT CİHAZI' ALAMADI KİRALIK ARAÇ PEŞİNE DÜŞTÜ

AFAD deprem kayıt cihazları almak için 4 kez ihale açtı. Katılım olmadı. Kurum, bu ihaleler arasında 16 milyon TL'ye 35 adet binek araç kiraladı.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), "deprem kayıt cihazı ve ekipmanları alımı" için ilk olarak Mayıs 2022'de ihaleye çıktı. Ancak ayrılan ödenek yetmeyince ihale iptal oldu.

Haziranda yeniden ihaleye çıkıldı. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na bağlı Deprem Dairesi Başkanlığı "deprem ivme ölçer cihazı ve ekipmanları alımı" için 10 Haziran'da ihale düzenledi.

İhaleye katılan olmayınca ekipmanlar alınamadı. Bundan 20 gün sonra aynı kurum "deprem kayıt cihazı ve ekipmanları alımı" ihalesine çıktı yine katılım olmayınca ekipmanların tedariki sağlanamadı. İhale dört ay sonra 17 Ekim'de tekrarlandı ama yine katılım olmadı. Haziran ayında iptal olan diğer "deprem kayıt cihazı ve ekipmanları alımı" ihalesi de 24 Ekim'de tekrarlandı ve buna da katılım olmayınca iptal edildi.

Gerger'de De Kurulacaktı

AFAD'ın bütçe yetersizliği nedeniyle mayıs ayında iptal edilen ihalesi önce haziran ayında ardından ekim ayında tekrarlandı. İlki bütçe yetersizliği nedeniyle iptal edilen ve tekrar açılan ihaleye katılım olmadı. "deprem ivme ölçer cihazı ve ekipmanları alımı" ve "deprem kayıt cihazı ve ekipmanları" ihalelerinden eğer ekipmanlar alınmış olsaydı 17 ilde 28 adet deprem ivme ölçer cihazı yerleştirilecekti. Diğer iptal olan deprem kayıt cihazı ve ekipmanları ise 7 ilde ve KKTC'de konumlandırılacaktı. Türkiye'yi sarsan depremde büyük yıkım yaşanan Adıyaman'ın Gerger ilçesine de ekipman yerleştirilecekti. Deprem kayıt cihazlarının yerleştirileceği diğer yerler ise şu şekildedeydi: "İstanbul/Şile/Sarıyer/Arnavutköy, Edirne/Lalapaşa/Demirköy, Kırklareli/Demirköy, Balıkesir/Sındırgı, Tekirdağ/Pehlivanköy/Hayrabolu, Sakarya/Merkez, KKTC/Güzelyurt ve Çankırı/Kurşunlu."

Kamyon ve Vinç Lazım

Afet bölgesinde arazi araçları, kamyonlar ve vinçlere olan ihtiyaç gözler önündeysen AFAD "konforlu" sedan otomobil peşine düştü. Deprem cihazlarının ihaleleri 17 ve 24 Ekim'de iptal edilirken iki ihalenin arasında 11 Ekim'de AFAD "binek araç kiralama hizmeti" ihalesine çıktı. AFAD tarafından 35 adet araç 15 milyon 937 bin 740 bin liraya kiralandı.

Araçlarda Ambiyans Aydınlatma İstediler

Kiralanan araçlarda ambiyans aydınlatma, çelik jant, deri direksiyon, arkada kol dayama, arka koltuktakiler için klima, gövde rengi ayna ve kapı kolları özellikleri arandı. Ayrıca ihale şartnamesine göre araçların 2022 model ve 1450 cc ile 1600 cc benzinli otomatik vites araçların en fazla 100 kilometrede olması talep edildi.

AFAD AKRABA ÇİFTLİĞİ OLMUŞ

Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından bölgede arama kurtarma çalışmalarına geç başlayan AFAD'daki akraba atamaları dikkat çekiyor.

Deprem felaketinde enkaz başlarına geç ulaştığı ve koordinasyon sağlayamadığı için eleştirilen AFAD'da iktidara yakın isimlerin akrabalarının müdürlük yaptığı ortaya çıktı. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un kız kardeşinin eşi Ahmet Nehar Poçan, AFAD Barınma ve Yapım İşleri Genel Müdürü. AFAD Adıyaman İl Müdürü Osman Altuğ, AKP Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın kuzeni. AFAD Kastamonu İl Müdürü Uğur Minder, Süleyman Soylu'nun dünürü, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Ahmet Minder'in yeğeni...

İmam müdür atamaları tepki çekmişti

AFAD'da eğitimi ve uzmanlığı, arama ve kurtarma olmayan kişilerin il müdürü olarak görev yaptığı da ortaya çıkmıştı. AFAD il müdürleri arasında çok sayıda imam yer alıyor. AFAD Ağrı İl Müdürü Necati Oruk imam hatip lisesinin ardından işletme okudu. AFAD Balıkesir İl Müdürü Bayram Şahin, imam hatip lisesi mezunu, üniversite eğitimi kamu yönetimi dalında aldı. AFAD Bayburt İl Müdürü Adil Arslan, imam hatip lisesi ve iktisat mezunu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda imam-hatip olarak memuriyet hayatına başladı. AFAD Hakkari İl Müdürü Resul Karadeniz de imam hatip mezunu. Lisans eğitimi işletme olan Karadeniz, Şemdinli İlçe Müftülüğü'nde din görevlisi olarak kariyerine başladı. İlahiyatçı AFAD Kocaeli İl Müdürü Mehmet Emin Koçan, Mısır El-Ezher Üniversitesi tefsir bölümü mezunu. AFAD Tekirdağ İl Müdürü Recep Erol da imam hatiplik yaptı. Tekirdağ Din Görevlileri Derneği ve Ensar Vakfı Tekirdağ Şubesi'ni kurdu.

Enişte barınma ve yapımdan sorumlu

Ahmet Nehar Poçan, evre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un kız kardeşinin eşi. Poçan, 2019'da Bakan Soylu'nun onayıyla Emniyet Genel M¼d¼rl¼Đ¼ İnşaat ve Emlak Dairesi'ne daire başkanı olarak atanmıştı. Poçan, Eyl¼l 2022'de Soylu tarafından vekaleten atandığı AFAD'a, Erdoğan tarafından ocak ayında asaleten atandı.

D¼n¼r il m¼d¼r¼ itfaiyeden geldi

AFAD Kastamonu İl M¼d¼r¼ UĞur Minder, Rize Belediyesi İtfaiye M¼d¼rl¼Đ¼ yaparken AFAD'ın m¼d¼rl¼Đ¼ne atandı. UĞur Minder, İçişleri Bakanı S¼leyman Soylu'nun d¼n¼r¼ olan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Ahmet Minder'in yeğeni. Rize doğumlu Minder, Anadolu Üniversitesi İŞletme Fak¼ltesi'nden mezun oldu.

İl m¼d¼r¼ kuzen AKP'den torpilli

AFAD Adıyaman İl M¼d¼r¼ Osman Altuğ, Ankara Keçiören Sağlık Meslek Lisesi'nden mezun olduktan sonra Karab¼k Devlet Hastanesinde Radyoloji Teknisyeni olarak kariyer hayatına başladı. Adıyaman Kahtalı olan Altuğ, AKP Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın dayısı Abdurrahman Altuğ'un oğlu.

Diyanetten AFAD'a uzanan kariyer

AFAD Sakarya İl M¼d¼r¼ H¼seyin KaŐkaŐ, imam hatip lisesi mezunu. Üniversitede iktisat okudu. Kariyerine, Sakarya Diyanet İŞleri TeŐkilatı'nda başlayan KaŐkaŐ, AKP'de siyaset yaptı, eski AKP Ferizli Belediye Başkanı. KaŐkaŐ'ın oğlu Enes KaŐkaŐ da AKP Gençlik Kolları Sosyal Politikalar Başkanı.

KIZILAY'IN BOLCA M¼D¼R¼ VAR AMA SUYU YOK!

Erdoğan, depremde yetersiz kalan Kızılay'ı eleŐtirenlere "Be ahlaksız, be namussuz, be adi" derken kurum, yıllardır hayata geçiremediği "Kızılay Su" projesi için işe aldığı m¼d¼rlere uzun s¼redir maaş d¼yor.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, yaptığı açıklamada "Kızılay nerede?" diye soranlara "ıkmıŐ bir tanesi 'Kızılay nerede' diyor. Be ahlaksız, be namussuz, be adi" diye seslenmesi tepki çekti. Depremzedelere adır ve gıda yardımı ulaŐtıramaması nedeniyle eleştirilen 155 yıllık Kızılay'da tartışma yaratacak bir skandal daha ortaya çıktı.

Özellikle son yıllarda liyakatsiz yöneticileri ve ortaya çıkan harcamaları ile yöneticilere ödenen maaŐlarla g¼ndem olan Kızılay'ın 2016 yılından beri hayata geçiremediği "Kızılay Su" isimli bir projesi bulunuyor. Sadece projeden ibaret olan, üretim yapılmayan ve üretim yapılacak tesisi dahi olmayan "Kızılay Su" için kurum uzun s¼redir y¼ksek maaŐlarla yöneticiler çalıŐtırıyor. Ayrıca Kızılay, bu yöneticilere birçok araç tahsis etti.

M¼d¼rler İŞe Alınmış

Kızılay'a bağlı ve iki maden suyu üretim fabrikası olan Kızılay İçecek Şirketi'nin çalıŐanları, yaptıkları açıklamada, "Kızılay Su için çok sayıda yönetici işe alındı ve aylardır çalıŐmadan maaş alıyorlar. İŞe alınacak herkesin sosyal medya hesaplarına bakılıyor. Muhalif paylaŐımlar yapanları işe almıyorlar. Örneğin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kyl¼s¼ haftada iki g¼n işe geliyor. Kurum tam anlamıyla akrabalarla ve yandaŐlarla dolduruldu. Bu kişiler oturdukları koltuklar için yeterli isimler değil elbette. İmam Hatipliler Derneği, Ensar Vakfı gibi kurumlara reklam adı altında bir d¼nya paralar ödeniyor. Kızılay Şirketleri içerisinde neredeyse 'm¼d¼r'den daha alt bir pozisyon ya da kadro yok. T¼m pozisyonlar m¼d¼r, direktör, genel m¼d¼r yardımcısı ve genel m¼d¼r gibi çok y¼ksek ücretli pozisyonlar. Altlarında kadroları olmayan bir d¼nya üst d¼zey pozisyon uydurulmuŐ durumda" ifadelerini kullandı.

Kızılay İçecek alıŐanları Şunları da anlattı: "Kızılay Su isimli bir r¼n yok, tesis yok... Kızılay Su'ya ait sadece projelendirilmiŐ altyapı ve fizibilite çalışmaları var. Yani rneğin 'satıŐ direktör¼ pozisyonu' r¼n sahaya çıktıktan sonra doldurulması gereken bir pozisyonken 2 yıldır boş oturan ve y¼kl¼ maaŐlar, primler alan bir kişi bu pozisyonda bulunuyor."

Borsa'ya girecekler

Kızılay uzun s¼redir Borsa'ya girme hazırlığı yapıyor. Kurumun en b¼y¼k gelir kapısı olan Kızılay İçecek'in halka arzı için reklam filmlerinin bile çekildiği öğrenilirken bu giriŐimin de kurum içerisinde ciddi rahatsızlık yarattığı ifade ediliyor. Kızılay yöneticileri ile iktidar temsilcileri, Kızılay'ın Borsa'ya girmesinin halkın tepkisini ekeğini savunuyor. Saray'dan da bu yönde bir itiraz olduğu ve bu nedenle Borsa s¼recinin bir s¼reliĐine askıya alındığı iddia ediliyor.

KIZILAY'DA SKANDAL!

Kahramanmaraş'taki ilk yardım merkezinin kapısına kilit vurulmuş

Depremde sınıfta kalan Kızılay'ın Kahramanmaraş'taki ilk yardım eğitim merkezini 2 Ocak'ta kapattığı ortaya çıktı. Bu merkezlerden Osmaniye, Kilis, Gaziantep ve Adıyaman'da ise hiç yok.

Depremde sınıfta kalan Kızılay, geçen yıl şubat ayında Kahramanmaraş'ta açtığı ilk yardım eğitim merkezini depremden yaklaşık bir ay önce 2 Ocak 2023'te kapattı.

Türk Kızılayı'nın tüzüğünde kurumun asli görevleri arasında ilk yardım eğitim hizmetlerini yürütmek yer alıyor.

Tüzükte Kızılay'ın görevleri şu şekilde belirtiliyor: "Kızılay'ın barış zamanındaki uluslararası ve ulusal görevlerinden olan ilk yardım alanında ilmi yayarak, standardizasyonu sağlayarak, toplumun zarar görebilirliğini en aza indirmek amacı ile ilk yardım eğitim hizmetlerini yürütmek, ilk yardım eğitmenleri yetiştirmek için mensuplarına veya üçüncü şahıslara eğitimler vermek, her türlü araç-gereçleri ve donanımları sağlamak, gerek duyduğunda evde bakım ve hasta bakım kursları açmak, bu faaliyetleri yürütmek üzere ilgili birimleri kurmak ve geliştirmek."

Tüzüğün Kızılay'a verdiği bu görev doğrultusunda 2005'te Sağlık Bakanlığı'ndan ilk yardım eğitim merkezi uygunluk belgesi alan Kızılay, farklı illerde ilk yardım eğitim merkezleri açıyor. 16 Şubat 2022'de ise Kızılay, Kahramanmaraş'ta Türk Kızılayı İlk Yardım Eğitim Merkezi İktisadi İşletmesi'ni 2 Ocak 2023'te tamamen kapattı. Depremden etkilenen Osmaniye, Kilis, Gaziantep ve Adıyaman'da da ilk yardım eğitim merkezi bulunmuyor.

ENKAZ KALDIRMA İŞİ SABIKALI ŞİRKETE

TOKİ'nin Maraş'ta enkaz kaldırma işini ismi skandallarla anılan bir şirkete verdiği ortaya çıktı. İnşa ettiği kayak pistlerinin çökmesiyle tanınan Sarıdağlar İnşaat, depremin ikinci günü enkaz kaldırma işine başladı.

6 Şubat ve 20 Şubat'ta yaşanan depremlerin yaraları sarılmadan apar topar enkaz kaldırma işine başlanırken Kahramanmaraş'taki enkaz kaldırma işinin tanınmış bir firmaya verildiği belirlendi. Maraş'ta 200 kamyon ile enkaz kaldırma işine başlayan, kamyon sayısını 1200'e çıkarmayı hedefleyen şirketin, Erzurum'da inşa ettiği kayak pistlerinin çökmesi ile gündeme gelen Sarıdağlar İnşaat olduğu öğrenildi.

TOKİ, 6 Şubat'ta yaşanan depremlerde büyük yıkıma sahne olan Kahramanmaraş'taki enkaz kaldırma işini taşeron verdi. 8 Şubat'ta kentte çalışmalara başlayan Sarıdağlar İnşaat isimli taşeron şirketin kent dışında iki döküm sahası oluşturduğu belirtildi. Sahalardan ilkinin yüzde 70 oranında hafriyat atıkları ile dolduğu, kısa zamanda ikinci döküm sahasına geçileceği kaydedildi. Enkaz kaldırma işinin dört ay kadar sürebileceği ifade edildi. Kamuoyundaki, "Enkaz kaldırma işinde çok aceleci davranılıyor" eleştirilerinin gölgesinde işe başlayan şirketin, ismini kamu ihaleleri ve skandallarla duyuran bir şirket olması dikkati çekti. Erzurum Palandöken'de inşa ettiği kayak pistlerinin iki defa yıkılması ile gündeme gelen, buna karşın Sağlık Bakanlığı'nın 470 milyon TL'lik hastane yapım ihalesini alan şirketin sahibi Ahmet Sarıdağ'ın AKP ile yakın ilişkisi bulunduğu da öne sürüldü. Türkiye'de, "Helal Turizm Sertifikası" alan ilk otel olan Antalya Adenya Otel'in de sahibi olan Ahmet Sarıdağ'ın şirketi Sarıdağlar İnşaat'a 2012-2022 döneminde kamudan ihale yağdı. Çamlıca Kulesi, Trabzon ve Konya stadyumları ile Hakkari Havalimanı'nın yapımını üstlenen şirketin 2012-2022 döneminde aldığı kamu ihalelerinin toplam değeri 2,5 milyar TL'ye ulaştı. Şirketin ihale aldığı kamu kurumları arasında TOKİ de ilk sıralarda yer aldı.

İHMALLERLE AFET BÜYÜDÜ

2022'de, "Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara transfer" kaleminden aktarılan 9,3 milyar TL'nin yalnızca yüzde 20'si afet riski altındaki alanların dönüşümü için kullanıldı. Bu para Maarif Vakfı'na aktarılanın dahi altında.

6 Şubat'ta yaşanan depremler, bir deprem ülkesi olarak anılan Türkiye'nin depreme hazırlıksız olduğu gerçeğini yüzlere çarptı. Kahramanmaraş, Adıyaman ve Hatay başta olmak üzere 10 kenti etkileyen depremler, kamunun afetlere hazırlığa kayıtsızlığını da bir kez daha gözler önüne serdi. Kentlerde büyük yıkımlara yol açan depremlerin ardından gözler, depreme hazırlığa yönelik atılan ya da atılmayan adımlara çevrildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın merkezi yönetim bütçe giderlerini içeren raporları da afet riski altındaki alanların dönüşümü için harcanan paranın yetersizliğini ortaya koydu. Bakanlığın verilerine göre, "Kar amacı gütmeyen kuruluşlara transfer" başlığı altında yer alan, "Afet riski alanların dönüşüm giderleri" toplam transferin yalnızca yüzde 20'sini oluşturdu.

Merkezi yönetim bütçe giderlerine göre, 2022 yılında afet riski altındaki alanların dönüşümü için toplam 1 milyar 869 milyon 775 bin TL harcandı. 2022'de afet riskli alanların dönüşümü için en fazla para harcanan ay, 369 milyon TL ile Kasım ayı oldu. Kasım ayının ardından ekim ve haziran ayları, afet riski altındaki alanların dönüşümü için en fazla para harcanan diğer aylar olarak sıralandı. Ocak-Aralık 2022 döneminde kentlerin depreme hazırlanmasına yönelik kritik öneme sahip dönüşüm çalışmaları için harcanan para, bazı aylara göre şöyle kaydedildi:

- Ocak: 61,7 milyon TL
- Mart: 55 milyon TL
- Mayıs: 55 milyon TL
- Temmuz: 56 milyon TL
- Eylül: 190 milyon TL
- Kasım: 369 milyon TL

Maarif'e Daha Fazla Kaynak

Afet riski altındaki alanların dönüşümü için 2022'de harcanan 1,8 milyar TL ile aynı başlık altında bulunan Maarif Vakfı ve Yunus Emre Vakfı'na aktarılan toplam paranın ise 1 milyar 877 milyon 856 TL olması dikkat çekti. Yalnızca Maarif için aktarılan kaynağın 1 milyar 871 milyon TL olduğu bildirildi. Yunus Emre Vakfı'n aktarılan kaynak ise kayıtlara, 5 milyon 999 bin TL olarak geçti. Merkezi yönetim bütçesinden, "Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transfer" kaleminden en fazla para aktarılan kuruluşun ise 2 milyar 92 milyon TL ile AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı olduğu belirtildi.

DEPREM ÖNCESİ DEPREMİ YOK SAYAN BİR DÜZENLEME DAHA

Binaların sağlam zemine yapıldığını gösteren zemin etütlerinin denetimi gevşetildi. Üstelik zemin riskini göz ardı eden düzenleme depremden hemen önce çıkarıldı.

İnşaatların sağlam zemine yapılıp yapılmadığını gösteren zemin etütlerinin denetimiyle ilgili mevzuatın müteahhitlere daha fazla para kazandıracak şekilde değiştirildiği ortaya çıktı. İki büyük deprem felaketinin yaşandığı 6 Şubat'tan sadece 37 gün önce değiştirilen yönetmelikle, zemin etütlerinin doğru yapılıp yapılmadığı konusundaki denetim yetkisi, işin uzmanı olan jeoloji mühendislerinden alınıp inşaat mühendislerine verildi. Böylece müteahhitler, isterlerse ikinci bir mühendise para ödemediği tüm projenin denetiminden sorumlu olan inşaat mühendisine zemin etüdünü de onaylatabilecek.

Danıştay'a İptal Davası

Müteahhidin maliyeti düşecek, ancak inşaatın zemininin sağlam olup olmadığı konusundaki riskler artabilecek. Düzenlemenin iptali için önceki gün Danıştay'a dava açıldı. Dava dilekçesinde, yeni düzenlemenin özellikle İstanbul'daki binalar için büyük risk oluşturacağı uyarısı yapıldı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 23 Aralık 2022 tarihinde Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde yaptığı değişiklikle zemin etütlerinin gerçeği yansıtmadığı konusunda jeoloji ve jeofizik mühendislerinin denetim zorunluluğu yumuşatıldı. Denetim için istenirse dışarıdan hizmet alınacak ya da inşaat mühendisinin onayı yeterli olacak. Yeni düzenlemeyle, jeoloji mühendisinin 'sağlam' diye rapor verdiği yerin gerçekten sağlam olup olmadığına inşaat mühendisi karar verebilecek.

İnisiyatife Bırakıldı

Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO) yönetmeliğin acilen durdurulması ve iptali için Danıştay'a açtığı dava dilekçesinde, "Zemin ve temel etütlerinde denetimin yapılıp-yapılmamasına ilişkin yetki ve sorumluluk yapı denetim kuruluşlarının inisiyatifine bırakılmıştır" denildi.

Sağlam Bina İçin Zemin Yapısı Önemli

Danıştay'a verilen dava dilekçesinde, yaklaşık 2 aydır yürürlükte olan yeni düzenlemenin, deprem beklenen İstanbul dahil birçok kentte zemin etütleri yapı denetim kuruluşları tarafından denetlenmemesine neden olduğu iddia edildi. Düzenlemenin acilen iptal edilmesi istenen dava dilekçesinde, "40 bini aşkın insanımızı kaybettiğimiz son depremler de göstermiştir ki yapıların yıkılması veya çok ağır hasar görmesinin ana

nedenlerinden biri zeminin özelliğidir. Zemin ve temel etütlerinin işin uzmanı jeoloji mühendisleri tarafından denetlenmesi hayati önemdedir” denildi.

“AFET YILINDA” DRAMATİK TABLO; ARAMA KURTARMA TEKNİSYENİ SAYISI AZALDI

Yönetim kademesindeki eş-dost akraba görevlendirmeleri ile tepki çeken AFAD’ın Afet ve Acil Durum Müdürlükleri’ne bağlı personel sayısında yıllar itibarıyla yaşanan değişim, arama-kurtarma faaliyetlerinde yaşanan zafiyete ayna tuttu. AFAD’ın en kritik birimlerinden olan müdürlüğün 2018 yılında bin 843 olan arama ve kurtarma teknisyeni sayısı, 2022’de bin 798’e düştü.

AFAD’ın 2018-2022 dönemime ait performans programları, kurumun personel sayısında yıllara göre yaşanan düşüşü gözler önüne serdi. Afet ve acil durumlar ile sivil savunma hizmetlerinde profesyonel arama ve kurtarma hizmeti veren ve insani yardım çalışmalarını yürüten personel sayısı artması gerekirken dört yılda azaldı.

Eş-dost-akraba atamaları ile gündeme gelen AFAD’ın personel sayısına yönelik verileri, dramatik tabloyu ortaya koydu. AFAD’ın verilerine göre, 2018 yılında bin 843 olan arama ve kurtarma teknisyeni sayısı, 2019 yılında bin 825’e geriledi. 2019 yılında arama ve kurtarma teknisyeni norm kadrosu sayısının 2 bin 145, boş kadro sayısının ise 320 olduğu bildirildi.

Yüzlerce Boş Kontenjan

Afetlerin ardından yürütülecek çalışmalarda kritik öneme sahip arama ve kurtarma teknisyeni sayısı, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında da erimeye devam etti. Buna göre, 2020 yılında bin 818’e gerileyen teknisyen sayısı, 2021 yılında 1808’e kadar indi. 2021 yılında 2 bin 145 norm kadrosu bulunan arama ve kurtarma teknisyeni kadrosunda 337 boş kontenjan olduğu belirtildi.

Afet Yılında Dramatik Tablo

AFAD, “Afet yılı” ilan edilen 2022 yılına ise 2018-2022 dönemindeki en düşük arama ve kurtarma teknisyeni sayısı ile girdi. Başkanlığın verilerine göre, 2022 yılında yalnızca bin 798 teknisyen başkanlık bünyesinde görev yaptı. Arama ve kurtarma teknisyeni kadrosundaki boş kadro sayısı ise 352 ile ifade edildi.

DEPREM TOPLANMA ALANININ İMAR VE RANT YOLCULUĞU

İstanbul’da 300 dönümlük deprem toplanma alanı böyle imara açıldı

Kahramanmaraş merkezli yıkıcı depremlerin ardından tekrar gündeme gelen deprem toplanma alanlarının nasıl imara açıldığının tipik bir örneği İstanbul’da yaşanıyor... Kemer Country’de AFAD’ın acil durum toplanma alanı olarak belirlediği sahalar içinde bulunuyor. Ve şu anda batık krediyi kurtarmak için imara açılan deprem toplanma alanı olan golf sahalarında lüks konut inşaatı son sürat devam ediyor.

Türkiye’yi yasa boğan yıkıcı depremler, yıllardır büyük deprem tehdidi altındaki İstanbulluları tedirgin etti.

Binalarının güvenli olup olmadığı konusunda endişe taşıyan İstanbulluların merak ettiği diğer konu ise betona boğulmuş kentte depremden sonra toplanacağı boş bir alan bulup bulamayacağı.

Deprem toplanma alanları yıllar içinde imara açıldığı için bugün deprem toplanma alanları içinde AVM’ler ve mezarlıklar kaldı.

İktidar, deprem toplanma alanlarının imara açıldığını reddetse de son şu an Eyüpsultan Göktürk’te devam eden ve kamuoyunda tartışma yaratan lüks konut inşaatı bunun aksini gösteriyor.

AFAD’ın Listesinde

E-devlet üzerinden Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) , “Afet ve Acil Durum Toplanma Alanı Sorgulama” hizmetini kullandığınızda Eyüpsultan Göktürk Mahallesi’nde 3 adet toplanma alanı çıkıyor.

Bunlar da Halk Pazarı ve Çamlık 1 isimli iki küçük park ve Kemer Country Site içi yeşil alanı. Kemer Country içindeki yeşil alan da şu an inşaatın sürdüğü golf sahaları oluyor.

Medya Grubu El Değiştirirken Teminat Olarak Gösterildi

Bölgenin deprem toplanma alanı olan golf sahalarını imara açan süreç, 2018 yılında Demirören Grubu’nun Doğan Medya Grubu’nu alırken Ziraat Bankası’nda çektiği krediye teminat olarak gösterilmesi ile başladı.

Organize suç örgütü lideri Sedat Peker'in de imara açılacağını söylediği araziler, 1 milyar 118 milyon 330 bin lira ve 300 milyon dolarlık kredi karşılığında ipotek ettirilmişti.

İmar planlarında spor alanı olan ipotekli arazinin değerinin artırılması için imar planı değişikliği yapılması gerekti. Demirören kredi borcunu ödemeyince Ziraat Bankası'na geçen golf sahalarının imarı için önce İBB'ye başvuruldu.

İBB, 17 Kasım 2020'de 300 dönümlük araziye "özel spor alanı" olarak planlandı. Ziraat Bankası, arazinin yüzde 55'lik kısmının imara açılması isteyerek plana itiraz etti.

Bakanlık Devreye Girdi

İBB'deki planlama süreci devam ederken Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı devreye girdi. Golf sahalarının olduğu alan bakanlık tarafından önce riskli alanların dönüşümünde kullanılacağı gerekçesiyle "rezerv alan" yani yeni konut alanı ilan edildi.

Böylece sahadaki planlama yetkisi bakanlığa geçmiş oldu. Bakanlık, Emlak Konut GYO'nun Kemer Country için 7 Şubat 2022'de hazırladığı plan değişikliğini de 6 Nisan 2022'de onaylanarak askıya çıkarıldı.

Ticaret Ve Konut İmarı Verildi

Yeni plan ile Kemer Country'nin golf sahaları; ticaret ve konut, Uzun Kemer Koruma bandı tarafından kalan kısmı da park olarak planlandı. Toplam 358 bin 759 metrekarelik arazinin 232 bin 166 metrekaresine gelişme konut ve ticaret-konut alanı fonksiyonu verildi.

Planların değiştirilmesinin ardından Emlak Konut GYO, 6 Ekim 2022 günü Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecini başlattı.

Emlak Konut'un İstanbul Valiliği'ne sunduğu "Emlak Konut Göktürk Toplu Konut" projesi için İstanbul Valiliği 25 Ekim 2022 tarihi itibarıyla "ÇED Gerekli Değildir" kararı verdi.

Tüm itirazlara ve süren davalara rağmen golf sahalarına yapılacak inşaatla onay çıktı.

91 Villa, 11 Özel Havuz

"Emlak Konut Göktürk Toplu Konut" adı verilen proje kapsamında 224 bin 381 metrekarelik alanda konut ve villa olmak üzere 650 adet bağımsız bölüm inşa edilecek.

Alanda 91 adet villa, 33 adet konut bloğu yer alacak. Proje toplam 143 bin 586 metrekarelik kapalı inşaat alanına sahip. Kat yüksekliği en az 3, en yüksek çatı ve bodrumlarla birlikte 8 kat olacak.

1046/1 parsel içerisinde yer alacak 11 adet blok için villalara özel her biri 28 metrekarelik havuzlar planlandı. Proje tamamlandığında alanda 2 bin 400 kişilik nüfusun yaşaması öngörülüyor.

Özyazıcı Ve Cevahir Yapı İnşa Ediyor

Emlak Konut GYO, ihale ettiği "Eyüpsultan Göktürk 1. Etap Konut İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenleme İş'i" için Özyazıcı İnşaat ile 19 Ekim 2022 tarihinde 1 milyar 550 milyon TL'lik sözleşme imzaladı.

Eyüpsultan Göktürk 2. Etap Konut İnşaatı için de 24 Ekim'de de Cevahir Yapı Sanayi ile 2 milyar 295 milyon TL'lik sözleşme imzalandı.

İnşaatlar site sakinlerinin protestolarına, çıkan mahkeme kararlarına rağmen devam ediyor.

6 Şubat depremlerinin ardından afet bölgesine birçok inşaat şirketi iş makinelerini gönderirken, deprem toplanma alanı olan sahada müteahhit firmanın kepeçlerinin çalışmaya devam etmesi de tepki çekmişti.

RANT UĞRUNA HİÇE SAYILANLAR!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'yıkılan binaların yüzde 98'i 1999 öncesine ait' açıklaması, iktidarları boyunca sergiledikleri ihmal ve sorumsuzluğun, insanlarımızın hayatının hiçe sayıldığının, ilk ağızdan itirafıdır! 1948'den bu yana çıkarılan 15 İmar Affının 8'i AKP iktidarına ait!

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı deprem bölgesindeki illerde yapılan hasar tespit çalışmaları sonrasında 684 bin binada 3 milyon bağımsız bölümün (daire veya müstakil konut) incelemesinin tamamlandığını, 90 bin 609 binada yer alan 345 bin bağımsız bölümün yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlı olduğunun tespit edildiğini açıkladı. Aynı Bakan daha önce TBMM'de 24 Haziran 2018 seçiminin hemen

öncesinde çıkartılan ve 2019'daki yerel seçim sürecinde 6'şar aylık uzatmalarla yıl sonuna kadar devam eden İmar Barışı ile 7,5 milyon imara aykırı, kaçak, ruhsatsız yapının yasal hale getirildiğini, imar affından yaklaşık 25 milyar TL gelir elde edildiğini açıklamıştı. Afet Bölgesi ilan edilen deprem illerinde yapı kayıt belgesi verilerek aftan yararlanan kaçak, imara aykırı, depreme dayanıksız, ruhsatsız bina sayısı ise toplam 294 bin 521 idi. İmar Barışı yasasındaki en çarpıcı düzenleme yapı kayıt belgesi karşılığında affedilerek, para alınan imara aykırı yapıların 'depreme dayanıklı hale getirilmesinin' ise doğrudan kaçak yapı sahiplerinin inisiyatifine bırakılması ve sorumluluğun aftan yararlananların üzerine yıkılması idi.

Şimdi resmi olarak açıklanan 90 bin binadaki 345 bin 'yıkık, acil yıkılacak, ağır hasarlı' bağımsız bölüm ile bölgede imar affından yararlandırılan 294 bin bina sayısı birbirine yakın. Bir anlamda bu binaların depreme dayanıksız, sahibine 'mezar olacağı' bilinerek para toplamak için affedilmiş. Bu felakete yasal kılıf hazırlanmış. Cumhurbaşkanı Erdoğan depremde yıkılan binaların yüzde 98'inin 1999 öncesine ait olduğunu açıklayarak siyasi ve insani sorumluluktan kurtulma çabasında. Yıkılan binaların sadece yüzde 2'sinin kendileri döneminde yapıldığı algısını yaratıyor. Ancak bu sözler; 21 yıllık iktidarları boyunca 1999 depreminden sonra alınan kararların, çıkartılan yönetmeliklerin bile yok sayıldığı, yıkılması gereken binaların yıkılmadığının, güçlendirilmesi gerekenlerin güçlendirilmediğinin, depreme karşı tek bir çivi çakılmadığının, ağır siyasi ve insani ihmalin itirafıdır!

✓ İlki 1948'de sadece Ankara için 'Gecekondu Affı' olarak çıkartılan imar affından bu yana, 74 yılda tüm hükümetler dönemindeki 15 İmar Affı Yasası'nın 8'i AKP iktidarına ait! İktidar ayrıca torba yasaların içine de çok sayıda 'mini imar afları' yerleştirdi.

✓ 2013'te Bakanlar Kurulu'nun 26 imzayla deprem ve afet risk bölgesi ilan ettiği İskenderun'daki 6 mahalleyi 2022 Şubat'ında tek imzayla deprem riski kapsamında çıkartan Cumhurbaşkanı Erdoğan, sorumluluğunu inkâr edemez!

Yıkılan binaların yüzde 98'i 1999 öncesine aitse demek ki iktidar 21 yıl binaları, şehirleri depreme hazırlamak için hiçbir şey yapmamış! Toplanan 88 milyarlık (35 milyar dolar) deprem vergisi depreme dayanıklı binalara, güçlendirmeye, deprem hazırlıklarına değil, şimdi ortadan yarılan duble yollara, depremde çalışmayan havaalanlarına, rezidanslara, AVM'lere iktidar müteahhitlerine harcanmış. **İnsanların yaşamı, şehirlerin geleceği, güvenliği rant uğruna hiçe sayılmış!**

MİLLETİN PARASIYLA BAĞIŞ KAMPANYASI

İktidar, deprem vergilerini yıllardır beton ekonomisine ve ranta aktardı. Korona salgınında 'Biz bize yeteriz' kampanyası düzenleyip, halka destek yerine IBAN gönderip para toplayan iktidar, deprem felaketinde de TV kanallarında canlı şov programıyla bağış kampanyası gerçekleştiriyor!

Kamu bankaları, kamu kuruluşları, Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığındaki Türkiye Varlık Fonu (TVF) çatısı altındaki, Turkcell, Türk Telekom, Borsa İstanbul, Türkiye Sigorta vb. kurumlar, Kamu İktisadi Teşebbüsleri devletin ve milletin parasıyla milyarlık bağışlar yaptılar. Ek bütçe çıkartılıp, yasayla ve TBMM denetiminde yapılabilecek deprem harcamaları, ikinci bir 'örtülü ödenek' haline dönüştürüldü. Yıllardır toplanan deprem vergilerini, duble yollara, inşaat ve ranta, iktidar müteahhitlerine aktaran iktidar, deprem felaketinde milletin parasına, bağışına muhtaç kaldı.

Kampanyada, 115 milyar 146 milyon 528 bin lira toplandı.

✓ Bu paranın üçte ikisi, 86 milyar 100 milyon TL'si kamu bankaları ve kamu kuruluşlarından geldi.

Ziraat, Halk, Vakıfbank, Ziraat ve Vakıf katılım Bankaları, THY gibi kamu bankaları ve kamu kuruluşları yanında Merkez Bankası da 2022 bilanço kârından hazineye aktarması gereken 30 milyar TL'yi kampanyaya bağışladı.

Yılbaşında hazineden kamu bankalarına sermaye açıklarını kapatmaları için 20'şer milyar TL kaynak aktarıırken, aynı kamu bankaları halkın vergileriyle hazineden kendilerine verilen paralarla bağış kampanyasına milyarlar akıttı. Medya şirketi almak için Ziraat Bankası'ndan aldığı kredi borcunu yıllardır ödemeyen holding patronları kampanyaya telefonla bağlanıp 50 milyon, 2 milyar, 3 milyar bağış yapacaklarını açıkladılar. 9 milyonu aşkın vatandaş SMS ile 50'şer TL bağışta bulunurken, kamu bankaları, kamu kurumları milletin parasıyla, milletin vergisiyle, hazineden, bütçeden sağladıkları kaynaklarla 'bağış şovu' yaparak iktidar talimatını yerine getirdiler.

✓ Oysa Merkez Bankası (MB) ve kamu bankalarının, TVF çatısı altındaki diğer kamu kuruluşlarının kârları zaten hazineye ve bütçeye aktarılacaktı.

✓ Merkez Bankası'nın bağışının yasal boyutu ise tartışmalı!

Merkez Bankası Başkanı bağışı 2022 kârından düşeceklerini açıklarken, bu parayı hazineye vermeleri durumunda deprem dışında başka yerlere harcanabileceği endişesini söyledi.

✓ Bu ifadeler iktidarın kendi içindeki güvensizliği, çelişkileri de açığa çıkarttı.

Bağıшта bulunan şahıs ve şirketlere bu parayı vergiden düşme imkânı getirilmesi, yapılan bağışların insani boyutuna ve samimiyetine gölge düşürdü. Kamu bankalarının milyarlarca liralık bağışlarının yasal limitlere aykırılığı karşısında, **Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurulu (BDDK) ertesi gün yayınladığı tebliğle, bankaların bağışlarında özkaynak-varlık oranı kısıtlamasını kaldırdı.** Bu karar bile kampanyanın siyasi şov amacıyla alelacele düzenlendiğini, toplanan paraların yasal hale getirilmesi gerektiğinin sonradan akıl edildiğini gösteriyor!

TOKİ'DEN MİLLET BAHÇESİ İÇİN REKOR TUTARDA İMZA

Yargının iptal kararına rağmen TOKİ marifetiyle tarihi Cebeci İnönü Stadyumu yerine inşa edilecek millet bahçesi için 139 milyon 840 bin TL'lik imza atıldı.

Ankara'da, tüm itirazlara karşın yıkılan tarihi Cebeci İnönü Stadyumu alanına yapılmak istenen millet bahçesi için ihale süreci tamamlandı. Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerin yarattığı yıkım halen giderilemezken TOKİ marifetiyle inşa edilecek millet bahçesi için rekor tutarda harcama gerçekleştirildi.

İtirazlar Arasında İhale

Temeli 1963'te atılan ve 1967'de tamamlanan, "Ankara'nın en büyük stadyumu" olan Cebeci İnönü Stadyumu, maç oynamaya elverişli olmadığı gerekçesiyle kapatıldı. Meslek odalarının ve yurttaşların tüm itirazlarına karşın stadyum, Temmuz 2021'de yıkıldı. Stadyumun boş kalan alanına millet bahçesi yapma kararı alındı. İçinde cami, kiraathane ve otoparkın da bulunacağı belirtilen millet bahçesi projesine yönelik plan değişiklikleri, meslek odalarına yargıya taşındı. Yargı, millet bahçesi projesine yönelik plan değişikliklerini Ekim 2022'de iptal etti.

Yargı kararlarını ve itirazları yok sayan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Cebeci İnönü Stadyumu arazisine yapılması planlanan millet bahçesi için 29 Ekim 2022 tarihinde ihale düzenledi. TOKİ koordinasyonunda düzenlenen ihale için 16 şirket teknik şartnameleri incelese de ihaleye yalnızca bir şirket teklif verdi.

139,8 Milyon TL'lik İmza

İhalenin sonuç ilanı ise Kahramanmaraş ve Hatay'da gerçekleşen depremlerin etkileri sürerken 21 Şubat'ta yayımlandı. Sonuç ilanına göre, TOKİ ile ABAD Proje isimli şirket arasında 139 milyon 840 bin TL'lik sözleşme imzalandı. Millet bahçesi projesinin 15 Mart 2024 tarihine kadar tamamlanmasının planlandığı bildirildi.

Deprem günü ihale ilanı

TOKİ, Kahramanmaraş depreminin gerçekleştiği 6 Şubat'ta ve 7 Şubat'ta, millet bahçesi ihalesi ilanları yayımladı. 6 Şubat'ta Rize Merkez Millet Bahçesi yapımı için 7 Şubat'ta da Ankara Bağlum Millet Bahçesi için ihale ilanı paylaşıldı.

DEPREMİN TARIM VE HAYVANCILIK ÜZERİNE ETKİLERİ!

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE) ocak ayında yüzde 11,08 artarken, yıllık artış yüzde 142 oldu. Deprem bölgesine yardım taşımacılığı nedeniyle üretim bölgelerinden sebze-meyve-tarımsal ürün taşımacılığında lojistik sıkıntılar yaşanıyor!

TÜİK'in geçen hafta açıkladığı verilere göre, **Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE)**, ocak ayında bir önceki aya göre aylık yüzde 11,08, geçen yılın aynı ayına kıyasla yıllık yüzde 142,84 artış gösterdi.

Tüketici enflasyonunun aylık yüzde 6'yı aşmasına karşılık, baz etkisiyle yıllık oranın gerilemesinin geçici olacağı anlaşılıyor. Gıda enflasyonunu doğrudan etkileyen Tarım-ÜFE artışının aylık yüzde 11'i aşması, yıllık olarak üç haneli rakamlarda kalmayı sürdürmesi önümüzdeki aylarda ciddi fiyat artışlarının habercisi.

Endekste kapsanan alt gruplar itibarıyla bir önceki aya göre, ormancılık ürünlerinde yüzde 1,27, balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 2,73 ve tarım ürünlerinde yüzde 11,5 artış oldu. Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 10,39 ve bitkisel ürünlerde yüzde 17,76 artış yaşandı. Bir önceki aya göre artışın yüksek olduğu

ürünler yüzde 18,51 ile sebze ve meyve, yüzde 14,08 ile canlı kümes hayvanları, beyaz et ürünleri ve yumurta oldu.

Yıllık Tarım-ÜFE ise portakal, mandalina, limon vb. narenciye ürünleri ve turuncgillerde yüzde 266,98, pirinç ve benzeri ürünlerde yüzde 183,09 düzeyinde gerçekleşti. Ocakta, endekste kapsanan 86 maddeden, sadece 15'inin ortalama fiyatında düşüş gözlenirken, 67'sinin ortalama fiyatında artış gerçekleşti.

Tarım-ÜFE'deki bu yükseliş önümüzdeki aylarda pazara ve market raflarına gelecek gıda maddelerinin fiyatlarında yeni artışlar yaşanacağını gösteriyor. Buna ilave olarak deprem bölgesine yönelik yardımların ağırlıkla karayolu ve TIR taşımacılığı üzerinden gerçekleştirilmesi gerek ihracata dönük TIR kapasitesinde gerekse üretim bölgelerinden şehirlere, pazarlara ve marketlere ürün taşımacılığında çok ciddi lojistik daralmaya neden oldu. Taşımacılık şirketleri, TIR ve kamyonlarla yapılan karayolu taşımacılığında ağırlık ve önceliğin afet bölgesine verildiğini dile getiriyorlar.

Bu tablonun devam edeceği dikkate alındığında yakın dönemde tüketim merkezlerine nakledilecek gıda maddesi, yaş sebze-meyve miktarının azalması, bazı ürünlerin tarlada-bahçede kalması yanında, perakende zincirine ulaşım ve tüketicinin erişiminde de daralmaların gündeme gelmesi büyük olasılık.

Bu durumda piyasaya gelecek ürün miktarındaki düşüşe paralel olarak gıda fiyatlarında yeni zamlar ve artışlar görülebilir. Ocak ayındaki Tarım-ÜFE artışının henüz deprem felaketinin etkilerini içermediği göz önünde bulundurulduğunda şubattan itibaren Tarım-ÜFE artışının ivme kazanması, fiyat artışlarının hızlanması büyük ihtimal.

Türkiye'nin **canlı hayvan varlığının yüzde 20'sinin** deprem bölgesinde olduğunu, çok sayıda büyük ve küçükbaş hayvanın da depremde telef olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, **yakın dönemde et ve süt ürünlerinde de sert fiyat yükselişleri yaşanması kaçınılmaz görünüyor!**

DEPREM, GÖÇ VE DEMOGRAFİ...

6 Şubat'tan bu yana yıkıma uğrayan illerden göç edenlerin sayısı 4 milyona yaklaştı. Hatay başta olmak üzere, sınıra yakın illerimizde yoğun bir nüfus hareketi ve demografik yapı değişimi söz konusu olacaktır! Başta Hatay olmak üzere deprem illerinden yoğunlaşan göç, bölgede demografik değişim ve nüfus hareketlerini beraberinde getirecektir. Sınır ve sınıra yakın kentlerimizden göç sayısının hızla artması, bu illerin sığınmacı sayısının yüksek olduğu iller arasında bulunması dikkate alındığında, acil önlemlerin alınması zorunludur!

Afet ve Acil Durum Başkanlığı'nın (AFAD) açıklamasına göre deprem felaketinin yaşandığı 6 Şubat'tan bu yana yıkıma uğrayan illerden göç edenlerin sayısı 4 milyona yaklaştı. Kamusal tahliyelerin yanında kendi imkanları ile şehirleri terk ederek başka illere gidenler, yakınlarının yanına yerleşenler hızla artıyor. **Sürecin böyle devam etmesi durumunda özellikle HATAY başta olmak üzere, Kilis, Şanlıurfa, Gaziantep gibi sınır ve sınıra yakın illerimizde yoğun bir nüfus hareketi ve demografik yapı değişimi söz konusu olacaktır.** Bu illerimiz aynı zamanda Göç İdaresi Başkanlığı'nın resmi verileriyle İstanbul'dan sonra en yoğun sığınmacı nüfusun barındığı iller arasındadır. Yerli halkın yerleşimleri terk etmesine karşın, sığınmacılar gidecekleri başka bir yer olmadığı için deprem bölgesinde kalmayı sürdürmektedir. Suriyelilerin bir kısmının deprem sonrası ülkelerine döndüğüne yönelik haberler medyada yer alsa da Suriye'nin kuzeyinde de depremin etkili olması, pek çok kentin yıkılması, ölü sayısının 10 bine yaklaşması karşısında ülkesine dönen sığınmacı sayısının çok sınırlı sayıda olması söz konusudur. Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) yüzlerce işletme depremde ayakta kalmasına rağmen, çalışanların can kaybı ve yoğun göç nedeniyle faaliyete geçemez durumda. Deprem illerinden diğer illere yoğunlaşan göçün sınır illerinde stratejik yönden ve ulusal güvenlik açısından ortaya çıkartacağı güvenlik riskleri yanında istihdam, üretim, ülke ekonomisi, tarım ve hayvancılığı yönünden de ağır kayıplara, sıkıntılara yol açması kaçınılmazdır. O nedenle acil bir durum tespiti ve önlem paketi hazırlanarak uygulamaya konulması hayati önemdedir. **Yapılması gerekenler:**

✓ Kalıcı konut inşası, yeni yerleşim planlaması vb. adımların atılması süreç içerisinde hayata geçirilirken, ivedilikle Hatay başta olmak üzere sınır bölgesi illerinde konteyner kent kurulumuna, yaşamın sürdürülebilir şekilde normalleşmesine öncelik verilerek bu illerden göçün önlenmesi, geri dönüşlerin teşvik edilmesi elzemdir.

✓ Sınır güvenliği ve kontrollerin en üst düzeye çıkartılması, sınır kapılarında teyakkuza geçilmesi yanında, afet bölgesi 'Ekonomik ve Sosyal Kalkınmada Birinci Öncelikli Bölge' ilan edilmelidir.

✓ Mağdur ailelere para yardımı dışında, bu illerde çalışanlar için daha yüksek tutarda 'özel-bölgesel asgari ücret' tespitiyle göç önlenmeli, kalanlar ve dönenler için ekonomik koşulların cazibesi artırılmalı, vergi-SGK ödemeleri faizsiz olarak ertelenmeli, gerekirse bu kesintiler işverenler ve çalışanlara iade edilmelidir.

✓ Başta Hatay olmak üzere afet bölgesinde ve giderek ülke genelinde yabancılara taşınmaz satışı durdurulmalıdır.

✓ Kredi Garanti Fonu (KGF) ve kamu bankalarının düşük faizli, uzun vadeli, en az 3 yıl ödemesiz dönemli ticari, bireysel ihtiyaç kredilerinde deprem illerinde yaşayan ve çalışanlar ile faaliyet gösteren işletmelere, küçük esnafa, üreticilere, tarım-hayvancılıkla uğraşanlara öncelik tanınmalıdır.

✓ İnsani-Ekonomik ve Sosyal Acil Eylem Planı TBMM'den geçirilmelidir!

AKP CENNET ARAZİLERİ HIZ KESMEDEN HARAÇ MEZAT ÖZELLEŞTİRİYOR

Seçim sürecinde son aşamaya gelirken, AKP iktidarı özelleştirme yoluyla kamu arazi ve tesislerini haraç mezat satmaya ve imar planı değişiklikleri yapmaya hızla devam ediyor. Bodrum'da, Sarıyer'de değerli araziler satıldı, İstanbul'un gözde semti Kemerburgaz'da imar planı değişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan onayladı.

AKP cennet arazileri hız kesmeden haraç mezat özelleştiriyor

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, 6 özelleştirme kararına daha imza attı.

Resmi Gazete'de yayımlanan Erdoğan'ın onayladığı kararlar şöyle:

Bodrum'daki Cennet Arazi Satıldı

Maliye Hazinesi adına kayıtlı Muğla Bodrum Geriş'teki 15 bin 373 metrekare taşınmaz, 181 milyon liraya Vilesas Gayrimenkul İnşaat Petrol Sanayi'ne satıldı. Özelleştirme yoluyla bir gayrimenkul şirketine satılan arazi imar kayıtlarında "Fundalık" olarak görünüyor.

İstanbul'un Gözde Semtinde İmar Planı Değişti

Maliye Hazinesi'ne ait İstanbul Kemerburgaz'da bulunan üzerinde yapılar bulunan 6 bin 263 metrekare arazi "Özel Eğitim alanı ve İsale Hattı" kullanım kararları getirilmesine yönelik Özelleştirme İdaresi tarafından hazırlanan 1 /1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından onaylandı.

Sarıyer'de İki Ayrı Arazi Satıldı

Maliye Hazinesi adına kayıtlı İstanbul Sarıyer Gümüşdere Köyü'nde 9 bin 120 metrekare taşınmaz, 26 milyon 250 bin TL'ye Zirvem Otomotiv'e satıldı.

Yine Sarıyer Gümüşdere'deki Hazine'ye ait 7 bin 80 metrekare taşınmaz 24 milyon 500 bin liraya Eren Karamanlı'ya ihaleyle satıldı.

Maliye Hazinesi'ne ait Ordu Perşembe'de 7 bin 287 metrekare taşınmazlar üzerindeki yapılarla birlikte 57 milyon liraya Gölmak İnşaat'a satıldı.

Hazine'ye ait Tunceli Ovacık'taki 3 parselde, Özelleştirme İdaresi tarafından hazırlanan Gelişme Konut alanı, Ticaret Konut alanı, lise, ortaokul ve anaokulu alanı, belediye hizmet alanı, par ve yola ilişkin imar planı değişikliğine yapılan itirazlar reddedildi. Karar Erdoğan tarafından onaylandı.

DEMOKRASİ GÖREVİ

6 Şubat depremiyle ortaya çıkan tablo, Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçiminin sağlıklı bir şekilde ve zamanında yapılmasını ön plana çıkarttı. Seçimler ister 14 Mayıs ister 18 Haziran'da olsun; TBMM'de seçmen kütükleri ve depremedelerin oy kullanması konusunda uzlaşıyla çözüm bulunmalı, demokrasimizin örselenmesine imkân verilmemelidir!

Elazığ'ın da kapsama alınması hazırlıklarına ilişkin açıklamalarla 11 ile ulaşan Deprem Felaketi bölgesindeki tablonun Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimlerinin ertelenmesini zorunlu kıldığına ilişkin görüşler ortaya atılırken, bunun anayasa ve demokrasi açısından ciddiye alınması düşünülemez.

✓ Bölgedeki ağır yıkım, ardından başlayan tahliye ve göçlerle ciddi güçlükler söz konusu olsa da çözüm yollarını bulmak, sandığı seçmenin önüne getirmek iktidarı ve muhalefetiyle hepimize düşen demokrasi görevidir.

Binaların yıkılması, vefat edenlerin sayısı, ikamet ve seçmen kayıtlarının yeniden düzenlenmesi mecburiyetini acil kılmaktadır. Kimlik tespiti yapılamayan cenazeler, DNA örnekleri alınıp, yüz fotoğrafları çekilerek numaralı mezarlara defnedilmektedir. Savcıların kayıt ve kontrolü altında kimlik tespitiyle defin belgesi düzenlenenler açısından bir sorun söz konusu değildir. **Burada öncelikli olan,**

✓ Vefat edenlerin, kayıpların ve yaralıların listesinin en kısa sürede kesinleştirilerek şeffaf bir şekilde paylaşılmasıdır.

✓ Vefatların kesinleştirilerek İçişleri Bakanlığı Nüfus İşleri Müdürlüğü'nce Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde (ADNKS) ikametlerinden düşürülüp **Yüksek Seçim Kurulu'na (YSK) bildirilmesi ve seçmen kütüklerinden silinmesi işleminin yapılmasıdır.**

Seçim kararının (14 Mayıs veya 18 Haziran) alınması ile YSK, ADNKS'den gelen bilgileri seçmen kütüklerine işleyerek seçmen kütüklerini yeniden düzenleyecektir. **Burada sorun kimlik tespiti yapılamadan defnedilenlerdir.**

✓ Kimlikli defin işlemi yapılamadığından ADNKS'de ve seçmen kütüklerinde görünmeye devam edecek bu kişiler için **'gaiplik'** ilanı verilmesi, yargı kararıyla vefatlarının kesinleştirilmesi gerekmektedir.

Bu noktada seçim kararı sonrası YSK'nın ilan edeceği seçim takvimi ile başlatacağı süreç henüz belli olmasa da **bazı ihtimalleri ve önerilerimi dile getirmek isterim:**

✓ Cumhurbaşkanı kararıyla TBMM feshedilerek 14 Mayıs'ta seçim ihtimali söz konusu olursa, fesih kararının en geç 14 Mart'ta alınması gerekiyor. Seçim normal vaktinde, 18 Haziran'da olursa YSK'nın seçim takvimini 17-18 Nisan'da başlatması gerekiyor.

✓ Önümüzdeki 1,5-2 ayda vefat sayılarının kesinleşmesi, ADNKS kayıtlarının netleştirilmesi ve YSK tarafından seçmen kütüklerine işlenmesi olanaklı hale gelecek, yeni nüfus ve seçmen sayısına göre illerin çıkartacağı milletvekili sayıları belirlenecektir.

Önemli Olan Deprem İllerindeki Seçmenlerin Nasıl Oy Kullanacaklarıdır

YSK ikametini taşımak ve gittiği ilde oy kullanmak isteyecek seçmenler için takvimde daha esnek bir süre belirleyebilir. İkametini taşımayıp ilinde oy kullanmak isteyen seçmenler şayet halen illerinde ise o ilde, bir başka ilde iseler seçim öncesi günü birliğine kendi illerine gelerek oy kullanabilir. Bu noktada siyasi partiler, STK'lar, kamu kurumlarının başvuran seçmenlere yol desteği sağlamaları bir çözüm olarak düşünülebilir.

✓ Kanımca sağlıklı olan yöntem afet bölgesinden başka illere göç eden seçmenlerin, buldukları illerde **asıl ikamet ettikleri ilin seçmeni olarak oy kullanmalarına hukuki zemin sağlanmalı, teşvik edilmelidir.**

Böylece hem yıkıma uğrayan illerin TBMM'deki vekil sayısı olumsuz etkilenmeyecek hem de seçmenlerin dönüş ve yaşamlarını kendi illerinde sürdürme duyguları canlı tutulacaktır.

Aksi durumda halen yüzde 30'a varan göçün devamı dikkate alındığında, ikametlerin taşınması ve kütüklerin buna göre değiştirilmesi halinde, **göç eden nüfusla seçmen sayısındaki artış bazı illerin vekil sayılarını olağanüstü artıracak, başta afet bölgesi illeri olmak üzere bazı illerin vekil sayısında sert düşüşler olacaktır.**

Bunun için de Seçimlerin Temel Hükümleri Hakkında Kanun'da değişiklik yapılması ve 'bu değişikliğin bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanamayacağına' ilişkin anayasanın 67'nci maddesine 2023 seçimi için bir defalık geçici istisna hükmü eklenmesi gereklidir.

Anayasada sadece 2023 seçimine dönük yapılacak geçici düzenleme, iktidar-muhalefet uzlaşısıyla TBMM'den 400'ün üzerinde oyla geçirildikten sonra, seçim yasası da buna göre değiştirilerek 14 Mayıs veya 18 Haziran seçiminde uygulanacak hale getirilir.

Seçeneklerden biri,

✓ Başka illere göç eden depremedeler için **bu seçimde YURT DIŞI SEÇMEN MODELİ uygulanması** olabilir.

Depremzede göçmen seçmenler, YSK'nın ilan edeceği seçmen kütükleriyle, seçim tarihinden iki hafta veya bir ay öncesinden itibaren buldukları yerdeki il ve ilçe seçim kurulunun belirleyeceği merkezlerde kendi illeri için oy vermeye başlayabilir.

Bir başka seçenek,

✓ Seçim yasasında yer alan, 2015-2018 seçimlerinde ağırlıkla Doğu-Güneydoğu Anadolu bölgesinde uygulanan düzenlemeyle YSK'nın, seçim ve sandık çevrelerini yeniden düzenleyip, deprem illerine yakın, **güvenli çevre illerde** depremzede seçmenlere oy kullanma olanağı sağlamasıdır. (Örneğin; Bingöl, Batman, Tunceli, Mersin, Mardin vb.)

İllerinde kalmaya devam eden seçmenler içinse,

✓ Çadır kent ve konteyner kentler parselasyonla mahalleye dönüştürülerek buralardaki seçmenler kayıt altına alınıp, kütükler oluşturulur ve oy kullanma olanağı sağlanabilir.

✓ Benzer model otel ve yurtlarda iskan edilen seçmenler için de uygulanabilir.

Buna olanak sağlayacak yasa değişikliği ve uygulamaya hukuki zemin yaratacak geçici anayasa düzenlemesiyle, YSK'nın yeni seçmen kütükleri-seçim ve sandık çevresi genelgesi yayınlamasına, seçimin zamanında yapılmasına dönük engeller ortadan kalkar.

Deprem illerindeki seçmen kaybı, göç ve nüfus değişimi karşısında, 'temsilde adaleti' koruma, **seçimlerin adil ve zamanında yapılmasını sağlama amaçlı çözüm önerilerimin dışında;**

İktidarın tercihi YSK'nın seçimi 6 Nisan'da yürürlüğe girecek seçim yasası değişiklikleri ve seçmen kütükleriyle yapması yönünde olabilir. **Ancak bu yönde alınacak bir karar, temsilde adalet açısından kabul edilemez sonuçlara yol açabilir.**

✓ Bu durumda afet bölgesindeki 11 ilin 96 olan vekil sayısı ciddi şekilde azalarak, diğer illere dağıtılacaktır.

✓ Milyonlarca depremzede seçmen ikametini taşımazsa oy kullanamayacaktır.

✓ Anayasa'nın 78. Maddesine 'savaş hali dışında seçimin ertelenmesine olanak sağlayacak geçici madde ilavesi' ile ilgili görüşler demokrasiyi ve en temel unsur olan seçimi-sandığı askıya alma amaçlıdır.

OHAL İLAN EDİLEN ve AFET BÖLGESİ KAPSAMINA ALINAN İLLER

NÜFUS (TÜİK, 31 ARALIK 2022)

1.	ADANA	2.274.106
2.	ADİYAMAN	635.169
3.	DİYARBAKIR	1.804.880
4.	*ELAZIĞ	591.497
5.	GAZİANTEP	2.154.051
6.	HATAY	1.686.043
7.	KAHRAMANMARAŞ	1.177.436
8.	KİLİS	147.919
9.	MALATYA	812.580
10.	OSMANİYE	559.405
11.	ŞANLIURFA	2.170.110
TOPLAM		14.013.196

*ELAZIĞ: OHAL kapsamında değildir.

Mevcut Cumhurbaşkanı ve TBMM'nin görevi, seçmenin verdiği meşruiyetin ve yönetme yetkisinin süresi 18 Haziran 2023'te dolacaktır. Bu tarihe kadar seçim yapılmaz ve seçmenden yeni meşruiyet yetkisi alınmaz ise **19 Haziran 2023'ten itibaren mevcut iktidar gayrimeşru, TBMM'de yasama yetkisini ve meşruiyetini yitirmiş olacaktır.**

AKP'DE AİLE İÇİ ATAMALARA DEVAM

AKP'li Fatma Betül Sayan Kaya'nın kardeşi Ayşe Hilal Sayan Koytak, Dışişleri Bakanlığı'ndaki BTK Genel Müdürlüğü'ne atandı.

AKP'li eski bakan Fatma Betül Sayan Kaya'nın kardeşi Ayşe Hilal Sayan Koytak Dışişleri Bakanlığı'ndaki Bilgi Teknolojileri (BTK) Genel Müdürlüğü'ne atandı.

Karar, AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayınlandı.

Koytak daha önce de Kuveyt büyükelçisi olarak atanmış, Haziran 2022’de ise merkeze alınmıştı.

Sayan Koytak, AKP’li eski Aile ve Sosyal Politikalar bakanı Fatma Betül Sayan Kaya’nın kız kardeşi. 2005 yılında AKP Dış İlişkiler Başkanlığı’nda danışmanlık yapmaya başlayan Koytak, 2008’den 2014’e kadar Erdoğan’ın dış politika danışmanlığını yürüttü.

2014’te başbakanlık müşaviri olarak atandı, 2016’da da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nda müsteşar yardımcısı oldu.

Ablası Fatma Betül Sayan Kaya aynı yere bakan olarak atanınca aynı yıl (2016) istifa etti. 2017 yılında Kuveyt’e büyükelçi olarak atandı.

Koytak, Haziran 2022’de Cumhurbaşkanı kararıyla merkeze alınmıştı.

DEPREMDEN ETKİLENEN ENGELLİ BİREYLERLE İLGİLİ GÖZLEM VE ÖNERİLER

Olası depremlerle ilgili engelliler konusunda bir çalışma yapılmadığı, engelli bireylerin deprem tatbikatlarından muaf tutulmaları ile belliydi. Engelli çalışanların kamu kurumlarında kat sorumlularına zimmetlenmesi gibi adımlar çözüm olarak görülemez. Aile hekimlerine yataklık engellilerin takibinin verilmesi gibi uygulamalarla da çözümün olamayacağı anlaşılmış oldu.

Konuyla ilgili Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) bünyesinde atılacak adımlar ve yapılması gerekenlerle ilgili raporlar hazırlanmış olmasına rağmen bu bilgilerin AFAD’a iletilmediği deprem sürecinde görülmüştür.

ASHB Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, deprem bölgelerindeki engellilerin engel grupları, nasıl kurtarılacakları ve hayati ihtiyaçlarıyla ilgili bilgileri AFAD Genel Merkezi Koordinasyonuna sunmamıştır. Deprem öncesi sadece deprem anında yapılması gerekenler tespit edilmiş fakat bu öneri ve tespitlerin uygulanması sürekli ertelenmiştir. Depremde enkaz altında arama kurtarma faaliyetlerinde engellilerin kurtarılmasının hedeflenmediği net olarak görülmüştür.

Deprem öncesinde gerekli eğitimlerden yoksun bırakılan engelli bireyler, ayrıca herhangi bir önlem alınmadığı için ölüme terk edilmişlerdir. Kendi imkanları ile kurtulan engelli bireylerin şansı giriş katta oturmaları ve depremi hissetmeleri olmuştur. Depreme yakalanan diğer engelliler enkaz altında geciken acil kurtarmayı beklerken vefat etmiştir.

Kaç engelli bireyin kurtulduğu veya vefat ettiği ile ilgili bir istatistiki çalışmanın yapılmayacağı, yapılması durumunda vefat oranlarının hasar oranı yüksek olan Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş’ta minimum yüzde 90 olacağı görünecektir.

Depremde sağ kurtulan engelliler için herhangi bir planlama yapılmamıştır. Engellilerin sağlık kurumlarına intikali, ayakta tedavi görenlerin ortez, protez ve ilaç gereksinimleri için herhangi bir planlama yapılmamıştır. Bir şekilde depremden kurtulan engelliler bu kez gerekli tıbbi destek verilmeyerek ölüme terk edilmiştir.

Bölgesel tespitler

Hatay, Adıyaman ve Kahramanmaraş merkez ve ilçelerinde yıkım çok yüksek olduğundan engelli bireylerin büyük çoğunluğu enkaz altında kaldı. Buralarda enkaz altında kalanların kurtarılmasına 3 gün sonra başlanabildi. Bu yüzden engelli bireylerin çoğu kurtarma başlamadan vefat ettiler.

En kaz altındaki engellilerin ikametgâh adresleri ve engel grupları bilinmediği için müdahale yapılamadı. Örneğin işitme engelliler ve özel gereksinimli engelliler yardım isteyemedi veya yardım taleplerine cevap veremedi. Yaşamak için cihaza bağlı engelliler ilk anda vefat ettiler. Zaten onlar içinde bir kurtarma planlaması mevcut değildi. Süreğen rahatsızlığı olanlar (Kalp yetmezliği, Şeker Hastaları...) en kaz altında aç ve ilaçsız kaldıkları için yaşamlarını yitirdiler.

Diyarbakır, Gaziantep, Adana, Elazığ, Osmaniye, Malatya, Kilis, Şanlıurfa deprem bölgelerinde depremin etkisi daha az olduğu için engellilerin büyük kısmı deprezede olarak kendi imkanları ile kurtulabildiler. Fakat engellilerin depremden kurtulması sonrası bir planlama olmadığı için birçok sorun çıkmıştır:

İşitme engellilerin erişilebilirliği ve gereksinimlerini ifade edebilmesi için İşaret Dili bilen tercüman ihtiyacı düşünülmüştür. Bu yüzden tıbbi destekten yoksun kalmışlardır. İhtiyaçlarını dile getirememişlerdir.

Özel gereksinimli bireylerin deprem sonrası hasarlı binaları dışında kalabilecekleri barınma ihtiyacı ve sosyal destek ihtiyacı düşünülmüştür. Yeme, lavabo, ilaç ve çadır talepleri karşılanmamıştır.

Raporlu ilaç kullanan engellilerin ilaçlara erişimi; depremin üçüncü gününde SGK tarafından oluşturulan 444 hat ile giderilmeye çalışıldı. Kansere hastaları, şeker hastaları gibi günlük ilaç kullanmaları yaşamsal zorunluluk olan engelliler bu süreçte ölümlerle yüzleşti. Sonda kullanmak ve cihaza bağlı yaşamak zorunda olan engelliler için de durum aynı olmuş, ölüm riski yaşamışlardır.

Mevcut engelli sivil toplum kuruluşlarının baskısı ile depremin dördüncü gününde Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü bir ihbar hattı ve *whatsapp* iletişim hattı oluşturdu.

Çözüm Önerileri

AFAD bünyesinde bir engelli koordinasyon ağı oluşturulmalıdır. Ülke genelinde engellilerin bütün bilgileri bu birimin erişimine açık olmalıdır. Bu şekilde enkaz altında kalan engellilerin arama ve kurtarma çalışmaları daha verimli ve etkin olacaktır. Ayrıca AFAD engellilerin engel grupları, sağlık durumları ve ikametgah bilgileri ile nereye, ne ile ve nasıl müdahale edeceğini bilecektir.

Sağlık Bakanlığı bünyesinde deprem ve doğal afetlerde sağ kurtulan engelli bireylerin tedavi ve tıbbi desteği için bir engelli koordinasyon birimi oluşturulmalıdır. Arama ve kurtarma faaliyetleri ile tedavi ve tıbbi destek ayrılmalıdır.

Oluşturulacak bu koordinasyon merkezleri Aile ve Sosyal Hizmetleri Bakanlığı engellilerden sorumlu Bakan Yardımcısının genel koordinatörlüğünde gerçekleştirilmelidir.

Partimizin il ve ilçelerde Engelli Koordinatörlükleri oluşturmasında yarar vardır. Bu şekilde il ve ilçelerde engellilerin sayılarının tespiti gerçekleştirilebilecektir. Belediyelerin bizde olduğu yerelerde örgütler ve yerel yönetimlerimiz birlikte hareket etmenin avantajlarını değerlendirebilirler. İl ve ilçe koordinatörlükleri vasıtası ile engelli bireylerin sorunları ve çözümleri daha net tespit edilebilecektir. İl ve ilçe koordinatörlükleri bütün engelli bireyleri kapsayacak bir yapı oluşturmak için çalışmalıdır. CHP iktidarında oluşturulacak il ve ilçeleri kapsayacak her engelinin üyesi olduğu Engelsiz İl Meclisi yapısının önemi burada ortaya çıkmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Kanunu'nun hükümsüz kılınan 4. maddesi ulusal ve uluslararası engelli politikaları belirlemek, denetlemek, uygulamak ve engelsiz bir toplum oluşturmak için "Engelsiz Politikalar Başkanlığı" kurularak yeniden düzenlenecektir. Bu şekilde Doğal afetlerde engelli bireylere arama, kurtarma ve sağ olanlara tıbbi destek çalışmalarını koordine görevi CHP iktidarında kurulacak Engelsiz Politikalar Başkanlığı'nca yerine getirilecektir.

Engelli bireylerin sağlık takipleri aile hekimlikleri denetimler ise kamu ve üniversite hastanelerinde kurulacak Engelli Poliklinikleri ile yerine getirilecektir.

Özetlemek gerekirse il ve ilçelerde yaşayan her engellinin katılımı ile Engelsiz İl Meclisi kurulacaktır. Böylelikle 5378 sayılı Engelliler Kanunu 4. Maddesi'nde yer alan, "Engellilere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde engellilerin, ailelerinin ve gönüllü kuruluşların katılımı sağlanır" hükmü ülke genelinde kurulacak "Engelsiz il Meclis" yapıları ile gerçekleştirilecektir. Bu meclisleri Engelsiz Politikalar Başkanlığı kuracaktır. Engelsiz İl Meclis temsilcilerinden oluşan Türkiye Engelsiz Meclisi ise Engelsiz Politikalar Başkanlığı'nın ulusal ve uluslararası politikaları belirlemesine, uygulanmasını koordine etmesine, denetim yapmasına yardımcı olacaktır.

EBEVEYNLERİNİ YİTİREN VEYA BAKIMA MUHTAÇ HALE GELEN ÇOCUKLARA DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Depremden etkilenen refakatsiz çocukların güncel durumu

- ASHB Bakanlığı tarafından kayıt altına alınan çocuk sayısı 1713'tür.
- Hastanede tedavisi devam eden çocuk sayısı 490'dır.
- Tedavilerinin ardından ASHB tarafından kurum bakımına alınan çocuk sayısı 82.
- Kimlik tespiti yapılan çocuk sayısı 1469.
- Kimlik kontrolleri ve kimlik doğrulamaları yapıldıktan sonra ailelerine teslim edilen çocuk sayısı 1141.
- Henüz kimlik tespiti yapılamayan çocuk sayısı 244.

Koruyucu Ailelik başvurusunda rekor artış!

Bu türden afetlerde son derece önemli bir çözüm mekanizması olan Koruyucu Ailelik Sistemi için Kahramanmaraş depreminden sonra oluşan yeni başvuru sayısı 290 binle rekor seviyeye ulaşmıştır.

Öncelik ise deprem öncesinde başvuru yapan ve incelemeleri tamamlanan ve onaylanan 500 ailededir.

Kimler Koruyucu Aile Olabilir?

- TC vatandaşı olan ve sürekli Türkiye’de ikamet eden,
- 25-65 yaş aralığında olan,
- Düzenli gelire sahip,
- Çocuğu olan veya olmayan,
- Evli veya bekar (Evli iseniz eşinizin de şartları karşılaması gerekir)
- En az ilkokul mezunu olan kişiler başvuruda bulunabilir.
- Koruyucu Ailesi olacağınız çocuğu seçemezsiniz.

Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun evlatlık edinilen depremzede çocuklara dair bir açıklamasının oluşturduğu infial

Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun “**Depremzede çocuklar evlat edinilebilir mi**” sorusuna sitesinden verdiği yanıtta, konuyu evliliğe getirip “**evlat edinilenle evlatlık arasında evlenme engeli olmadığına**” dair bir İslam alimi görüşü paylaşması rahatsızlık yaratmıştı.

Türk Barolar Birliği (TBB) konuyla ilgili bir açıklama yayınladı. Buna göre, “Türk Medeni Kanunu’nun 129’uncu maddesi uyarınca evlat edinilenle evlatlık ve onun çocukları arasında evlenme yasaktır” hatırlatmasında bulundu. Açıklamada, “Laik bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’nin yürürlükteki kanunlarını tüm ilgililere bir kez daha hatırlatmayı görev addediyoruz: Türk Medeni Kanunu’nun 282’inci maddesi uyarınca evlat edinme yoluyla soy bağı kurulur; yani evlatlık, evlat edinenin nüfusuna kaydolur” ifadelerine yer verildi. 7

DEPREMDEN ETKİLENEN ROMAN TOPLULUKLARINA DAİR GÖZLEM VE ÖNERİLER

6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye ve Suriye’de 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde olmak üzere iki deprem meydana gelmiştir. Merkez üssü Kahramanmaraş olan depremler Hatay, Adıyaman, Malatya, Şanlıurfa, Adana, Gaziantep ve Diyarbakır dahil olmak üzere Türkiye’nin 10 ilinde felaket boyutunda kitlesel yıkıma neden olmuştur. Etkilenen iller, Roman toplulukları (Domlar ve Abdallar) da dahil olmak üzere çok sayıda kırılğan gruba ev sahipliği yapmaktadır. Eğitim, sağlık, barınma ve istihdam açısından zaten dezavantajlı olan bu topluluklar, felaketin sonuçlarıyla başa çıkma konusunda daha büyük bir zorlukla karşı karşıya kalmıştır.

Çoğunlukla müzisyenlik ve atık toplama gibi güvencesiz günlük işlerle geçinmeye çalıştıkları için geçim kaynakları tamamen yok olmuştur. Toplumda uzun süredir devam eden önyargıların ve halihazırda var olan sosyal dışlanmanın bir sonucu olarak, yardım mekanizmalarına etkin bir şekilde erişememektedirler. Gerçekten de kitlesel yardım dağıtımı, toplumun ve şehirlerin çeperlerine dağılmış dezavantajlı gruplar için uygun değildir. Dahası, bu grupların toparlanması daha zor olacaktır.

Türkiye’de Romanlar için resmi bir sayım olmadığından, afet bölgesinde etkilenen Roman topluluklarının kesin sayısı tespit edilememektedir. Ancak Roman taban örgütlerinin raporlarına göre Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa’da 50 ila 60 bin Roman’ın etkilendiği tahmin edilmektedir.

Afetin ilk saatlerinden itibaren Sosyal Politikalarından Sorumlu Başkan Yardımcılığımızla koordineli hareket eden Sıfır Ayrımcılık Derneği, Roman Diyalog Ağı (RODA) üyeleri sayesinde etkilenen topluluklarla doğrudan iletişim kurulabilmiştir. İlk aşamada ekmek ile diğer acil yardım malzemelerinin dağıtımı koordine edebilmiştir. 10 Şubat itibarıyla, etkilenen diğer illerden (Kahramanmaraş, Malatya, Adana, Diyarbakır ve Adıyaman) ve Romanların yaşadıkları yerleri bırakarak gittiği illerden (Mersin, Muğla, Antalya, Niğde ve Konya) yardım talepleri gelmeye başlamıştır.

Başkan Yardımcılığımız, iletişim halinde olduğu Sıfır Ayrımcılık Derneği’yle mahalle temelli bir yaklaşımla başta Romanlar olmak üzere dezavantajlı grupların durumunu yakından izlemekte ve göç hareketlerini haritalandırmaktadır. Sıfır Ayrımcılık Derneği’nin değerlendirmelerine göre kısa vadede ihtiyaç duyulan acil yardım aşığıda sunulmuştur. Orta vadeli ihtiyaçlar ve toparlanma için değerlendirmeler devam etmektedir.

Rom, Dom, Lom ve Abdal gruplarından oluşan Roman topluluklarının kısır bir döngü halinde yaşadığı yoksulluk ve yoksunluk deneyimleri yakın zamanda tüm dünyayı etkileyen Covid 19 pandemisi ile daha da derinleşmiştir. Pandemi sürecinde evlerinden çıkamadığı için müzisyenlik, çiçekçilik, hurda toplayıcılığı gibi gününbirlik enformel sektörde yoğunlukla çalışan Romanlar ekonomik olarak temel ihtiyaçlarını giderememe noktasına gelmişlerdir.

Bu süreçte yeni toparlanmaya ve ekonomik ve sosyal durumlarını stabil hale getirmeye çalışan Roman toplulukları yaşanan doğal afet sebebiyle pandemi döneminde artan kırılabilirliklerinden çok daha yüksek derecede kırılabilir bir topluma dönüşmektedirler. Özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan Dom ve Abdal grupları yaşanan deprem sonrasında afet bölgesine gönderilen desteklerin kısıtlı olması ve var olan desteklerin kendilerine ulaşmamasından dolayı kaynaklardan yeterince faydalanamamaktadırlar. Bunun en büyük sebebi ise toplumun her alanında yer alan ayrımcılıktır. Kurumsal ve bireysel yardımların merkezi alanlarda dağıtımının yapıyor oluşu Romanların yoğunlukta yaşadıkları mahallelerin yardımlardan haberdar olamamasına ya da merkezin mahalleye uzak oluşu sebebiyle yardım talebi oluşturamamasına da sebep olmaktadır. Ortak yardım alanlarına ulaşan ve yardım talep eden Romanların ise ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kaldığı ve daha fazla bu alanlara gitmek istemeyerek mahallelerine döndükleri bilgisi verilmiştir. Bu mahalleler sivil toplum desteği ve yönlendirmeleri ile çeşitli yardımlara ulaşabilmişlerdir. Fakat sürdürülebilir kurumsal destekler olmadan bu mahallelerin yaşamlarını asgari düzeyde bile sürdürmesi çok mümkün olamayacaktır. 9

Ayrımcılık ve önyargı boyutu, Dom ve Abdal toplumunun hizmete ulaşımında yaşadığı sorunların bir başka boyutudur. Gelen videolar ve bilgilendirmelere göre, Dom ve Abdalların yoğun yaşadığı mahallelere yakın bir mahallede çadır, su ve yemek desteğinin dağıtıldığını fark eden Dom ve Abdal mahalleli, bu desteklerden yararlanma talebinde bulduklarında darp edilerek bölgeden uzaklaştırılmışlardır. Ayrıca, bazı mahalle muhtarlarının görevlerini yerine getirmediği, yardımların dağıtımında bilerek bu mahalleleri görmezden geldiği bilgisi bize verilmiştir.

Özellikle böyle büyük afetler sonrası yaşanan travma ve yoksulluğun toplumu daha da güvensiz hissettirmesi yapılan yardımların adil bir şekilde paylaşımı sağlanmazsa toplum içi çatışmaları da arttıracaktır. Daha önceki deneyimlerimizden yola çıkarak bu konuda önlem alınmasının ve bu mahallelere bir an önce acil çadır ve gıda desteğinin sağlanmasının önemli olduğunu altı çizilmelidir.

Var olan yardımların vatandaşlar arasındaki adil dağılımının yanı sıra ileride oluşabilecek hak mağduriyetleri ile ilgili de önlemlerin alınması gerekmektedir. Dom ve Abdalların yoğun yaşadığı mahallelerde özellikle evleri hasar görmüş ya da yıkılmış vatandaşlar tapu belgeleri enkaz altında kalmış ve belgelere ulaşamayacakları için ve çoğunun da böyle bir belge sahibi olmamasından kaynaklı hasar tespit süreçleri sonrasında evlerinin elinden alınacağı ve evsiz kalacakları endişesini yaşamaktadırlar.

Ayrıca, benzer deneyimlerden yola çıkarak afet bölgesindeki Dom ve Abdal grupların yoğunlukta yaşadığı mahallelerde yapılması planlanan dikey kentsel dönüşüm planlamasının afet sonrası süreçte mahalleliye danışılmadan planlanması ve mahallelinin yerinden edilmesi ile ilgili vatandaşların haklı endişeleri mevcuttur. Bu konuda da hukuki danışmanlık desteği talep etmektedirler.

Öneriler

Dom ve Abdal mahallelerin süreç içinde değişen ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gerekli yardımların bu mahallelere kolay ulaşabilmesi için muhtarların önyargılı tutumlarının değiştirilmesi, muhtarların süreçte aktif görev alıp mahalle ihtiyaçlarını hak temelli bir şekilde dağıtımında görev alması, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve Dom ve Abdal toplumunun yardımları ulaştırma noktasında birlikte hareket etmesi sağlanmalıdır.

Yağma olaylarının ve afet bölgesindeki kaotik sürecin sorumluluğu Roman toplumlarına yüklenmemeli, bölgede sağlanması gereken güvenliğin siviller tarafından görev edinilmesinin önüne geçilmesi ve insan hakları ve anayasa çerçevesinde güvenlik önemlerinin alınması gerekmektedir.

Hasar tespiti ve kurumsal yardımların hak eden tespitleri sürecinde mağduriyetlerin önlenmesi adına Dom ve Abdal vatandaşlara hukuksal desteklerinin sağlanabileceği bir sistemin geliştirilmesi önemlidir.

İleride yaşanabilecek kentsel dönüşüm planlamaları Dom ve Abdal vatandaşların deprem öncesi dönemde yaşam biçimleri gözetilerek öznenin karar verici mekanizmalarının içinde yer almasıyla yapılmalıdır. Yaşam pratikleri de göz önünde bulunarak yerinde dönüşüm yaklaşımı ile bölgenin yenilenmesi Dom ve Abdal vatandaşların barınma ve altyapı sorununda da toplum merkezli bir iyileştirmeye gidilmesi konusunda destekleyici olacaktır.

Son olarak, afet bölgesindeki dinamik yapıdan kaynaklı olarak ihtiyaçlar hem günlük hem de bölgesel olarak değişmektedir bu sebeple izleme faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yapılması ve gerekli ihtiyaç desteklerinin sağlanmasında esnek bir çalışma sistemi kurulması gerekmektedir.

BALLI MAAŞIN YOLU AKP'DEN GEÇİYOR!

AKP İstanbul İl Başkanlığı'na 2008'de düzenlenen bombalı saldırıda yaralanan, o dönemki haberlerde partinin "özel güvenlik görevlisi" olduğu belirtilen Gürkan Tülek'in Kızılay'a "yüksek maaşla" yönetici yapıldığı ortaya çıktı.

Deprem felaketinde hâlâ çadır ve yardım ulaştırılmayan yurttaşlar "Kızılay Nerede?" diye soruyor. Buna karşılık AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ise yaptığı açıklamada, "Çıkmış bir tanesi 'Kızılay nerede' diyor. Be ahlaksız, be namussuz, be adi" ifadelerini kullanması gündem oldu.

Tüm bu gelişmelerle beraber Kızılay'a yönelik tepki ve tartışmalar artarken, daha önce AKP'nin çalışanı olan Gürkan Tülek'in Kızılay'da yüksek maaşla İnsan Kaynakları Direktörü yapıldığı ortaya çıktı.

Gürkan Tülek'in oldukça dikkat çekici hikayesi 2008 yılına uzanıyor. 2008'de Beyoğlu Söğütözü'deki AKP İstanbul İl Başkanlığı'na bombalı saldırı düzenlendi. 3 Aralık 2008'de Hürriyet Gazetesi'nde ve T24'te yer alan haberlerde, "Patlamada güvenlik görevlisi Gürkan Tülek ağır yaralandı" denildi.

O dönem yapılan bir başka haberde ise "Patlamada ağır yaralanan 32 yaşındaki güvenlik görevlisi Gürkan Tülek, yoğun bakımdan çıktı. Başta boyun olmak üzere vücudunun çeşitli yerlerinden yaralanan Tülek, 'Boynumdan darbe aldığımı arkadaşlarımı dışarıya çıkarıp arabaya yerleştirdikten sonra anladım. Boynuma bir parça saplanmıştı ve yoğun bir şekilde kan akıyordu' dedi" ifadeleri ve Tülek'in açıklaması yer alıyor. İhlas Haber Ajansı'nın haberinde ise dönemin Devlet Bakanı Kürşat Tüzmen'in patlamanın ardından Gürkan Tülek'i hastanede ziyaret ettiği belirtiliyor.

Yanıt Veremediler

Kızılay'ın internet sitesindeki özgeçmişinde, patlamadan bir süre sonra Tülek'in Tarım Kredi Kooperatifleri'ne bağlı Gübretaş'ta İnsan Kaynakları Uzmanı ve Organizasyonel Gelişim Yöneticisi yapıldığı ve 2017'nin Eylül ayında da itibaren de Kızılay'da İnsan Kaynakları Direktörü olarak çalıştığı belirtiliyor.

2019'da Kızılay'dan yaklaşık 17 bin TL maaş aldığı ortaya çıkan Tülek'in, güncel maaşının da 40 bin TL'yi bulduğu iddia ediliyor.

Gürkan Tülek, "Açıklama yapmayacağım. İstedığınızı yazmakta özgürsünüz. Sorularınızı Kızılay Basın Müşavirliği'ne iletin" dedi. Kızılay Basın Müşavirliği'nin açıklamasında ise "Tülek'in insan kaynakları yönetimi alanında eğitim gördüğü ve daha önce özel güvenlik olarak görev yapmadığını" iddia edildi. Basın Müşavirliği, BirGün'ün "Tülek'in daha önce AKP İstanbul İl Başkanlığı çalışanı olması" yönündeki ısrarlı sorularına ise yanıt vermedi.

Önce Denetledi Sonra İşe Alındı

Kızılay, Cumhurbaşkanlığı'na bağlı Devlet Denetleme Kurulu (DDK) tarafından denetleniyor. Daha önce Kızılay'ı denetleyen Devlet Denetleme Kurulu ekibi içerisinde yer alan aldığı iddia edilen Seydi Güler isimli denetçi, Kızılay'da işe alındı. Güler'in yüksek maaşla Bütçe ve Muhasebe Yönetimi Direktörü olarak görevlendirildiği ve Kızılay'ın Güler'in işe alınmasını çalışanlarına gönderdiği maille duyurduğu ifade ediliyor. Güler'in özgeçmişinde ise Devlet Denetleme Kurulu'nda 2021'de denetçi olarak çalışmaya başladığı bilgisi yer alıyor.

AB ÜLKELERİNDEKİ YAKINLARININ YANINA GİTMEK İSTEYEN DEPREMZEDELERE VİZE KOLAYLIĞI SAĞLANMIYOR!

Deprem felaketi nedeniyle Türkiye'ye yardımlar konusunda sergilenen uluslararası dayanışma, AB ülkelerindeki yakınlarının yanına gitmek isteyen depremzedeler için gösterilmiyor. Başta Almanya, Hollanda, Belçika gibi AB ülkeleri; yakınlarının yanına gelmek isteyen depremzedelere vize kolaylığı sağlanacağını, 3 aya kadar oturma izni verileceğini açıklamalarına karşılık, uygulamada tam tersi bir yaklaşım sergiliyor!

Geçici olarak AB ülkelerindeki yakınlarının yanına gitmek isteyen depremzedelere vize kolaylığı sağlanacağını ve 3 aya kadar ikamet izni verileceğinin açıklanmasına karşılık, Almanya, Belçika, Hollanda gibi Türklerin yoğun olduğu ülkelerin konsolosluklarının tam tersi uygulamalar içinde oldukları anlaşılıyor.

Schengen vize başvurularında istenen evrak ve belgelerin tamamı hiçbir kolaylaştırıcı uygulamaya gidilmeksizin depremzedelerden talep ediliyor. Evleri yıkılan, tüm eşyaları enkaz altında kalan, kimliklerini bile yanına alamayan depremzedelerden vize başvurusu yaparken, güncel pasaport, banka hesabında geçim ve barınma için gerekli ve yeterli para olduğunu kanıtlanması, seyahat sağlık sigortası yaptırması, depremzede olduğunu resmi olarak belgelemesi, geri döneceğini taahhüt eden bir davet mektubu ve gideceği ülkede ikamet eden yakınından referans mektubu getirmesi, gidiş-dönüş tarihleri kesin uçak bileti de dahil olmak üzere onlarca resmi evrak talep ediliyor.

2023 yılı için 80 euro olarak uygulanan vize ücretinde depremzedelere bir indirim yapılmadığı gibi, vize başvuru merkezlerine de işlemler için ilave olarak 27 euro yatırılması isteniyor.

Son dönemde Türk vatandaşlarının vize başvurularında ret oranları sürekli artan AB ülkeleri, 2022 yılında toplamı 1,5 milyonu aşan vize başvurusunu reddetti. Şimdi de deprem felaketine uğrayanlara vize kolaylığı duyurularına rağmen işlemlerin tamamlanması ve vize başvurularının olumlu veya olumsuz sonuçlandırılmasının haftalar, aylar süreceği anlaşılıyor.

Depremzedelerin en kolay ulaşabileceği illerden Gaziantep'te, Belçika konsoloslukları başta olmak üzere pek çok ülke deprem gerekçesiyle konsolosluklarını kapattı. Depremzedeler Ankara, İstanbul, Antalya, İzmir gibi illerdeki konsolosluklara başvurmak, haftalar sürecektir işlemler için bu illerde konaklayacak yer bulmak zorunda!

Bir yandan istenen evrak ve belgeleri temin edebilmek için günlerce resmi dairelerde, bankalarda koşturması gereken depremzedeler evrakları tamamladıktan sonra da haftalarca vize için beklemek zorunda. Tüm bunlara rağmen başvurunun reddedilmesi tüm yapılanların boşa gitmesi de ciddi olasılık.

Depremzedelere vize kolaylığı propagandası yapan AB'nin Şam yönetimiyle resmi diyalog kurmama gerekçesiyle Suriyeli afetzedelerin vize başvurularını Beyrut'taki konsolosluklara yapmalarını şart koşması ise hiçbir insani yaklaşımla izah edilemez.

İktidar, AB ülkelerinin vize retleri karşısında sergilediği suskunluğu hiç değilse depremzedelere vize kolaylığı adı altında izlenen bu tavra karşı bozmalı, en üst düzeyde diplomatik girişimlerle, **vatandaşlarımıza dönük iki yüzü samimiyetsizliğe tavır göstermelidir!**

BÜYÜKELÇİLİKLER AKP'LİLERE ARPALIK

İktidarda olduğu 21 yılda eş dost atamalarını yaygınlaştıran AKP, seçimlerin yapılmasına kısa süre kala bu alışkanlığını sürdürüyor. Son aylarda Dışişleri bürokrasisi dışındaki isimlerin büyükelçi olarak dış ülkelere atanması uygulamasına dün Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararlarıyla devam edildi.

Kamuda liyakati yok eden ve çift maaşlı bürokratları ile ülkeyi yönetmeye çalışan Saray yönetimi, 2019 yılında Cumhurbaşkanı tarafından geri alınmadıkça büyükelçilik unvanının ölene kadar taşınmasını öngören bir düzenlemeyi yasalastırdı. Görevlendirme olmasa bile tüm ayrıcalıkların kullanılabilirdiği büyükelçilik görevi Erdoğan tarafından kendisine yakın isimler için bir "armağan" olarak kullanılmaya başlandı.

Erdoğan dün de çok sayıda yeni büyükelçi atamasına imza attı. Atanan isimler arasında bakanlık bürokratlarının yanı sıra AKP'ye yakın isimler de yer aldı. Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Büyükelçiliğine eski Cumhurbaşkanı Özal Kalem Müdürü Osman Koray Ertaş atandı. Gana Büyükelçiliğine, Bilgi Teknolojileri Genel Müdür Yardımcısı Hüseyin Güngör atandı.

İran Büyükelçiliğine bir dönem Fethullah Gülen'e "Üstün Hizmet Ödülü" veren Türkiye Yazarlar Birliği'nin eski başkanı ve Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı Hicabi Kırilangıç getirildi.

Angola Büyükelçiliğine Dışişleri Bakanlığında bilişim konularından sorumlu genel müdür yardımcısı Ufuk Ekici, Etiyopya Büyükelçiliğine Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcısı Berk Baran, Portekiz Büyükelçiliğine Enformasyon Genel Müdürü Murat Karagöz ve Kazakistan Büyükelçiliğine Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Kapucu atandı.

Erdoğan, geçen yılın son gününde de benzer atamalara imza atarak tepki çekti. 31 Aralık 2022 tarihli atama kararları kapsamında, Brezilya Büyükelçiliğine, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Yönetim Kurulu Üyesi Halil İbrahim Akça atandı. Somali Federal Cumhuriyeti Büyükelçiliğine, SETA Vakfı'nda Dış Politika Direktörü olarak görev yapan, yandaş gazetelerde yazılar yazan, sosyal medya hesaplarından AK Parti yandaşı paylaşımlara imza atan Ufuk Ulutaş atandı.

Aynı kararlar kapsamında Tacikistan Büyükelçisine Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun eski Özel Kalem Müdürü Umut Acar atandı.

AKP Aday Adayı

AKP'nin giderayak gerçekleştirdiği büyükelçi atamaları, geçen yıl zirve yaptı. AKP Milletvekili aday ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, Zagreb Büyükelçiliği'ne getirildi. Eski Cumhurbaşkanı Danışmanı Tuba Nur Sönmez, Kuveyt Büyükelçisi oldu. Macaristan Büyükelçiliği'ne eski AKP Milletvekili aday adayı Gülşen Karanis Ekşioğlu atandı. Büyükelçiliklere bir transfer de Diyanet'ten yapıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı eski Dış İlişkiler Genel Müdürü Mehmet Paçacı, İslamabad Büyükelçisi oldu.

Sicili Bozuk

İktidar temsilcilerinin doğrudan büyükelçi olarak atanması uygulaması, önceki yıllarda da görüldü. AKP kurucu üyesi ve eski Milletvekili Murat Mercan, Washington Büyükelçisi oldu. Rıza Sarraf'tan çikolata kutusu içinde rüşvet aldığı iddia edilen eski AB Bakanı Egemen Bağış Çekya Büyükelçiliği'ne getirildi. Darbeci general Mehmet Dışlı'nın kardeşi, eski AKP Genel Başkan Başdanışmanı Şaban Dışlı, bir dönem Lahey Büyükelçisi olarak görev yaptı. Eski AKP Milletvekili ve Genel Başkan Yardımcısı Cahit Bağcı da Bakü Büyükelçisi olarak görevlendirildi. Bağcı ayrıca Türkiye Maarif Vakfı'nın da müteveli heyeti üyesi.

Fazilet Partisi'nden 1999'da seçilen ilk başörtülü milletvekili Merve Kavakçı da büyükelçi oldu. İzinsiz ABD vatandaşı olduğu için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkarılan ve milletvekilliği düşürülen Merve Kavakçı, Erdoğan tarafından Kuala Lumpur Büyükelçisi olarak atandı.

AKP kontenjanından eski RTÜK Üyesi Hamit Ersoy, Brunei Büyükelçiliğine getirildi. Avrupa Parlamentosuna başörtüsüyle giren ilk kadın milletvekili olan Mahinur Özdemir, Cezayir Büyükelçisi olarak atandı. Eski AKP Milletvekili Abdulkadir Emin Önen, Pekin Büyükelçisi oldu. Endonezya Büyükelçisi Aşkın Asan da eski AKP Milletvekili. Aynı ülkeye daha önce de bir başka eski AKP Milletvekili Zekeriya Akçam büyükelçi olarak atanmıştı. AKP'nin bir diğer eski milletvekili Tülin Erkal Kara da 2016'da Makedonya'ya büyükelçi olarak atandı.

Eski Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, Körfez Ülkeleri Temsilcisi, Türkiye Maarif Vakfı Müteveli Heyet Üyesi Mustafa Göksu ise Katar Büyükelçisi olarak görev yapıyor. Eski Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu ise Kıbrıs Büyükelçisi olarak atandı. Eski AKP Erzurum Milletvekili Fazilet Dağcı Çığlık, Lüksemburg Büyükelçisi olarak görev yapıyor.

Eski Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı Dışişleri Başdanışmanı Hami Aksoy, Belgrad Büyükelçisi olarak atandı. Eski Kızılay Genel Müdürü ve eski AFAD Başkanı Mehmet Güllüoğlu, 2020'de Tanzania Darüsselam Büyükelçisi olarak atandı. Güllüoğlu hala bu görevde bulunuyor.

İKTİDAR İKTİDARSIZ, HÜKÜMET HÜKÜMSÜZ

Depremle ilgili olarak Hükümetten beklenen ülkeyi depreme hazırlamak ve deprem sonrasında yapılacakları planlamaktır. Bunları yapamayan bir iktidar iktidarsız, bunları yapamayan bir hükümet hükümsüzdür. Bu ülkede 20 yıldır hükümette olanlar bu iki görevi yerine getirebildi mi? Ne yazık ki kocaman bir hayır. Bugüne kadar yapılan tüm uyarılara kulaklarını tıkayarak, raporları sümen altı ederek depremin bir felakete dönüşmesinin baş sorumlusu mevcut Hükümettir. Şimdi asrın felaketi diyerek, asrın ihmalkârlığını, asrın cinayetinin, asrın ihanetinin sorumluluğunu üstlerinden atmaya çalışıyorlar.

Hükümetin İki Görevi Vardı

Türkiye, daha önce de büyük depremler yaşadı. 1999'da Gölcük ve Düzce depremlerinde, binlerce insanımızı yitirdik. Başta ülkeyi yönetenler olmak üzere, tüm yurttaşlarımızın, yaşadığımız acılardan alması gereken dersler vardı. Ama yaşadığımız son felaket de gösterdi ki, bu derslerin hiç biri alınmamış. Böyle bir afet karşısında hükümetlerin başlıca iki görevi vardır.

İlki, yapılan binaların depreme dayanıklı olmasını sağlamak. Mevcut binaların vatandaşlarının canını, malını koruyacak binalar olması için kuralları koymak, uygulamak, denetlemek...

İkincisi ise, deprem anında uygulanacak protokolleri, eylem planlarını önceden hazırlamak, tatbikatını yapmak... Liyakatli yöneticilerin başında olduğu, koordinasyon merkezlerini oluşturmak... Afet olur olmaz müdahale edebilmek. Enkazın altından insanları hızla çıkarmaya başlamak. Depremzedelerin barınma, gıda ve hijyen gibi, tüm ihtiyaçlarını karşılayacak organizasyonu yapmak.

Bunu Yapamayan Hükümet Hükümsüzdür

Bunları yapamayan bir iktidar iktidarsız, bunları yapamayan bir hükümet hükümsüzdür. Bu ülkede 20 yıldır hükümette olanlar bu iki görevi yerine getirebildi mi? Ne yazık ki kocaman bir Hayır!

Asrın Cinayeti, Asrın İhaneti

20 yıldır Hükümette olanlar, bugüne kadar deprem için gereken tedbirleri almamış, hazırlıkları yapmamış... Oysa bilim insanları uyarılmış. Namuslu bürokratlar raporlar hazırlamış. Devleti yönetenlere bilgi vermiş. Tüm bilgiler, ülkeyi yönetenlerin elinde. Ama yolsuzluğa batmış yöneticiler, tüm bu uyarılara kulak tıkamışlar. Devletin raporlarını sümen altı etmişler, rant uğruna milletin canına kastetmişler. Depremde toplanma alanlarını dahi, ranta peşkeş çekmişler. Şimdi bu cinayetin müsebbipleri ortaya çıkmışlar, "Asrın felaketi" diyerek, "Dünya'da hiçbir ülkenin böylesine bir felakete, kapasitesi yetmez" laflarını söyleyerek, asrın ihmalkârlığını, asrın cinayetinin, asrın ihanetinin sorumluluğunu üstlerinden atmaya çalışıyorlar. Kimin kapasitesinin yetmediği de, gerçekler de apaçık ortada...

Akademi Uyardı, Bürokrasi Uyardı, Odalar Uyardı

Yıl 2001. İki bilim insanımız oturmuş. Bu çalışmayı kaleme almış, yayımlamış. Başlık: "Kahramanmaraş'ın Depremselliği". Bilim ne diyor? "Maraş'ın büyük ölçekli bir depremin merkezi olma ihtimali çok yüksek." "Bölgede faylar uzun süredir sessiz. Halk tehlikeden habersiz... Bu nedenle risk daha da artıyor." "Derhal zemin etütlerine başlanmalıdır. Tehlikeli bölgelerdeki binalar tahliye edilmelidir." Bu ne zaman tespit ediliyor? Tam 22 yıl önce, 2001'de. Her şey açık ve net...

19 yıl sonra da AFAD'ın bürokratları, bu raporu hazırlamış. Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı. Tarih 2020... Bürokratlar; Kahramanmaraş'ta yaşanacak depremi büyüklüğüne kadar tahmin etmişler. Şehrin neresini nasıl etkileyeceğini sayfa sayfa yazmışlar.

Bu da Jeoloji Mühendisleri Odası'nın raporu... İki yıl önce, 2021 de yazılmış. Jeoloji Mühendisleri de uyarılmış. "Doğu Anadolu Fayının Pazarcık ve Türkoğlu segmenti 1513 yılından bu yana yıkıcı deprem üretmedi. 7,4 büyüklüğüne varacak bir deprem üretme kapasitesine sahiptir" diye burada yazmışlar. Şehrin imarıyla ilgili yapılması gerekenleri, madde madde bu raporda sıralamışlar.

Bir de AFAD'ın 23 Kasım 2022 tarihindeki Düzce depreminden sonra hazırladığı Aralık 2022 tarihli rapor var. Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun gündeme getirdiği bu raporda da, deprem anında uygulanabilir bir eylem planı olmadığı, afet gruplarının ve kurumların hazırlıksız olduğu, iletişim eksikliği nedeniyle sağlıklı karar alınamadığı, kaynakların etkin şekilde kullanılamaması nedeniyle, müdahalede yetersiz kalındığı tek tek anlatılmış.

Raporlar ortada... Depremin büyüklüğü, şehirlerin neresinde ne kadar etki yapacağı, alınması gereken önlemler... Bugüne kadar yapılanlar, yapılmayanlar... Tüm bu raporlarda bilim insanları ve devletin namuslu bürokratları tarafından tek tek anlatılmış. Ülkeyi yönetenlere de teslim edilmiş.

Gereğini Yapmadılar

Peki, depreme dayanıklı binaların yapılması için, kentleri depreme dayanıklı hale getirebilmek için, hükümet ne yapmış? Saray ve şürekâsı, afet sonrasında yapılması gerekenler konusunda, gereğini yapmış mı? Depremzedeler, enkaz altından hızla çıkarılabilmiş mi? Depremzedelerin, yeme, içme, geçici barınma sorunları, hızla çözülebilmiş mi? Bütün bu soruların cevabı koca bir Hayır! Bir de şöyle bir tweet var. Erdoğan'ın atadığı İçişleri Bakanının tweeti ne diyor? "Depremin ilk 6 saati bir hayat meselesi." Bıraktık ilk 6 saati, insanlarımız 48 saat enkaz altında tek başına bırakıldı. Milletimiz çıplak eliyle, tırnağıyla tek başına, sevdiklerini molozların altından çıkarmaya çalıştı, yaşam mücadelesi verdi.

Üstü Örtülemez, Görevlerini Açıkça İhmal Ettiler

Erdoğan'a soruyoruz: Mehmetçiğe depreme müdahale emrini, neden zamanında vermedin? Gölcük depreminden sonra kurulan, çok iyi eğitilmiş askerlerden oluştuğu söylenen "Özel arama-kurtarma taburu" bu depremde neredeydi? Arama kurtarmada tecrübeli madencilerimizi, zamanında sahaya neden sürmedin? Arama kurtarma ekipleri ve araçları, enkazın başına neden geç gitti? Sahada neden yeterli sayıda termal detektör, görüntüleme cihazı yoktu? Enkaz altında kalan yurttaşlarımızın, elindeki tek iletişim aracı olan sosyal medyayı neden kararttın? Depremde altın saatler olarak bilinen ilk 72 saati, göz göre göre neden heba ettin? Erdoğan, depremden sonraki 72 saatte, görevini doğru dürüst yapsaydı; can kayıplarımız bu kadar ağır olmayacaktı. Kentleri depreme dayanıklı hale getirme konusunda, görevlerini ihmal edenler, savsaklayanlar, afet sonrasında yapılması gerekenler konusunda da gereğini yapmamışlardır. Deprem bağıra bağıra gelmiş, ama Erdoğan Sarayından duymamış. Görevini açıkça ihmal etmiş. Bunun maliyeti de 38 bin 44 vatandaşımızın hayatı

olmuş. O da şimdilik. Bunun üstü; “Bu deprem dünyada eşi benzeri görülmemiş, devletlerin gücünü ve kapasitesini aşan bir deprem” denerek, “Asrın felaketi” denerek örtülemez. Bugüne kadar unuttuğu, birlik ve beraberliğe sığınarak, binlerce insanın canına mal olan, bu büyük beceriksizliğin, yandaşa rant sağlama organizasyonunun, üstüne şal çekilemez.

Kimse Bizden Bunlarla Hizalanmamızı Beklemesin

Biz tabii ki, milletimizle sahada birlik ve beraberlik içindeyiz, Genel Başkanımızla, parti yönetimimizle, milletvekillerimizle, Belediye Başkanlarımızla, depremzedelerin yanındayız. Ama kimse bizden, bu beceriksiz, görevini ihmal etmiş, on binlerce yurttaşımızın hayatına mal olmuş, kalanların yardımına zamanında koşamamış hükümetin hatalarının üstünü örtme çabasına, destek olmamızı beklemesin. Kimse bizden, bunlarla hizalanmamızı beklemesin. Bizim tüm desteğimiz, bölgedeki acılı vatandaşlarımıza olacaktır.

Hudâ’yı Kendine Kul Yaptı, Kendi Oldu Hudâ

Buradan ifade edelim, yaşanan, asrın ihmalidir. Yaşanan, asrın cinayetidir. Yaşanan, asrın katliamıdır. Yaşanan, asrın ihanetidir. Görevini ihmal eden sarayın kibirlisi, ne yapıyor? Milletten bir özür mü diledi? Sorumluluğu üstlendi mi? Ne gezer! Bunlarda yetki var ama sorumluluk yok. Bu sorumsuz yönetim, deprem için önce “kader planı” dedi. Suçu Yüce Allah’a atmaya kalkacak kadar densizleşti. Ne diyor Milli Şairimiz Akif? Ya sen nesin? Mütevekkil! Yutulmaz artık bu! Biraz da saygı gerektir... Ne saygısızlık bu! Hudâ’yı kendine kul yaptı, kendi oldu Hudâ; utanmadan da tevekkül diyor bu cürete... Ha? Ardından gelsin acılı insanlara hakaretler, muhalefete küfür ederek ağızını bozmalar. Milleti tehdit etmeler. Ya siz kimsiniz? Kimsiniz siz ya? Hangi cüretle milleti tehdit ediyorsunuz? Bir haddinizi, hududunuzu bilin. Hem suçlusunuz, hem de güçlüyü oynamaya kalkmayın. Kof kabadayılığınız millete illallah dedirtti. Unutmayın, sizin işvereniniz millet... Bu millet beş yıllığına, devlet işlerini yürütmesini diye sizi seçti. Siz yürütmeyi, çok ama çok yanlış anladınız. Kendinizi devlet sandınız. Millete bu afra tavra, bu kibir de nesi? Kendinize gelin. Etrafınıza topladığınız yandaşların, trollerin tasmalarını da hele şöyle bir sıkıya alın.

Deprem Değil, Tedbirsizlik, Liyakatsizlik Öldürür

Boş çuval ayakta durmazmış. Bunların hali de bu... Olağanüstü beceriksizliklerini örtebilmek için, depremi olağanüstü hale getirmeye çalışıyorlar: Siyasi arsızlığı bu kadarına da pes doğrusu... Japonya, Endonezya, Şili ve daha pek çok ülke bugüne kadar birçok büyük deprem gördü. Hadi Japonya gelişmiş bir ülke diyelim. Önümüzde bir de Şili örneği var. Şili’nin ekonomisi bizimkinin neredeyse üçte biri kadar... Ve tarihin bilinen en şiddetli depremi 9,5 büyüklüğüyle, 1960’da, Şili’de gerçekleşti. Şili bundan öyle bir ders aldı ki, son 50 yılda yaşanan büyüklüğü 7.0’nin üzerindeki depremlerin hiç birinde ölü sayısı tek haneyi geçmedi. 8.0 üzerindeki depremlerde de en fazla 400 vatandaşını kaybetti. Demek ki neymiş? Deprem değil, tedbirsizlik öldürürmüş. Deprem değil, liyakatsizlik öldürürmüş. Deprem değil, görevi ihmal öldürürmüş. İşte bunun için yaşadığımız “asrın felaketi” değildir. Asrın ihmalidir. Asrın cinayetidir. Asrın ihanetidir. İstanbul’a ihanet edenler, Adana’ya, Hata’y’a, Osmaniye’ye, Kilis’e, Gaziantep’e, Şanlıurfa’ya, Diyarbakır’a, Adıyaman’a, Malatya’ya ve Kahramanmaraş’a ve bütün ülkeye ihanet etmiştir.

Kızılay’ın Konteyner Fabrikası Kebapçıya Emanet

Arama-kurtarma çalışmaları bitiyor. Hala enkazın altından canlı yurttaşlarımız çıkıyor. Bu bir yandan bizi mutlu ediyor. Ama diğer yandan ilk 48 saatte, beceriksizlik, kifayetsizlik nedeniyle, etkili müdahale yapamamanın etkilerini ortada görüyoruz, yitirdiğimiz birçok vatandaşımızın, kurtulabileceğini acı acı düşünüyoruz. Şimdi deprem sonrasında yeni bir döneme geçiyoruz. Bundan sonrası enkaz kaldırma, yani hafriyat çalışması... Kaybettiklerimizin gerçek sayısını hala bilmiyoruz. İnsanlar sevdiklerinin canından vazgeçti. Sevdiklerinin cansız bedenleri için, soğukta çaresizce bekliyor. Depremin üzerinden günler geçmesine rağmen deprem bölgesinde halen, bir nizam, bir intizam yok. Yağma, hırsızlık haberleri sıklaştı. Hijyen ve temizlik büyük sıkıntı... Doğru dürüst çadır kentler kurulamadı. Çünkü yeterli çadır stoku yok. Konteynerler deprem bölgesine yerleştirilemedi. Çünkü Kızılay’ın konteyner stoku yok. Kızılay’ın konteyner fabrikası, kebabçıya emanet... Şimdi dört gözle Katar’dan konteynerler bekleniyor. AFAD işini doğru düzgün yapamadı. Çünkü AFAD üst yönetimi, saraya sadakatle bağlı, konuyla alakasız, liyakatsiz kişilere emanet...

20 Yıllık Muktedir Dekor 1 Gecede Yıkıldı

Depremin tahribatını önleyemeyen, depremi yönetmeyi beceremeyen Erdoğan, sahada canla başla çalışan insanları, engellemeye uğraşiyor. Bir gecede yıkılan 20 yıllık muktedir dekorunu, böyle ayağa kaldırıram sanıyor. Millet sıkıntı içinde, ızdırıp çekiyor, Sarayın kibirlisi, algıyı yönetmeye, bozulan imajını düzeltmeye uğraşiyor.

Ama beyhude, Sarayın kibir abidesi, siyasi enkaza dönüştü. Milletimiz bu enkazın molozunu kaldırmak için, artık gün değil, saat sayıyor.

Daha Tuvalet Gönderemedi, 1 Yılda Yeniden İnşa Edeceğim Diyor

Ne demişler? Can çıkar, huy çıkmaz. Depremün üstünden kaç gün geçmiş. Daha doğru dürüst tuvalet götüremediği insanlara, çıkıp, "1 yılda tüm binaları inşa edeceğim" diyor. Beton kalpli Erdoğan'ın bildiği tek şey, beton dökmek... Daha enkaz kalkmadan, insanlara beton vadediyor. Ama betonu bile doğru dürüst dökemediğini, enkaza dönüşen binalardan, çöken yollardan, yıkılan köprülerden, ortadan ayrılan havaalanlarından gördük. Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur. Hala her işi plansız, her işi programsız. Devletin bürokratlarını bir kenara itmiş, AK Parti MYK'sına yandaş müteahhitleri çağırıp dinliyor. Orada müteahhitler de yapılacakları bir güzel dinliyor. Atalarımızın dediği gibi, "Balın olsun tek, sinekler Bağdat'tan gelir." Deprem bölgesinde, hangi inşaat teknikleri kullanılacak? Şehirlerin imar planı, depreme ve fay hattına göre revize edilecek mi? Şehirlerin tarihi ve kültürel mirası dikkate alınarak, yaşanabilir şehirler planlanacak mı? Bu kafayla Hayır!

Derdi Acıların Üstüne Beton Dökmek

Erdoğan, şehirleri yeniden inşa etme niyetini 14 Şubat'taki Kabine toplantısından sonra açıkladı. O toplantının öncesinde de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Türkiye Çelik Üreticileri Derneğiyle görüşmüş. O gün saat 15'de yapılacak Kabine toplantısı öncesinde, yeterli inşaat demirinin, 3-4 ay içerisinde temininin mümkün olup olmadığını sormuş. Dernek de apar topar, "çok acele ve saatli olarak", üyelerine bu yazıyla görüş sormuş. Tam bir kervan yolda dizilir anlayışı. Erdoğan'ın derdi, bol bol temel atma töreni yaparak, depremi yönetmekteki beceriksizliğini unutturmak... Enkaz altında kalan insanlarımızın kırık çıkmadan, acıların üstüne, aceleyle beton dökmek...

Sorgusuz Sualsiz Malı Götürme Derrinde

Televizyonlarda, bir yardım kampanyası yapıldı. Milletın acısına takı merasimi yapar gibiydiler. Güya 6 milyar dolar toplandı. Yapılan bağışın, 2 milyar 100 milyon doları, Hazine'nin bütçeden daha yeni sermaye verdiği, kamu bankaları tarafından yapıldı. 1 milyar 400 milyon dolarlık kısmı da kamu kuruluşlarından, ya da Saray'ın yandaşı beşli çetelerden geldi. Ama en büyük bağış, 1 milyar 600 milyon dolarla, Merkez Bankası'ndan. Merkez Bankası bu parayı geçen yılın 2022 dönem kârından verdiğini açıkladı. Yani bu para kimin parası? Milletın parası. Bu para hazinenin parası, bu para AFAD'a ve Kızılay'a aktarılacak. Bugün de Merkez Bankası Başkanı çıkıyor, "Eğer bu parayı Hazine'ye aktarsaydık, Hazine başka bir alanda kullanabilirdi. Biz bu payı direkt olarak, deprem bölgesine tahsis ettik" diyor. Bütçe yapmak, kaynakların nereye tahsis edileceğini belirlemek ne zamandan beri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Başkanının görevi oldu? Türkiye Büyük Millet Meclisi ne oldu? Millet iradesinin tecelligahı Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisine nasıl tecavüz edebiliyorsunuz? Tabii bu para Hazine'ye aktarılsa, Hazine depremzedeler için gerekli harcamaları bütçeden yapsa, Sayıştay denetimine tabii olacaktı. Şimdi yapılacak harcamalar, bütçe dışına çıkarılıyor, Sayıştay denetiminden de kaçılıyor. Ne kadar da dâhiyane! Ne kadar tanıdık, bildik! Millet can derdinde. Bunlar sorgusuz sualsiz malı götürme derdinde.

6 Milyar Doların 5'i Zaten Milletın Parası

Bir de Türkiye Sigorta diye bir şirket var varlık fonunda. Yüzde 81'i Varlık Fonu'na ait... Şirketin ödenmiş sermayesi 1 milyar 161 milyon lira. Öz kaynakları da 4 milyar 362 milyon lira. Bu şirket bir bağış yapıyor 2 milyar lira. Bunun eti ne, budu ne? Tavsiyem meraklılar bu şirketin hesaplarına derhal baksın. İki gün önce sergilenen orta oyunuyla toplanan, 6 milyar dolarlık bağışın 5 milyar doları; kamu kuruluşlarından yani milletın parası. Kamu kuruluşlarının ortak olduğu firmalardan ve kamuya iş yapan saray yandaşlarından geliyor. Ama bu ülkede en fazla kayırmaya mazhar olan yandaşlar da bu bağışın karşılığında, 24 saat geçmeden hükümetten teşviki kapıveriyor. İşte bu cumhurbaşkanı kararı. Tarih 15 Şubat 2023. Gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, KDV iadesi, yüzde 100 vergi indirimi, azami sınıra tabii olmadan sigorta primi desteği, nitelikli personel desteği, enerji desteği, o desteği, bu desteği, destek oğlu desteği... Ya arkadaş, bari bir hafta sabretseydiniz. Deprem sonrası arama kurtarma için, depremzedeyi enkaz altında, 48 saat bekletenler, söz konusu yandaş müteahhitler olunca, 24 saat bile bekleyemiyorlar.

Sadece Binalar Çökmedi, Rejim De Çöktü

Depremle birlikte, sadece binalar, köprüler, yollar çökmedi. Ucube tek adam rejimi de çöktü. Her şeyi tek bir kişinin tek bir imzasına bırakmanın, hız değil, facia getirdiğini yaşayarak, öğrendik. Bu da bir başka tek imzalı karar. Şu karara lütfen dikkatlice bakın. Depremden tam bir yıl önce, 5 Şubat 2022'de Erdoğan imzasıyla çıkmış. Yaşadığımız son depremde, İskenderun en çok hasar gören yerleşim yerlerinin başında geliyor. Ve Erdoğan attığı

tek bir imzayla, Iskenderun'da bazı mahalleleri, afette riskli alan olmaktan çıkarıvermiş. İşte bu, beceriksizliğin, öngörüsüzlüğün, iş bilmezliğin, gözünü rant bürümenin vesikasıdır.

Merhamet Pınarları Kurumuş

Artık Erdoğan devri bitmiştir. Sayılı günü kalmıştır. Erdoğan'ın 20 yıllık dekoru tek bir günde çökmüştür. Bu yaşananların sorumlusu, tüm uyarılara rağmen hiçbir önlem almayan, önlenemez, etkileri azaltılabılır bir felaketi önlemeyen merhamet pınarı kurumuş, ar damarı çatlamış tek kişilik Erdoğan Şahsım Hükümetidir. Millettin sinesinde bu yarayı açanlar artık yaralara merhem olamazlar. İş gücü devleti değil, algıyı yönetmek olan, bu ucube tek kişilik hükümetin, böyle bir niyeti de zaten ortada yoktur. Yarayı, ancak acısını çeken bilir.

Vaziyet Görünenin 5 Katı Kötü

Kimliksiz, kefensiz, zeytin ve mersin dallarıyla, insanlarımızı toprağa verdik. Ülkemiz cenaze evine döndü. Yaralılarımızın sayısı ise yüzbinin çok üzerinde. Artık bölgedeki üst düzey yetkililer de aslında gerçeğin bu rakamların çok ötesinde olduğunu kabul ediyorlar. Dün depremin koordinatör valisi durumun, açıklanan rakamlardan 3-4, hatta 5 kat daha kötü olduğunu itiraf ediyor. Biz, depremlerde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza, bir kere daha Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize baş sağlığı diliyoruz. Yaralananlara da acil şifalar temenni ediyoruz.

Enkaz Kaldırma Çalışmaları Başlıyor

Arama kurtarma çalışmalarında artık sona gelindi. Depremin şimdi enkazını kaldırma çalışmaları başlıyor. Enkazın altında hala, vatandaşlarımızın cenazeleri var. Bu aşamada cenazelerin, vücut bütünlüğü içerisinde çıkarılması, insan onuruna yakışır şekilde, definlerinin sağlanması gerek... Ne yazık ki bu konuda, deprem bölgesinden çok sayıda şikâyet ve tepki alıyoruz. Artık çabalar, depremzedelerin barınma ve beslenme ihtiyaçlarının karşılanması için harcanacak. Deprem bölgesinde olası bir salgına izin verilmemesi için, gerekli hijyen ve temizliğin sağlanması da gerekiyor.

Dayanışmayı Büyüteceğiz

Depremin ilk saatlerinden itibaren, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu koordinasyonunda, Genel Merkez yöneticilerimiz, milletvekillerimiz, örgütlerimiz, belediyelerimiz, tüm gücümüzle yaraları sarmak için elimizden geleni yaptık. Cumhuriyet Halk Partimiz tüm gücüyle depremzedelerin yanında oldu. Bundan sonra da yanlarında olmaya devam edeceğiz. Dayanışmayı sürekli büyüteceğiz. Tabii depremin ilk anından itibaren, bölgeye yardıma koşanları da, hiç unutmamamız gerek. Onların hepsi isimsiz kahramanlardı. Hiçbir parti, görüş, düşünüş farkı gözetmeden gerek desteklerini bölgeye ileten, gerekse bölgeye koşup, çıplak elleriyle, tırnaklarıyla, arama kurtarma faaliyetlerine destek veren, binlerce gönüllüye, aslan parçası gençlerimize şükran borçluyuz.

Zor Günümüzde Yanımızda Olanlara Müteşekkiz

Yine bölgeye yardım için yarışan, Sivil Toplum Kuruluşlarına, devlet kurumlarının fedakâr personeline ve elbette güvenlik kuvvetlerimize müteşekkiz. Yine depremin ardından, ülkemize arama kurtarma ekiplerini gönderen adını tek tek sayamayacağımız 88 ülkeye ve bu arama ekiplerine ayrımsız, istisnasız şükranlarımızı sunuyoruz. Zor günümüzde yanımızda olan bu ülkelere müteşekkiz. Yaptıkları yardımları asla unutmayacağız.

20 Yılda Sadece Algı Yönetmişler

Acımız çok büyük. Yüreğimizdeki ateş, kolay kolay, küllenmeyecek. Kaybettiklerimizi her zaman hatırlayacağız. Ülkemiz 485 diri fayın bulunduğu bir deprem ülkesi... Bu yaşadığımız ilk büyük deprem de değil. Bugüne kadar yaşadığımız depremlerden alınması gereken pek çok ders vardı. Ama hiçbir ders alınmadığını bu depremde yaşayarak gördük. Bu ülke 1999'da çok büyük bir deprem yaşadı, üzerinden tam 24 yıl geçti. Son 20 yıldır da ülkemizi aynı kişi yönetiyor. Bu 20 yılda irili ufaklı başka depremleri de gördük. Ama bu yönetim depreme hazırlık yerine, sadece algıyı yönetmiş. Bilim insanları, namuslu bürokratlar uyardı. Şahsım hükümetleri sadece seyretti. Sonuç büyük bir yıkım oldu. 20 yıllık hükümet, eğer bunların ar damarı çatlamamışsa, sebebi olduğu böyle bir yıkım karşısında ne yapar? İstifa eder.

Coğrafya Kader Ama Aklımızı Kullanacağız

Bu felaketlerin nihayet bulması için, artık her şey değişmek zorunda. Coğrafya kaderse, bulunduğumuz coğrafyada, 12 milyon yıldır depremler yaşanıyorsa ve milyonlarca yıl daha da yaşanacaksa, yapılacak tek şey vardır. O da zihniyeti değiştirmek. Akletmeyen, zillete düşer. Bir daha böyle zilletleri yaşamamak için, akledeceğiz. Aklımızı kullanacağız. Coğrafya kaderse, biz bu kadere teslim bayrağı çekmeyeceğiz. Bu kadere

vatandaşlarımızı teslim etmemek için, aklın, bilimin gerektirdiği her türlü tedbiri alacağız. Kültürümüzü, estetiğimizi, akılla, bilimle, liyakatle birleştireceğiz. Coğrafyamızın gerçekleriyle uyumlu, güzel ve dayanıklı şehirler inşa edeceğiz. Depreme dayanıklı binalar yapacağız. Kısa vadeciliği, köşe dönmeçiliği, rant hırsını bu topraklarda bitirmek zorundayız, bitireceğiz. Hem de bir daha geri gelmemek üzere... Deprem ve sonrasında, kimseden izin, icazet ve talimat beklemeden, anında hareket edebilmek için, hangi kurumların, neleri, nasıl, ne zaman yapacağını, önceden belirleyen protokolleri hazırlayacağız. Ya bunları yapacağız. Ya da benzer felaketlerde, yine yitirilen canlara ağlayacağız, anne ve babalar evlatsız, evlatlar anne, babasız kalmaya devam edecek. Aynı acılar bu topraklarda yaşanıp, duracak. Kaybettiğimiz beşeri ve maddi sermayeyi yerine koymak, yıllarımızı alacak. “Aczi” ve “ataleti” asla kabul etmeyeceğiz. Koy vermeyeceğiz. Çünkü koy vermek zayıf kılar. Zorbalara, zalimlere, köşe dönmeçilere, enkazdan rant devşirenlere davet çıkarır. Biz asla koy veren olmayacağız. Akıl ederek, danışarak, dayanışarak, acıları paylaşarak, zorlukları hep beraber aşacağız.

Artık Yeter Demek Vakti Geldi

Tekrarlıyorum, ülkemizde, 20 yıldır aynı kadro iş başında. Bu yönetim 20 yıldır, devleti değil, algıyı yöneterek işi idare etmeye çalıştı. Bol bol reklam filmleri hazırlandı. Ama ülkemiz depreme hazırlanmadı. Ülkeyi depreme hazırlamak yerine; imar aflarıyla, Ali Dibo çarklarıyla, insanlarımızın yuvalarını, tabuta çevirmişler. Bu rantçı ve kirli düzene; “Artık Yeter!” deme vakti gelmiştir.

İskenderun Devlet Hastanesi ve Adıyaman’daki Otel

Örnek çok... İşte İskenderun Devlet Hastanesi... Depremde 70 yurttaşımız, hastane binasının altında kalıp hayatını kaybetti. Bu cinayetin geldiği, devletin resmi sunumlarında ayan beyan ifade ediliyor: “2012 yılında hastanemiz A bloğunda yapılan Deprem Dayanıklılık Testi raporu olumsuz gelmiştir. (...) yeni hastane binası en acil ihtiyaç olarak görülmektedir” diye burada yazıyor. İskenderun Devlet Hastanesi için, bu tespitleri hala devletin resmi internet sayfasında durduğunu görüyoruz. Göz göre göre cinayet dediğimiz işte bu. 2012’den 2023’e... 11 koca yıl boyunca, yıkılan binanın depreme dayanıklı olmadığı biliniyor. Ama Sağlık Bakanlığı milletin kesesinden dolarla avroyla garantiler verip büyük büyük Şehir Hastaneleri yandaşlarıyla birlikte dikerken, İskenderun Devlet Hastanesi’ne bir türlü sıra gelmiyor. Sonuç: 70 canımız göz göre göre burada hayatını kaybediyor. Bu, görevi ihmaldir. Bu görevi savsaklamaktır. 2012’den 2023’e kadar, 4 tane Sağlık Bakanı görev yaptı. Bu cinayetten hepsi sorumludur.

Yine bir başka örnek, Adıyaman’da yıkılan bir otel... Sahibi, Saray’ın akrabayı taallukatına yakın bir isim. TÜGVA’da Adıyaman Yüksek İstişare Kurulu Üyesi... Saray’ın kibirlisini o kadar çok seviyorlar ki, Erdoğan’ın koskoca pankartını otel binalarına asıyorlar. Ve bu otel yapı denetiminden geçemiyor. Mühürlenmesine rağmen ne oluyor, ne bitiyor yeniden açılıyor. Sonuç: Yitirdiğimiz 65 can. 30’u rehber, 35’i voleybol turnuvası için ülkemize gelen Kuzey Kıbrıslı ortaokul öğrencileri, onların öğretmenleri ve velileri. Şimdi bu otelle ilgili yürütülen soruşturma dosyasına, gizlilik kararı vermişler. Acaba neden? O kadar dosya içinde neden bir tek bu dosyaya gizlilik kararı veriliyor? Anlaşılan soruşturma zülfü yâre dokunmasın diye. Tüm bu acılara sebep olan bir Hükümet, azıcık gururu varsa, o koltuklarda bir dakika daha oturmaz. İstifa eder.

Deprem Bağıra Çağrı Geldi

Hakikat ortadadır. Bu Hükümet, depreme, şehirlerimizi hazırlamamıştır. Gerekli önlemleri almamıştır. Ballı ihalelerle, aflarla, kanun ve yönetmelik dışı yapıların önünü açmıştır. On binlerce insanımızın hayatını kaybetmesinin baş sorumlusu, bu hükümettir. Yönetim koltuklarını, eşe, dosta peşkeş çektikleri, Kızılay ve AFAD, depremde felç olmuştur. Böyle bir afette en kritik zaman dilimi, depremden sonraki ilk saatler olmasına karşın, insanlarımız 48 saat bir başına enkazın altında kalmıştır. Mehmetçiğimiz zamanında sahaya çıkarılmamıştır. Acil müdahale için gerekli organizasyon yapılamamıştır. Arama-Kurtarma operasyonlarında, koordinasyon sağlanamamıştır. Yeterli çadır ve konteyner stokumuz olmadığı için, vatandaşlarımız günlerdir bu soğuklarda açıktadır. Maalesef bu deprem göstere, göstere, bağıra, çağıra gelmiştir. Devleti yönetenlerin, “Ben bu depremin olacağını bilmiyordum” deme şansı yoktur. Devletin namuslu bürokratları uyarmıştır. Bilim insanları uyarmıştır. Odalar, sivil toplum kuruluşları uyarmıştır. Haftalardır burada bu belgeleri paylaşıp duruyoruz. Ülkeyi yönetenlerin önüne burada deprem olacağına dair pek çok rapor konmuştur. Ama hükümet buna rağmen, hiçbir şey yapılmamıştır.

Zerre Miskal Sorumluluk Duygunuz Varsa İstifa Edin

Şimdi atanmış İçişleri Bakanı çıkmış, hiç utanmadan, sıkılmadan, “Biz depremi İstanbul’da bekliyorduk. Hazırlığımızı ona göre yaptık” diyor. Bu kadarına da Pes! Ya artık arsızlığı, yüzsüzlüğü, sorumsuzluğu bırakın. AFAD size bağlı değil mi? AFAD’ın hazırladığı raporları okusaydınız bari. Buradan bir kere daha söylüyorum,

zerre miskal sorumluluk duygunuz varsa; istifa edin. İstanbul'a ihanet edenler, İstanbul depremi için bugüne kadar hangi hazırlığı yaptı? Hiçbir hazırlık yapmadı. "Kanal İstanbul" dedi, ihanette ısrar etti. Yandaşlara rant sağlamak için, "İstanbul Finans Merkezi olacak" dedi. Kamu Bankalarını, Düzenleyici-Denetleyici Kurumları, Merkez Bankası'nı İstanbul'a taşımaya kalktı. İşte daha yeni ortaya çıktı. İstanbul'da çürük olduğu bilinen 93 okul, ancak Maraş depremlerinden sonra boşaltılma kararı alındı. Bu ne biçim hazırlık? 20 yıldır iş başında olanlar, bugüne kadar ne yaptı? İstanbul'da deprem hazırlığı yapan, bir yönetim bunları yapar mı? Tabii ki yapmaz. Depreme hazırlanmadılar. Görevlerini alenen savsakladılar.

Bilgi De Vardı, Para Da

Son 20 yılda; önceki 57 hükümetin, 79 yılda harcadığı paranın 4 katını harcadılar. Bu parayla bir değil, iki değil, üç değil, dört tane depreme dayanıklı Türkiye inşa edilirdi. Ama onlar depreme hazırlanmak yerine, el âleme ağalık yapmayı tercih ettiler. "Suriyeliler için 40 milyar dolar harcadık, gerekirse 40 milyar dolar daha harcarız" diye, millete caka sattılar. Bu millet bunlara para verdi. Ömründen 20 yıl verdi. Bilim insanları, dürüst bürokratlar bunlara deprem bilgisini verdi. Peki, bunlar 20 yılda ne yaptı? Kocaman bir hiç! Alenen görevi ihmal suçu işlediler. Ve saraylarında Milleti unutan, sesini duymayan, halini görmeyen, kibir abidelerinin ve yanaşmalarının elinde, binlerce vatandaşımızı göz göre göre yitirdik.

6 Şubat Pazartesi "Kırmızı Pazartesi" Yaşadık

6 Şubat 2023 Pazartesi günü, bu ülkede "Kırmızı Pazartesi" yaşadık. "İşleneceği önceden, açıkça duyurulan, failini ve maktulünü herkesin bildiği bir cinayet" Marquez'in o meşhur romanında söylediği gibi: "Kendi kusurlarını yücelten zavallılar" On binlerce insanımızın başına hançeri sapladı. Şimdi de, "Asrın felaketi diyerek suçlarını gizlemek" istiyorlar. Bu yaşanan; "Asrın felaketi" falan değildir. "Asrın ihmalidir", "Asrın cinayetidir", "Asrın ihanetidir". Ve bunun sorumlusu da bu hükümettir. Ortada 41 binden fazla can kaybı var. Devletin Valisi durumun, beş kat daha kötü olduğunu söylüyor. Türkiye cenaze evi olmuş. Ama hükümet kalkıp da tek bir özleştirme yapmıyor. Ortada tek bir sorumlu yok. Tek bir istifa yok. Oysa depremin ilk anından itibaren, yaptıkları her hata öncekini arattı. Hiçbir şeyi doğru dürüst yönetemediler. Bu iktidar, iktidarsızdır. Bu hükümet, hükümsüzdür.

Muktedir Dekorları Bir Gecede Yıkıldı

Atanmış İçişleri Bakanı, daha birkaç ay önce, "Daha önce afetlerde insanlarımız hep 'Nerede bu devlet' dedi. Depremi engelleyemeyiz ama bir daha kimsenin 'nerede bu devlet' demeyeceğinin sözünü veriyoruz" diye, videolar çekiyordu. Yine aynı atama Bakan, depremden birkaç gün önce yaptığı açıklamalarda, "Biz 'Nerede bu devlet' sözünü bir kez milletimize söylettirmedik. 'Allah devletten razı olsun' dedirttik" diye şişiniyordu. Sonra ne oldu? Tüm bu makyajları aktı. Muktedir dekorları, bir gecede yıkıldı. İnsanlarımız ilk 48 saatte, sokaklarda bir başına titrerken, arama kurtarma ekibi, iş makinası ararken, "Nerede bu devlet?" diye haykırırken, bunlar "Her yere ulaştık" diyerek, millete yalan söylediler.

Zatîîlerini Uyandırmaya Mı Kıyamadınız?

Şimdi Milli Savunma Bakanı çıkmış, deprem sabahının ceridesini açıklıyor. Sabah 4.17'de deprem oldu. 4.30'da İnsani Yardım Tugayına "Hazır ol!" talimatı verdik. "Saat 5.10'da Cumhurbaşkanına bilgi verdik" diyor. Birinci sorumlusu şu: 4.30'dan, 5.10'a kadar yani 40 dakika Cumhurbaşkanına bilgi vermek için neyi beklediniz? Yoksa Cumhurbaşkanına ulaşamadınız mı? Yoksa zatîîlerini uyandırmaya mı kıyamadınız?

Mehmetçiğin Elini Kim Tuttu?

İkinci soru: Madem İnsani Yardım Tugayı 4.30'da "hazır ol!" emri almıştı, birinci günün sonunda vatandaşlarımız; neden deprem enkazında, bir başına kaldı? Yardımı niye yanında göremedi? Koskoca İnsani Yardım Tugayı ve diğer askeri birlikler, sahaya neden zamanında intikal edemedi? Neden Gölçük depreminde olduğu gibi sahra hastaneleri, sahra mutfakları, çadırlar, soğuktan korumalı çadırlar ilk 6 saatte kurulamadı? Mehmetçiğin elini kim tuttu? Kim?

Erdoğan Kınadığıyla Sınanıyor

Birileri milletimize yalan söylüyor. Mehmetçiği enkaza hızla gönderemeyenler, enkazda kalan imajları için ya da gönderemeyenler trollerini sahaya hızla göndermeyi bildiler. Trolleriyle beraber, acılı milletimize hakaretler ettiler. Doymadılar küfürler ettiler. O da yetmedi. Kendileri çıktı not ettiler. Tehdit ettiler. "99 Depreminden sonra, dönemin hükümeti iki gün deprem bölgesine gidemedi" diye, insanların gözlerinin içine baka baka yalan söylediler. Rahmetli Ecevit'in depremin sabahında, bölgedeki videoları ortaya çıktı. Ama bunlar hiç utanmadılar. İnsanlar kınadığını yaşamadan ölmezmiş... "Marmara Depreminde, hükümet iki gün bölgeye gidemedi" yalanını

ağzında sakız yapan Erdoğan, deprem bölgesine ancak iki gün sonra gidebildi. Küçük ortağının ise ancak bugün, yani depremden iki hafta sonra, ABD Dışişleri Bakanından bile sonra deprem bölgesine ayak basacağı söyleniyor. Hatay'a kadar gitmişken, 1 saatlik mesafedeki Osmaniye'ye de uğrasın bakalım. Bakabiliyorsa hemşerilerinin yüzüne de bir baksın. Ama bunların ne yapacağı belli, ayarlanmış sahne ve kadrailerle, deprem bölgesinde yine algı operasyonları yapacaklar. Bunlar Millet'in derdine derman olmayı bıraktı, tek dertleri enkazın altında kalan, çürümüş, kokuşmuş imajlarını kurtarmak.

En Sağlam Binalar Değil Ama En Sağlam Koltuklar Bu Hükümette

Bu deprem bir kez daha gösterdi ki; dünyanın en sağlam binaları değil ama... Dünyanın en sağlam koltukları bu hükümette... O kadar deprem oldu. Altın varaklı koltuklarından, tek bir kişiyi bile kıpırdatmadık. Akıldan, izandan tamamen koştular. Depremzedelerin barınma sorununu akli, bilimi, üniversiteleri ve gençlerimizi feda ederek çözmeye kalktılar.

Üniversitelerden Elinizi Çekin

Meşhur hikâye... İkinci Dünya Savaşı bitiminde, Amerikalı general, teslim aldığı Alman generale: "Siz artık bir daha sırtınızı doğrultamazsınız" der. Alman general sakin bir şekilde şöyle yanıtlar: "Doğru, taş üstünde taş kalmadı, her yer yıkıldı. Ama üniversitelerimiz ayakta." Akli başında bir yönetimden beklenen budur. Eğitimi ve üniversiteleri ne olursa olsun ayakta tutmak... Üniversite öğrencilerimiz, zaten salgın döneminde iki yılını kaybetti. Bu son kararlar, aslında bir kuşağı kaybediyoruz. Tam da gençlerin yüz yüze konuşmaya, bir araya gelmeye, tartışmaya, sosyalleşmeye ihtiyacı olduğu bir zamanda... Üniversite, sadece kuru ders değildir. Üniversite bir kültürdür. Bilim yuvasıdır. Okuldaki imkânlar, pek çok evde yok. Laboratuvarlara, internet alt yapısına, kütüphanelere erişim, uzaktan eğitimle olmaz. Başta matematik ve uygulamalı bilimlerde, çok ciddi kayıplar yaşanacak. Ayrıca, YÖK'ün Cumhurbaşkanı'nın talimatından sonra uzaktan eğitime geçme kararı da hukuksuz bir karar. Böyle bir kararı ancak her bir üniversitenin kendi senatosu verebilir. Üniversiteleri, rektörlerini tehdit ediyorlar. Yasaymış, anayasaymış bunların umurunda değil. Dün akşam Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, hükümete; "Üniversiteleri açın. Biz, bölgeden gelip barınma sorunu olan herkesi, yerleştirmeye talibiz. Belediyelerimizle birlikte, bu işin lojistik ihtiyaçlarını karşılamaya varız. Siz yeter ki okulları açın. Gerisini bize bırakın" dedi. Bir kere daha söylüyoruz, üniversite gençliğini de deprem enkazının altında bırakmayın. Üniversitelerden elinizi çekin.

Deprem'in Toplam Maliyeti 100 Milyar Doları Aşıyor

Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, geçtiğimiz Cuma akşamı da, Deprem'in olası ekonomik maliyetlerini akademisyen ve iktisatçılarla masaya yatırdı. Resmi açıklamalardan anlaşılıyor ki, deprem bölgesinde, 105 bini yıkılmış veya ağır hasarlı bina var. 205 bin 86 bina ise az hasarlı. Bu hasar tespitlerinde sıkıntı olduğu konusunda, sahadan çok sayıda şikâyet alıyoruz. Biliyoruz sahada çalışmak zor. Ama azami dikkat gösterilmeli, vatandaşlarımızın zihninde, hiçbir kuşkuyla yer bırakılmamalıdır. Milli gelir, işgücü kaybı, depremzedelere yardımlar, sermaye stokundaki kayıplar, telef olan büyük ve küçükbaş hayvanlar, otomobil, mobilya-ev eşyası gibi kayıplar, bunları alt alta koyduğumuzda, depremin ekonomik maliyeti, 75 ila 85 milyar dolar civarında... Buna bir de depremde kaybettiğimiz, kıymetli beşeri sermayeyi eklersek, depremin toplam maliyeti; 100 milyar doları aşılıyor. Depreme ilişkin veriler netleştikçe, elbette bu tahminler de revize edilecektir. Bunlar bizim ilk tespitlerimiz.

Hatay'ın Demografik Dengeis Korunmalı

Bölgenin demografik yapısındaki değişim ise, bir diğer önemli risk faktörü. Özellikle Hatay bu bakımdan çok önemli. Çünkü Hatay demek, Atatürk demektir. Hatay demek, Doğu Akdeniz demektir. Hatay demek, enerji koridorlarına erişim demektir. Bu nedenle Hatay, artık hepimiz için, şahsi bir mesele haline gelmiştir. Hatay'ın beşeri, sosyal ve demografik dengesi mutlaka korunmalıdır. Gerekirse bunun için özel bir kanun çıkarılmalı, teşvik ve destekler sağlanmalıdır.

Beşeri Sermayemizi Korumak İçin Bunları Yapın

Tabi beşeri sermayemizin daha fazla yıpranmaması için, atılması gereken başka adımlar da vardır. Her şeyden önce; kısa çalışma ödeneğine başvuru hakkı ve koşulları, hemen açıklanmalıdır. Bu süre içerisinde, çalışanların gelir kayıplarının bir kısmı, kısa çalışma ödeneğinden karşılanmalıdır. İşçilerin kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları, bir kereye mahsus olmak üzere kaldırılmalıdır. Bu süreçte işsiz kalanlara, işsizlik sigortası fonundan, en az asgari ücret düzeyinde, işsizlik maaşı verilmelidir. Depremde hayatını kaybedenlerin hak sahiplerine, prim ödeme ve çalışma süresi koşulları aranmaksızın, ölüm aylığı bağlanmalıdır. Deprem sebebiyle, yüzde 60 iş görme kaybı yaşayanlar, prim ve sigorta süresi şartı aranmaksızın malul sayılmalıdır. İstihdamı

korumak amacıyla, işverenlere karşılıksız hibe verilmelidir. Fatura ve kira giderleri, devlet tarafından karşılanmalıdır. Küçük esnafın bankalara olan tüm borçları, hazine tarafından karşılanmalıdır. Depremde yaşamını yitirenlerin, kredi kartı, ihtiyaç, konut ile taşıt kredi borçları silinmelidir. Bazı bankalarımız buna başlamıştır. Bu uygulama tüm bankalara teşmil edilmelidir.

Yandaş Müteahhitlere Hazır Ol Talimatı

Ama bakıyoruz, ülkeyi yönetenlerin gündeminde bunlar hiç yok. Onların tek bir derdi var: Para, para, para... Allah gözlerini doyursun. Beton kalpli Erdoğan, insanlarımızın kırkı çıkmadan, acıların üstüne rant betonunu hızla dökmek istiyor. Bunun için o kadar aceleleri var ki, daha insanlarımız enkaz altında can derdindeyken, iş makinelerini enkaza soktular. Önce hafriyat, sonra inşaat yeter ki başlasın. Millet daha acısıyla boğuşurken, bunlar ihale ve rant paylaşımına başladı... Ne de olsa; benim oğlum bina okur, döner döner yine okur. Kulağımıza duyular geliyor. Büyük yandaş inşaat şirketlerine, "Hazır olun!" talimatı verilmiş. "Hızla sahaya gireceksiniz" mesajı gitmiş. Hafriyat işleri, inşaat işleri şimdiden paylaşılmış. Yandaş müteahhitlerin, AK Parti Binasını mesken tutmaları, MYK toplantılarına katılmaları boşuna değil. Millet can derdinde, bu akbabalar rant paylaşımı derdinde. Ne demiştik, balın olsun tek; sinekler Bağdat'tan gelir. İşleri hesapsız, kitapsız, kuralızsız, denetimsiz götürmek için de, şeytanın aklına gelmeyecek şeylere imza atıyorlar.

Hem Kanunu Hem Anayasayı Çiğnediler

Şimdi "Türkiye tek yürek" diyerek, güya depremzedeler için bir yardım kampanyası düzenlediler. Bir gecede 6 milyar dolar para topladılar. Ama baktığımızda bunun 2 milyar 100 milyon doları kamu bankalarından geldi. 1 milyar 400 milyon dolarlık kısmı da kamu kuruluşlarından, ya da Saray'ın beşli çetelerinden... Ama en büyük bağış, 1 milyar 600 milyon dolarla, Merkez Bankası'ndan. Ama bunların acele işlerine de hep şeytan karışıyor. Kamu Bankalarının yapabileceği bağış ve yardımlar, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile sınırlamaya tabi. Kamu bankaları talimatla yüklü bağışlar yapınca, kanunu da çiğnemiş oldular. Kamu Bankalarındaki her bir yöneticinin, artık hukuki sorumluluğu var. İşte bunları kurtarmak için, OHAL kararnamesi çıkarıyorlar. Ama bu OHAL kararnamesini çıkarırken de, bu sefer Anayasayı çiğniyorlar. Anayasanın 104. maddesine göre, kanunda açıkça düzenlenen bir konuda, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılamaz. Ama çok aceleleri var. Tabi ne yapsalar olmuyor. Yönetemiyorlar. Birde mızrağı da çuvala sığdıramıyorlar. Toplanan bağış ve yardımlar Hazine'ye aktarılsa, bu paralar Sayıştay denetimine ve bütçe düzenlemelerine tabi olacak. Bunlardan kurtulmak için, böyle bir tezgâh kurmuşlar. O da yarım yamalak.

Ekşi Yiyen Hesabını Mahkeme Önünde Verir

Genel Başkanımız kaç defa sordu. 15 Temmuz için toplanan paralara ne oldu? Beşiktaş'taki terör saldırısından sonra, milletten toplanan yardım paraları ne oldu? Bunlar yerine ulaştı mı? Ne gezer... Hiç biri ulaşmadı. Açıkça söylüyoruz. Depremzedeler için toplanan her kuruşun takipçisi olacağız. Şunun şurasında yönetimden gitmelerine, bizim iş başına gelmemize, artık sayılı günler, saatler kaldı. Her kim ki, altını çizerek söylüyoruz. Her kim ki, bu acılı günlerimizde ekşi yer. Hesabını mahkemeler önünde verir.

İstifa, İstifa, İstifa

Bu kadar büyük acı varken, bu kibir abidesi ve şürekâsı; milletimize hakaret etti. Küfür etti. Milleti not etti. Milleti tehdit etti. Ama yapması gereken tek şeyden, hep imtina etti. O da; İSTİFA! İSTİFA! İSTİFA! Ülkeye ve millete verecek hiçbir şeyi kalmayan bu yönetimin yarından tezi yok derhal istifa etmesi gerekir.